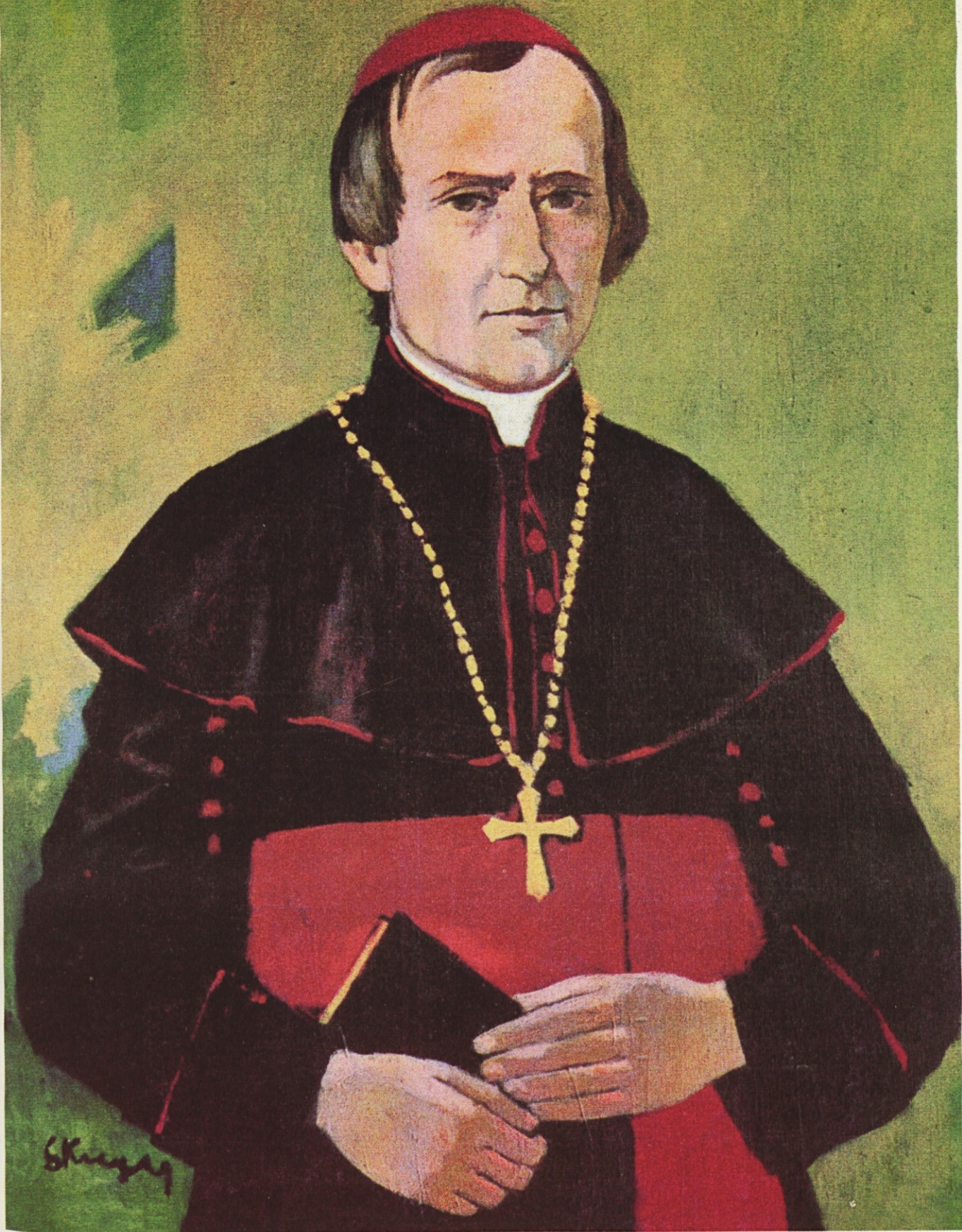

ENO LETO PO PROGLASITVI ŠKOFA ANTONA MARTINA SLOMŠKA K BLAŽENIM

BUENOS AIRES
LETO 67
SEPTEMBER
2000
LETO JUBILEJA

duhovno
življenje

Od zgoraj in od leve:
 UMESTITEV NOVEGA DELEGATA
 DR. JURETA RODETA 5. AVGUSTA 2000.
 1. Somaševanje slovenskih duhovnikov v cerkvi
 Marije Pomagaj - 2. Udeleženci pri sv. maši
 3. Predsednik Zedinjene Slovenije Tone Mizerit
 pozdravlja novega delegata 4. Dr. Jure Rode se
 predstavi v Dvorani škofa Rožmana.
**KONCERT KOMORNEGA ZBORA AVE IZ LJUBLJANE
 V NAŠEM DOMU.**
 5. Dirigent Andraž Hauptman - 6. Komorni zbor Ave
 z gostom bas-baritonom Markom Finkom
 7. Dvorana Našega doma ob nastopu Komornega
 zbora Ave. - Foto: Marko Vombergar

O SVETI TROJICI

kot nebeškem Jeruzalemu

Papež Janez Pavel II. je imel 22. junija letos nagovor na vernike pri splošni avdienci na Trgu sv. Petra. Ob tej priložnosti je naslovil na poslušalce nekaj lepih misli o sv. Trojici. Ker je jubilejno leto 2000 posvečeno predvsem tej veliki krščanski skrivnosti, objavljamo v celoti ta papežev nagovor v premislek bralcem naše revije.

1. „Dokler Cerkev potuje po tej zemlji, daleč od Gospoda, se smatra kot za izgnano, tako da išče stvari od zgoraj, kjer sedi Kristus na desnici Očetovi, kjer je življenje Cerkve skrito s Kristusom v Bogu, dokler se ne razodene v slavi s svojim Ženinom” (Lumen gentium, 6). Te besede 2. vatikanskega koncila nakazujejo pot Cerkve, ki se zaveda, da nima tukaj „stalnega bivališča”, temveč da išče „bodoče” (Heb 13,14), namreč nebeški Jeruzalem, „mesto živega Boga”.

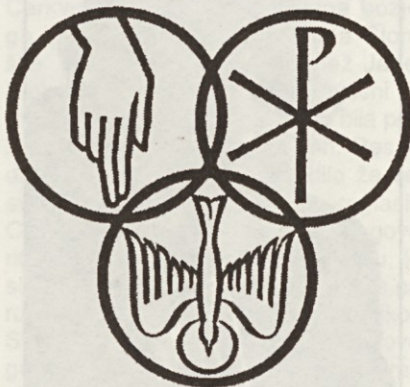
2. Ko bomo prišli do tistega končnega cilja zgodovine, kot nam naznanja Pavel, že ne bomo več gledali „v ogledalu, v skrivnosti. Tedaj bomo marveč gledali iz obličja v obličje... spoznal bom tako popolno kot sem spoznan” (1 Kor 13,12). In sv. Janez nam ponavlja, da „ko se prikaže Bog, bomo njemu podobni, ker ga bomo videli takšnega kot je” (1 Jn 3,2).

Čaka nas torej onstran meje zgodovine svetlo in polno razodetje sv. Trojice. V novem stvarstvu nam bo Bog podaril popolno in intimno združenje s seboj, ki ga četrti evangelij imenuje „večno življenje”, vir „spoznanja”, ki v svetopisemskem jeziku pomeni prav ljubezensko združenje: „To je večno življenje: da spoznajo tebe, edinega resničnega Boga, in katerega si ti poslal, Jezusa Kristusa” (Jn 17,31).

Naš cilj: Nebeški Jeruzalem

3. Kristusovo vstajenje odpira to novo svetlo obzorje, ki ga že Prva Zaveza opeva kot kraljestvo miru in veselja, v katerem bo „Gospod za vedno odpravil smrt in obrisal solze z vseh obrazov” (Iz 25,8). Tedaj se bosta končno „srečala Ljubezen in Resnica, in se objela Pravičnost in Mir” (Sal 85,11). A so prav zadnje strani Skrivnega razodetja tiste, ki na najboljši način opisujejo mesto, nebeški Jeruzalem, cilj našega zemskega romanja.

Tam bomo našli predvsem Očeta, „Alfo in Omega, začetek in konec vsega stvarstva” (Raz 21,6). Tam se bo v polnosti razodel Bog kot Emanuel, Bog

z nami, ki se je naselil med ljudmi in ki bo posušil solze, odpravil žalost ter vse obnovil. Toda v središču tistega mesta se bo nahajalo Jagnje, Kristus, s katerim je Cerkev združena s svatovsko vezjo. Od Njega prejema luč slave, z Njim je najtesneje povezana, sedaj že ne več po kakšnem svetišču, temveč z Njim samim, in sicer popolnoma. Sv. Duh nas vodi proti tistemu mestu. On sam vodi razgovor izvoljenih s Kristusom: Sv. Duh in Nevesta govorita: „Pridi!”

Del nebes

4. Naš pogled se obrača k temu polnemu razodetju slave sv. Trojice, ko bomo prestopili mejo svojega človeškega stanja, onstran teže slabosti in krivd, katerih je polna naša zemška eksistenca. Da pridemo do tega srečanja, vsak dan prosimo za milost nenehne očiščevanja v zavesti, da „nič nečistega ne bo vstopilo vanj, tudi ne, kdor počenja gnusobo in laž, ampak bodo vstopili samo tisti, ki jih ima Jagnje vpisane v knjigo življenja” (Raz 21,27). Kot uči 2. vatikanski koncil, liturgija, ki jo opravljamo v dneh svojega zemskega življenja, je kot neke vrste „okušanje” tiste luči, tistega gledanja, tiste popolne ljubezni: „V zemeljski liturgiji vnaprej okušamo in se udeležujemo tiste nebeške Liturgije, ki se vrši v svetem mestu Jeruzalemu, h kateremu potujemo kot romarji in kjer Kristus sedi na desnici božji kot služabnik svetišča in

resničnega Najsvetejšega” (Sacrosanctum Concilium, 8).

Očiščevanje

Zato se že sedaj obračamo h Kristusu s prošnjo, naj nam po Sv. Duhu pomaga, da bomo prihajali čisti pred Očeta. K temu nas vabi cerkveni pisatelj Simeon Metafraste v molitvi, ki jo liturgija vzhodnih Cerkva uči svoje vernike: „Ti, ki si s prihodom Sv. Duha Tolažnika naredil iz tvojih svetih učencev izbrane posode, naredi iz mene bivališče, vredno tvojega prihoda. Ti, ki boš znova prišel, da boš sodil svet s pravičnostjo, dovoli tudi meni, da pridem predte kot svojega Stvarnika in Sodnika, z vsemi svetniki, da te bom večno slavil in ti pel, s tvojim večnim Očetom in s tvojim Svetim Duhom, dobrim in oživljajočim, sedaj in vekomaj” (Molitve za obhajilo).

Željno pričakovanje

5. Skupaj z nami „stvarstvo nestrpno hrepeni po razodetju božjih sinov... v upanju, da se bo tudi stvarstvo iz suženjstva razpadljivosti rešilo v svobodo poveličanih božjih otrok” (Rim 8,19-21). Skrivno razodetje nam obljublja „novo nebo in novo zemljo”, kajti prvo nebo in prva zemlja bosta prešla. In Peter v drugem pismu uporablja tradicionalne apokaliptične podobe, da z njimi potrdi isto misel: „Nebo bo zaplemenelo in bo prešlo in se bodo temelji v žaru raztopili. Mi pa se po njegovi obljubi zanašamo na nova nebesa in novo zemljo, kjer biva pravičnost” (2 Pe 3,12-13).

V pričakovanju polne ubranosti in hvale mora že sedaj vse stvarstvo skupaj s človekom zapeti pesem veselja in upanja. Storimo to tudi mi z besedami himne iz tretjega stoletja, najdene v Egiptu: „Naj ne molči čudovito stvarstvo božje ne podnevi ne ponoči. Tudi naj ne molčijo svetle zvezde, ne visoke gore, ne globoka morja, pa tudi ne viri hudournikov, dokler ne počastimo s svojimi himnami Očeta, Sina in Sv. Duha. In vsi angeli nebeški naj odgovorijo: Amen, amen, amen!”

V poganskem svetu

MARKO KREMŽAR

Ljudje okrog nas, najsi živimo v Evropi ali v Amerikah, so po večini krščeni. To dela vtis, da živimo v krščanskem svetu, a na žalost ni tako.

Novice, katere srkamo skoraj nezavestno, krojijo agencije, ki niso krščanske in večino sredstev javnega obveščanja preveva poganski duh. Knjige, filmi in televizijski programi skrbno pazijo, da vsaj ignorirajo, če že ne odkrito prezirajo krščansko moralo. Javno mnenje, ki se islamskega fundamentalizma boji in spoštuje judovsko tradicijo, nima nobenega obzira do krščanskih vrednot, do mišljenja in čutenja tako imenovane krščanske večine. Zakaj tudi? Mar se zadnja desetletja kristjani ne obnašamo kot da bi morali prositi odpuščanja ves svet, da sploh smo? Iz vseh strani nam očitajo diskriminacijo, pa postajamo v resnici prav katoličani diskriminirani del družbe.

To je prišlo posebno do izraza zadnje tedne. Sveti oče je ob manifestacijah, ki so jih imeli homoseksualci v Rimu, opomnil vernike z besedami katekizma, da spolni odnosi med osebami istega spola niso v skladu z naravnim redom ter so potemtakem grešni, da pa takih oseb ne smemo obsojati, jih zastopljati, marveč moramo biti do njih, kakor do vsakega grešnika, obzirni in usmiljeni. Nekaj tednov prej pa je Cerkev opozorila, da je zakrament svetega zakona nerazvezljiv, da zato ne dopušča razveze in zato tudi ne ponovnega zakona. Kdor svojega zakonskega druga zapusti in se ponovno civilno poroči, je v grešnem stanju. Dokler to stanje traja, ne more biti pravega kesanja, ki vsebuje trden sklep, in zato vernik v takem položaju ne more prejeti svete evharistije. V obeh omenjenih primerih ne gre za prehodne cerkvene določbe, marveč za del nauka, ki ga vsebuje Sveto pismo in ga je Cerkev dolžna ohranjati in oznanjati.

Seveda so Cerkev zaradi teh izjav takoj napadli. Očitani so ji zaostalost, svetemu očetu pa pripisali omejenost, starčevsko nerazgledanost, trmoglavost in svojevoljnost. Zanimivo pa je, da so se pri tem najbolj potegovali za ločene zakonce, ki naj bi jim Cerkev „omejevala pravico“ do svetega obhajila, prav ljudje in mediji, ki ne verujejo v zakramente, ne v Kristusa odrešenika in od

katerih nekateri javno priznavajo, da so ateisti. Po mnenju teh „branilcev osebne svobode“ naj bi bile s katoliškim moralnim naukom nerazumljivo omejevana tudi pravice homoseksualcev, oni sami pa diskriminirani, čeprav Cerkev ne obsoja spolnih nagnjenj, marveč le konkretne seksualne zlorabe. Težko je razumljivo, da se zgražajo nad moralnim naukom, ki veže katoličane, ljudje drugih verstev in skupine različnih ideoloških predznakov, ki si sicer ne delajo preglavic z vero in moralo.

Seveda so se takoj oglasili posamezniki v obrambo papeža in Cerkve, a ob teh razmeroma šibkih obrambah je postalo še bolj jasno, da se katoličani še ne zavedamo globokega miselnega prepada, ki je nastal med verniki, kateri skušajo živeti v skladu s svojo vero, pa med svetom, ki pozna Kristusa morda le po imenu ali iz napadov njegovih sovražnikov.

Ko sem kasneje poslušal in bral mnenja raznih laikov in klerikov, ko so ob omenjenih napadih zagovarjali cerkveni nauk, sem imel vtis, da govorijo po katekizmu, ki je namenjen vernikom, a da ne najdejo besed, ki bi bile lahko razumljive tudi modernemu poganu. Kako naj razume nauk o nerazvezljivosti zakona, kdor ne veruje, da je Jezus, ki nam ga je posredoval, Bog, pričetnik naravnega reda? Kako naj bi, človek poto-

pljen v civilizacijo, ki stvari vzame, rabi in odvrže, uvidel, da je človeška oseba daleč nad tržnimi zakoni? Kako naj spoštuje svojo dano besedo, komur je čast le ostanek starokopitnih navad? Kako naj razume človekovo čast, kdor ne verjame, da je ustvarjen po božji podobi? Kako naj verjame, da lahko obstajajo resni razlogi za prepoved prejetja svetega Rešnjega telesa, kdor ne priznava svoje grešnosti in ne veruje niti v božje učlovečenje, kaj šele v odrešenje? Kako naj bi mogli razložiti sprevrženost homoseksualnosti nekemu, ki mu ni mar naravni red, ki morda niti ne ve, kaj je greh, in pozna to besedo morda le iz kake filmske propagande. Cerkevni nauk je ob odprtem srcu lahko razumljiv kristjanom, medtem ko utegne zveneti ostalim kot nerazumljiv skupek svojevoljnih določb.

Zato menim, naj bi bil naš pristop k obrambi katoliških moralnih stališč bolj premišljen. Cerkev naj bi vernikom vztrajno pojasnjevala vzroke in razloge versko-moralnega nauka, po katerem smo kristjani dolžni živeti! Vsem ostalim pa bi morali, po mojem mnenju, najprej približati Kristusa. Govoriti o zahtevni spolni moralnosti nevernim nima posebnega smisla. Pridigati proti korupciji ljudem, ki vidijo smisel življenja le v užitkih telesa, ne more roditi sadov. Oznanjanje socialne pravičnosti v poganski družbi bo ostalo brez odmeva. Po tej poti ni mogoče širiti krščanstva. Svobodno sprejemanje božjih zapovedi je lahko le sad vere v Boga Stvarnika in v Jezusa Odrešenika, pa zaupanja v pomoč Svetega Duha, ki je izraz stalno prisotne božje Ljubezni.

Skušati doseči zakonsko zvestobo in moralno življenje s pomočjo državnih odlokov ali propagande je utopija. Zahtevati zdržnost kot nekako splošno obveznost v svetu, ki ne veruje nič ali zelo malo, je brezupno in tudi krivično. Nima prave nalagati nekemu bremena, ki ga je mogoče nositi le s Kristusovo pomočjo, če ga nismo znali prej pripeljati do Njega. Ne smemo zahtevati od nevernih izpolnjevanja nalog, katere kristjani sprejemamo prostovoljno, ker verujemo v večno življenje, pa tudi da je Jezusov nauk edina pot do osebne in družbene blaginje. Če želimo, da bi bil svet boljši, da bi naši otroci živeli v okolju, ki bo manj zastrupljeno od tega, ki obdaja nas, imamo le eno pot. Z besedo, z zgledom in z molitvijo moramo seznanjati nepoučene kristjane, drugo-

SLOMŠEK ZA DANES

Na dan proglasitve škofa Antona Martina Slomška k blaženim

JURE VOMBERGAR

Praznujemo 44. slovenski dan, skupno z 38. obletnico Slomškovega doma, istočasno pa se veselimo pripoznanja svete katoliške Cerkve blaženosti častitljivega božjega služabnika Antona Martina Slomška. Danes dopoldan je papež Janez Pavel II. v Mariboru opravil slovesni akt razglasitve za blaženega. To je bila prva beatifikacija na slovenskih tleh. Res je, da se je na Slovenskem rodilo že več svetnikov, ki jih je kot take proglasila Cerkev, vendar bi bilo neumestno govoriti o njih kot Slovenci, kajti v času, ko so živeli, še ni bilo zavesti slovenske narodnosti. Ni pa dvoma o slovenstvu škofa Slomška, saj se je prav v času njegovega življenja prebujala in izkristalizirala slovenska zavest in je prav Slomšek v veliki meri zaslužen zanjo. Dovolim si v svojem govoru poudariti prav to stran njegovega prizadevanja. Da se Slovenci veselimo proglasitve, je zato, ker škof Slomšek predstavlja (kot je bil prepričan njegov življenjepisec Franc Kovačič) „utelešenje najbolj plemenitih slovenskih lastnosti“ in ker je „oče slovenske Cerkve“.

verce in pogane z osebo Jezusa Kristusa, z njegovim Usmiljenjem in z njegovo zapovedjo ljubezni. Šele nato bo lahko svetu polagoma razumljiva tudi zahtevnost krščanskega nauka in življenja po njem.

Ko opažamo verniki v zahodnem svetu od časa do časa na televizijskih zaslonih nekatere zavzete kristjane in celo predstavnike Cerkve, ko beremo povzetke njihovih izjav po raznih dnevnikih, preseneča, da ljudje, ki naj bi bili oznanjevalci blagovesti, uporabljajo dragocene minute in skopo odmerjen prostor navadno le za obsodbo socialnih razmer, za sicer potrebno kritiko neprimeren zakonov, za obrambo cerkvenih pravic in celo za opredelitve na področju dnevne politike, a da je prav malo, če kaj, časa in prostora posvečeno Kristusovi osebi, njegovemu temeljnemu nauku in končnemu smislu življenja.

Sodobna družba drsi vedno hitreje v praktično pa tudi že v teoretično pogans-

tvo, kristjani pa ji govorimo v jeziku, ki je večini že nerazumljiv. Nihče od nas ne more sam spremeniti družbe, v kateri živimo. Vemo pa, da moramo kristjani, kljub vsem omejitvam v svetu, v katerega nas je postavila božja Previdnost, izpolniti svojo nalogo. Ta postane konkretna in osebna ob spoznanju, da se širi vpliv poganstva tudi v naši ožji bližini in da niti mi sami niti naši otroci nismo varni pred njim. Tudi za nas ni dovolj, da poznamo verske zapovedi in prepovedi. Te imajo smisel le v luči Kristusovega križa in njegovega vstajenja. Pa tudi skrivnost greha, tega našega žalostnega spremljevalca skozi življenje, postane sprejemljiva le v luči božjega Usmiljenja.

Kristjani moramo poznati katekizem in živeti po njem. Do sebe naj bi bili zahtevni, nevernim pa naj bi se približevali z dobroto, ki raste iz vere v pravičnega, a tudi neskončno dobrega, učlovečenega Boga.

S stališča vesoljne katoliške Cerkve poudarjati ekskluzivnost pomembnosti Slomška kot Slovenca bi bilo neprimereno. Če ga je Cerkev prav sedaj, potem ko je preverila tisoče strani prevodov njegovega pisanja in pisanja o njem, proglasila za **vzornika vesoljne Cerkve**, je tudi zato, ker v njem vidi utelešenje **pravičnega gledanja na narodnost** in delovanja v tej smeri, kar more biti vzor in pobuda za današnji svet.

Eden od perečih problemov zadnjih dveh stoletij je prav narodnost, njene pravice in meje. Moremo prepoznati vsaj dve nepravilni gledanji, ki sta in še povzročata v svojem udejanjanju morje solz in krvi:

1. Eno je **nestrpni nacionalizem**, ki v različnih oblikah ne priznava pravic drugega, drugačnega, predvsem malostevilnega naroda: od onemogočanja kulture in uporabe jezika do etničnega čiščenja s preseljevanjem in pomori.

2. Drugo je **internacionalizem, univerzalizem in komunizem**, sedaj pa še **globalizacija**, ki omalovažujejo upravičenost posamičnosti, drugačnosti in svojske poti različnih narodov.

Ob svojem prvem obisku v Sloveniji je papež Janez Pavel II. spregovoril o času, ki še kako potrebuje svetnike, primerne in zanesljive vodnike, ki s privlačno silo svojega zgleda znajo pokazati pot, po kateri je treba hoditi, da bi napredovali v pravi smeri. Papež in njegovi sodelavci v Vatikanu izbirajo med stotinami kandidatov, ki so verjetno vsi svetniški ljudje. A ne proglasijo vseh. Ko izbirajo, menim, so pozorni na življenje, delovanje, učenje in pisanje tistih svetniških kandidatov, ki imajo neko važno sporočilo za današnji svet, pobudo za reševanje aktualnega problema, morda celo rešitev; božjih služabnikov, ki današnjega človeka nagovorijo, zainteresirajo, mu odpirajo okno novega spoznanja, nudijo nov prijem, uvid, preblisk...

Kaj ima povedati škof Anton Martin Slomšek sedanjemu človeku glede narodnosti? (Nisem izvedenec glede poznanja življenja svetnikov, a bi si upal trditi, da jih je malo, ki bi imeli kaj tehtnega o tem povedati). Slomšek je vzpodbujal **k zdravemu narodnemu ponosu**. Poznamo vrsto njegovih izrekov, s katerimi izraža svojo gorečnost za domovino, slovenstvo in za materin jezik. Bil je branilec, negovalec in pospeševalec ponižane in razžaljene materinščine. Nenehno in ostro je obsojal ponemčevanje in verjel v slovensko prihodnost. Kardinal

Schwarzenberg iz Salzburga, ki je Slomška sicer zelo cenil, mu je nekoč namignil, da mu nasprotniki radi očitajo zavzetost za slovenski narod in jezik. On pa je odgovoril: „Mene to očitaje ne moti... Tisti, ki me sodi, je Gospod. Slovenska mati me je rodila, naj me slovensčina svojega hvaležnega sina ima. Zemljo materno želim obdelovati, dokler se v njej enkrat ne spočijem, če je taka božja volja...” Slomšek nam je naročal, da moramo ljubiti svoj narod in materin jezik, spoštovati zgodovino našega naroda in njegovo kulturo, ne da bi pri tem zametavali in sovražili druge narode. Vsi narodi smo pred Bogom enaki. Vsi imamo pravico in dolžnost, da ob medsebojnem spoštovanju in medsebojni pomoči skrbimo za skupno dobro. Edino in zlato pravilo narodne enakopravnosti je: „Kar sam sebi ne želiš, glej, da tudi drugemu ne storiš.” Slomškova narodna zaveza je suverena, brez manjvrednostnega kompleksa, humanistično usmerjena, brez mitiziranja narodnega. Zato je bil Slomšek **proti prenapetemu narodnemu ponosu**: „Vsak pretiran nacionalizem bi pripravil najstrašnejšo medsebojno uničevalno vojno, ki bo vodila ljudi, da bodo podivjali drug proti drugemu, kakor da so ljudožerci.” Prav to smo videli pred kratkim na jugu balkanskega polotoka.

Motil bi se, kdor bi mislil, da je Slomšek le apostol legitimne, boguvs-

čne narodne zavednosti. Je še veliko več, oziroma je pomemben še v mnogčem. Njegovo delovanje je bilo mnogovrstno, njegovo pisanje pa sploh. Govoril-pisal je otrokom, fantom in dekletom, možem in ženam, staršem, viničarjem, zapornikom, gostilničarjem in - kdo ve, če ne edini škof v Evropi - beračem... V pisanju je škof Slomšek posegal na različna področja: največ na versko, pa tudi na narodnostno, kulturno, politično, prosvetiteljsko, šolsko, vzgojno, slovstveno... Za časa njegovega življenja je izšlo s ponatimi kar 50 njegovih knjig. S tako bero se lahko pohvali le malokateri poklicni pisatelj. Pravi čudež je, da je Slomšek poleg vseh rednih duhovniških in škofovskih obveznosti to zmožil. Bil je vsekakor izredna osebnost, tako po delavnosti kot po obdarjenosti, vztrajnosti in odločnosti. Leta 1844 je Slomšek želel ustanoviti knjižno založbo, ki bi izdajala dobre in poceni knjige za slovenske ljudi, pa mu takratna oblast ni dovolila. Pa je prišel na drugo idejo: začel je izdajati vsako leto zbornike kratkih zapisov in misli z imenom **Drobtinice**. Slomšek sam je ogromno pisal zanje: v 16 letih je izpod njegovega peresa prišlo kar 1480 strani. Ta zbornik se je ljudem tako priljubil, da so ga izdajali še mnogo let po Slomškovi smrti. Leta 1851 se je mogla končno uresničiti Slomškova zamisel knjižne založbe, najprej v obliki društva,

leta 1860 pa se je preosnovalo v cerkveno bratovščino in se odslej imenuje **Družba sv. Mohorja**. Med prvimi knjigami je Slomškova **Šola veselega lepega petja**. Največje Slomškovo delo pa je bogato ilustrirano **Življenje svetnikov** v dveh zvezkih, namenjeno predvsem kmečkim ljudem in malim obrtnikom.

Od leta 1849 do 1860 je bil avstrijski učni minister grof Leon Thun, ki je temeljito preobrazil avstrijsko šolstvo. Njegov moder svetovalec je bil škof Slomšek, ki je odločno vztrajal na stališču, naj se začetni pouk vrši v materinem jeziku. Za preobrazbo šolstva pa je bilo treba predelati šolske knjige; tudi tega se je lotil Slomšek. Sestavljanje in urejanje šolskih knjig ga je stalo zelo veliko truda in časa, vendar je za svoje delo želel malo hvaležnosti. Njegove knjige so veljale le za lavantinsko škofijo, Kranjci jih niso marali sprejeti, Primorci tudi ne. Slomšek se je potegoval za enoten jezik in enotno pisavo. Celotno avstrijsko ministrstvo je imelo to stališče, ljubljanski šolski krogi pa so v svoji omejenosti in starokopitnosti celo vložili na Dunaju ugovor zoper veljavo Slomškovih knjig. V čem je Slomšek videl smoter šole? „S poukom in vzgojo oblikovati šolsko mladino najprej za nebesa, za dobre kristjane, potem pa za častni poklic, za koristne ljudi in dobre državljane.”

Škof Slomšek je znan po svojih kra-

19. 9. 1999. Popoldanska proslava v Slomškovem domu v Ramos Mejiji na dan, ko je v Mariboru papež Janez Pavel II. proglasil škofa A. M. Slomška za blaženega. - Foto: Marko Vombergar

tkih sentencah, nabitih smisla, življenjske izkušnje in modrosti. Oglejmo si nekaj primerov iz njegove bogate zakladnice: **o delavnosti:** „Rja sneda železo, lenoba človeku glavo in srce. Delo je dar božji, ki nam zemljo polepša, živeš poslajša, nam zdravje ohrani in nas greha obvaruje“; **o pogumu:** „Delajmo, kar je prav, pa se nikogar ne bojmo: držimo se tem trdneje Boga in Cerkve, čim manj opore imamo v svetu“; **o vzgoji:** „Prvo vzgojno sredstvo je ljubezen in domača vzgoja je temelj, na katerem sloni vsa poznejša usoda človekova.“ In še: „Kar dobra mati v srce zasadi, ne usahne vse žive dni“; **o varstvu okolja:** „Živinca je božja stvar, božji dar... Tudi drevce živi kakor malo dete... Usmiliti se nam mora, ako smo otroci božji...“; **o sebi:** „Name pozabite, a mojih naukov ne pozabite.“

Kar mene osebno nagovori, je to, da je bil Slomšek praktičen človek in da je imel zdrav čut za realnost. Hotel je, da bi Slovenci kot dobri delavci in gospodarji napredovali tudi na gospodarskem in družbenem področju. (Mimogrede, Slomšek je kot mlad duhovnik obiskoval tečaj kmetijstva na državnem liceju.) Njegov učbenik za slovenske nedeljske šole **Blaže in Nežica v nedeljski šoli** je ne samo mala enciklopedija znanja za kmečke otroke, ki jih uči branja, pisanja, matematike, osnovne nemščine, ve-rouka, higijene, osnove astronomije, sad-

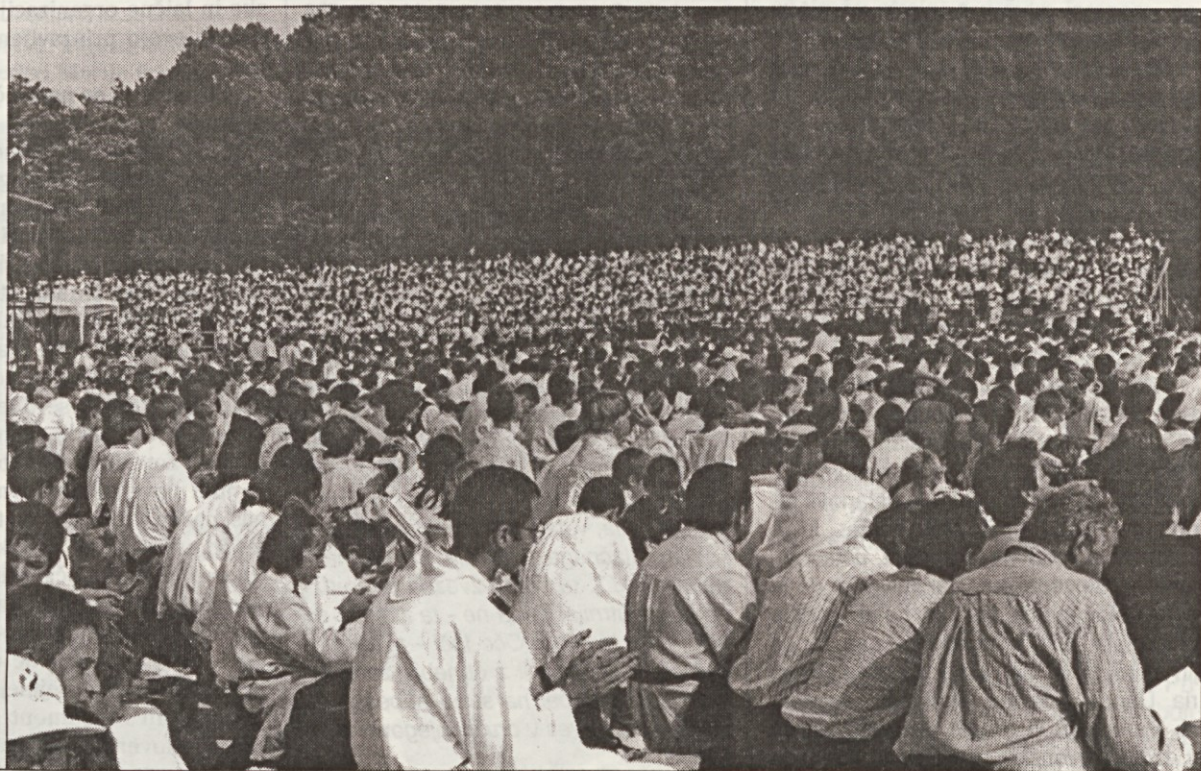
jarstva, ampak tudi zdravstveni priročnik za prvo pomoč: recimo, kako pomagati udarjenemu od strele, obešencu, kako se varovati strupenih gob in steklih psov. Ni čudno, da so knjigo prevedli v češki jezik in jo uporabljali celo v Rusiji. Za Slomškovo duhovnost je značilna življenjska realnost prav s posebnim ozirom na zdravstveno plat življenja. (To me spominja na drugega velikega Slovenca, ki je še premalo upoštevan in ki je živel skoraj 100 let pred Slomškom: Peter Pavel Glavar iz Komende, tudi čudovita osebnost, ki ima marsikaj povedati sedanjemu Slovencu.)

Škof Anton Martin Slomšek ni bil indiferenten do politike, v kolikor ta pojem pomeni prizadevanje za skupno dobro. V revolucionarnem letu 1848 Slomšek ni bil zagovornik marčne revolucije, zato ker je pomenila nasilje. Nagovarjal je duhovnike, naj bodo prijatelji napredka k dobremu, naj bodo modri pri presojanju dogodkov časa, naj se ne upirajo upravičenim reformam in naj se skupaj z ljudmi zavedajo, da večja svoboda prinaša tudi večjo odgovornost in da večje pravice prinašajo tudi večje dolžnosti; naj bodo pripravljene na žrtve, ki jih razmere časa od njih zahtevajo in naj sami tako živijo, da drugim ne bodo v spotiko. Duhovnike je svaril, naj ne posegajo v strankarsko politiko ali agitatorstvo. Slomšek je sprejemal avstro-ogrsko mo-

narjiho in legitimizem; družbeno ureditev, v kateri so imeli mesto vsi stanovi, od aristokracije do beračev (kar je za današnje čase nepojmljivo); ni zagovarjal ideje Zedinjene Slovenije in ni sodeloval z elitno kulturo Kranjske čebelnice; bil pa je predvsem za vse tisto, kar pomeni dobro, lepo, resnično, čisto, prihodnostno, neskočno, večnostno, sveto... Zanimivo je, da je škof Slomšek že v svojem času opozarjal na zlaganost komunistov. Naravnost bleščeča je njegova napoved iz leta Marxovega in Engelsovega Komunističnega manifesta, kaj bo prinesla s seboj ta nevarna miselnost, če se ji ne bodo uprli že na svojem začetku. Zapisal je: „*Kar pridni so pridelali, se komunistam lastno zdi, saj pravijo, vsi bratci smo, kar glestamo, je vsih blago. Katolška vera nas uči, da Bog talente razdeli, da en'mu dva, pa drug'mu pet, ne vsak'mu en'ga, ne deset. O, komunist, poberi se! Tvoj nauk slepar iz pekla je, ljubezen Bog od nas želi, ne pa oropati ljudi.*“

S tem, ko je škof Slomšek sedež škofije prenesel v Maribor, je vključil v svojo škofijo okrog 200.000 Slovencev, ki so poprej pripadali graški škofiji in bi se sicer narodnostno utopili v nemškem vplivu, meja med Slovenijo in Avstrijo pa bi potekala nekje blizu Slovenske Bistrice in ne na Šentilju. Tako je zbral skoro vse Slovence na Spodnjem Štajerskem

19. 9. 1999. Proglasitev A. M. Slomška med blažene v Mariboru. V ozadju množica 2500 pevcev združenih pevskih zborov. - Foto: Marjan Šušteršič

v novi, slovenski škofiji in jim ohranil dom in rod. Ob Slomškovem prihodu je bil Maribor močno nemško usmerjen. Veliko je bilo nemčurjev, ki so bili sicer slovenske krvi, a so se svoje narodnosti sramovali, niso spoštovali in ne govorili domačega jezika in bili tudi politično bolj naklonjeni tujcem kot svojemu rodu. Znano je, da nemčurji niso sprejemali Slomška. Zaradi njegove narodne in kulturne usmeritve ga niso marali in so mu večkrat uprizorili kakšno neprijetnost. Po njegovem pogrebu se je skupina mladih ustavila ob še odprti grobnici v kapelici žalostne Matere božje na mariborskem pokopališču in pljuvala na krsto. Nekdo je rekel: „Tu ima sedaj ta, slovenski svetnik.“ Po smrti so v Mariboru nameurali postaviti kip iz belega marmorja naravne velikosti, a nemški liberalni krogi so bili tako močni, da so to namero preprečili. Sploh so uradni krogi takratnega avstrijskega cesarstva videli v Slomšku pretiranega slovenskega prenapeteža. Ko so leta 1941 prišli v Maribor nemški nacisti, so zahtevali, da se njegova krsta prenese drugam. Prepeljali so jo v grobnico pod frančiškansko cerkev. (So bili pač nacisti, sovražniki slovenskega naroda; če bi Slomšek živel med drugo svetovno vojno in se takrat izrazil o komunizmu, kot se je pravzaprav 100 let prej, bi Slovenci-komunisti njegove posmrtne ostanke vrgli neznanokam, njega pa proglasili za narodnega izdajalca in ga kot takega obravnavali še danes.)

Še veliko pomembnih zaslug ima škof Slomšek, o katerih bi se lahko govorilo. Leta 1859 je v Mariboru ustanovil bogoslovje in teološko šolo. To je bila prva visoka šola, predhodnica mariborske univerze.

Za načrtno delo na misijonskem področju je povabil v svojo škofijo Misijonsko družbo lazaristov in jim izročil cerkev sv. Jožefa nad Celjem. To je bila prva umestitev lazaristov v Avstriji.

Za nadarjene revne dijake in študente je v Celju ustanovil podporno društvo in zavod z imenom Maximilianum, v Mariboru pa podoben zavod z imenom Victorinum. Za vzgojo deklet je ustanovil redovno skupnost šolskih sester, ki je sploh prva redovna skupnost, ustanovljena na Slovenskem. Zanimivo je, da je nekaj slovenskih šolskih sester prišlo okrog leta 1930 v Argentino in še danes njih nekaj živi v San Lorenzo blizu Rosarioa. Danes je ta red razširjen v Argentini, Paragvaju in drugih deželah, ni več v rokah slovenskih redovnic in malokdo

ve, da je ta red ustanovil škof Anton Martin Slomšek.

Slomšek je poznan zunaj meja Slovenije tudi po tem, da je leta 1851 ustanovil molitveno **Bratovščino sv. Cirila in Metoda** za edinost med kristjani, katero je leto kasneje potrdil papež Pij XI. in je tako postala vsecerkvena. Razširila se je po vsej Evropi. Papež Janez Pavel II. je leta 1984 slovenskim romarjem v Rimu rekel: „*Že v prejšnjem stoletju je vaš goreči pastir, božji služabnik škof Anton Martin Slomšek, med vami in tudi med drugimi narodi oživel cirilmetodijski ideal o Cerkvi. To je ideal o krajevni Cerkvi, ki je globoko zakoreninjena v kulturi naroda, obenem pa življenjsko združena v veri in občestvu z Apostolskim sedežem in z vesoljno Cerkvijo.*“

Ena izmed velikih papeževih nalog v službi božjega ljudstva je prepoznavanje duha svetosti v življenju posameznikov, ki so v ljudeh s svojim življenjem prebujali sveti spomin na Božjo bližino in jih s tem usmerjali k edino potrebnemu v življenju. Tudi med Slovenci so živeli in živijo ljudje v duhu svetosti. Med njimi je že nekaj prepoznanih Božjih služabnikov, ki v takšni ali drugačni obliki sijajo Božjo svetost **na slovenski način**. Svetost se nikoli ne ponavlja. V vsaki pojavnosti je povsem izvirna. Svetost je namreč božji sij v povsem vsakdanjih dejanjih in dolžnostih, za večino celo banalnih. Svetnik pa je tisti, ki tako živi ta svoj vsakdanjik, da je ob njem mogoče čutiti Boga. Svetnik je poseben način nadaljevanja učlovečenja Božjega Sina. Življenje takega človeka nas preseneti, razveseli in opogumi. (*Družina*, 12.7.98)

Slomškovi sodobniki so v njem prepoznali takega Božjega služabnika že v času njegovega življenja. Ko je umrl, je na žalnem zasedanju v mariborski čitalnici njegov prvi življenjepisec Franc Kósar takole govoril: „*Kdo je ta mož, katerega beseda je imela tako moč čez naša srca? Ta mož je preslavni Anton Martin Slomšek, zvezda najsvetlejša na slovenskem obnebj, katera je nad 30 let svetila nad Slovenci, speče budila, zbujene dvigala, vstale napotovala, napotne vodila, mlačnega ogrevala, ogrete navduševala. Oj, ta žarna zvezda je predzgodaj se utrnila! Toda ne - ta zvezda se ni utrnila, temveč, Oče luči - tako zaupamo - jo je dvignil z obnebj zemeljskega ter jo pripel na strop nebeški, da se prijetneje sveti v družbi njegovih izvoljenih...*“

Umestitev delegata dr. Jureta Rodeta

v Slovenski hiši
v soboto, 5. avgusta

Arh. Jure Vombergar
v Dvorani škofa Rožmana

Danes smo se zbrali člani slovenske verske skupnosti, da pozdravimo novega delegata za SDP v Argentini msgr. dr. Jureta Rodeta, mu čestitamo k imenovanju, se mu zahvalimo, da je mesto sprejel, in mu želimo božjega blagoslova v tako odgovorni službi. Prav bi bilo, da bi mu vsi, sobratje in verniki ter verske in laične organizacije, velikodušno izrazili svojo pripravljenost za sodelovanje.

Zbrali smo se namreč, ker smo priprani o pomembnosti in potrebnosti SDP med nami, čeprav je že več kot 50 let od prihoda naše emigracije v Argentino, od prihoda stare emigracije pa še več. Moremo ugotoviti, da so danes naše slovenske verske skupnosti še vedno žive, da se ohranja število udeležencev pri nedeljskih mašah, prav tako je številna udeležba pri krajevnih in osrednjih slovesnostih za velike cerkvene praznike, katerih se udeležujejo rojaki vseh starosti, poklicev in družbenih položajev. Zavedamo se moralne opore, ki jo nudi slovenski duhovnik vsakemu od nas, našim družinam, pa tudi ustanovam in organizacijam. Rojaki, ki so bolni, ostareli ali umirajoči, radi sprejmejo slovenskega duhovnika, da jih previdi in podeli zakramente; verskih opravil se udeležujejo tudi mlade družine: želijo, da njihovi otroci prejmejo krst, prvo sv. obhajilo in zakrament svete birme v sklopu slovenske skupnosti; ohranjajo

slovenske verske običaje in navade.

Življenjska pot novoimenovanega delegata dr. Jureta Rodeta je bila opisana v naših tedenskih publikacijah in ne bi ponavljal teh podatkov. Le toliko bi povzel, da je gimnazijo in semenišče napravil v Adroqueju in nato ves čas kot dušni pastir deloval v slovenski skupnosti v Argentini, razen nekaj let, ko je študiral v Rimu. Torej našo skupnost dobro pozna, pozna naše hibe in vrline, slabosti in težave. Zato cenimo odločitve slovenskih škofov, da so izbrali prav njega za novega delegata, dosedanji delegat Jože Škerbec pa mu bo stal ob strani s svojimi izkušnjami. Prav je, da se prelatu Škerbcu zahvalimo za več kot šestletno vodstvo SDP, za dobo, v kateri ni bilo zaznati osipa vernikov in upada udeležbe pri verskih dejavnostih. Zvesto je nadaljeval delo svojih prednikov, Jožeta Kastelica (prvega slovenskega dušnega pastirja v Argentini), msgr. Janca Hladnika, msgr. Antona Oreharja (ki je zasnoval SDP v Argentini v sedanjem obsegu) in dr. Alojzija Starca. Prav tako gre zahvala dosedanjemu vicedelegatu dr. Alojziju Kukovici DJ.

Dr. Jure Rode in prelat Jože Škerbec v vodstvu SDP sta poročila, da bodo slovenske verske skupnosti v Argentini še živele v dušno zdravje nas vseh in vsakega od nas na poti v večno življenje.

MATERNI JEZIK BODI VAM LUČ

MILENA AHČIN

Izpolnila se nam je dolgoletna želja: Slomška imamo na oltarju. Naš vzornik, pobudnik, učitelj, naš ponos. S Slomškom smo stopili v svet priznanih božjih izvoljencev.

In zdaj? Pijani smo zmage, veselja. Nihče nam ne more vzeti tega zadovoljstva. Nastopil je čas, da začnemo upoštevati tisto, zaradi česar je naš vzornik dosegel oltarno čast. Vsak od nas naj na svojem polju uboga nasvete, ki nam jih je Slomšek napisal in s svojim zgledom polagal na srce.

Slomšek je bil sicer zelo izobražen mož, a z navodili se je znal približati prav vsakemu najpreprostejšemu človeku, tudi otroku. Ni težko sprejeti njegovih napotkov. Predicam govori o veselju med delom, pivskim bratom o zmernosti pri pitju, s preprostimi pesmimi vzpodbuja k petju, vadi nas opazovati naravo. Z vsem življenjem pa je pokazal, da je njegova največja skrb materni jezik. Že kot otrok je svoje rojake učil v domačem jeziku, v šoli je sestavil slovensko pesmico kot protiutež tujim

zdravljicam. Največje delo pa je opravil s pisanjem slovenskih knjig in urejevanjem založbe, ki je začetek slovenskih knjižnic, zasebnih in javnih. Oral je ledino. To mu priznavajo od vsega začetka vsi slovenski znanstveniki, tudi oni, ki njegovih moralnih naukov niso hoteli prav oceniti. Slomšek je svetla zvezda v slovenski književnosti.

Slovenščina mora biti tudi nam ena največjih vrednot. Materin jezik je vsakemu človeku najbolj doživet način izražanja. Zato ga moramo ohraniti čim bolj čistega, da nam bo pozneje zdrava podlaga vsem drugim jezikom, ki se jih bomo morali v življenju še naučiti in privaditi.

Prve otrokove besede se sučejo okrog najnavadnejših reči. Kar hitro je dovolj za razumevanje. Zato navadno ni slišati, da bi naše mamice mešale tuje besede v to otrokovo čebljanje. Težave pridejo potem, ko je treba odgovarjati na vrsto zakaj-jev in kako-jev. Takrat se mora mamica potruditi, da postreže otroku s pravim izrazom, ne samo s točnim odgovorom. Otrok mora čutiti, kaj je naše in kje se začne sosedovo. Poštenost pri premoženju naj bo prav tako važna kot poštenost pri besednem zakladu. Se bo mlada mamica stegnila čez ograjo in odtrgala sosedovo limono, ker naše še niso zrele? Bo odgovorila s tujo besedo, ker ji slovenska ne pride na misel? Poštenosti začnemo otroka učiti s prvim dnevom življenja, poštenosti na vseh poljih in v vsakem trenutku. Otrok bo posnemal to, kar bo videl okrog sebe. Če bo živel v umazanem okolju, ne bo cenil reda in snage, če bo videl, da njegovi ne spoštujejo starejših in slabotnejših, bo tudi sam brezobziren. V družbi malomarnih lenuhov bo prepričan, da je to pravi način življenja.

Ko začne hoditi otrok v šolo, pričakujemo, da ga bo šola vzgajala. Prav nasprotno! Takrat bo še posebno potreben močne opore v domači družini. Pri najbolj pozorni skrbnosti bo otroka bolj zanimalo tisto, kar bo lažje, novo, morda celo prepovedano. Takrat mu

Sobota, 5. avgusta 2000. Somaševanje slovenskih dušnih pastirjev v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu ob uradni umestitvi mons. dr. Jureta Rodeta za novega delegata. Foto: Marko Vombergar

češčenje. Od tedaj so vsako leto ta dan praznovali povišanje svetega križa v Jeruzalemu. Pobožna romarica Silvija, ki se je okoli leta 385 mudila v Jeruzalemu, piše: „Za 14. september se več dni zgrinjajo množice redovnikov, duhovnikov in vernikov iz vseh dežel. Škofov pride namjnj štirideset do petdeset. Ljudem se zdi, da greši, kdor ta dan ne pride v Jeruzalem, pa bi lahko.“

Leta 614 so Jeruzalem osvojili poganski Perzijci. Oplenili so cerkve in pobrali iz njih zlato, srebro in drage kamne. Cerkev božjega groba so zažgali, relikvijo svetega križa pa odnesli s seboj. Bizantinski cesar Heraklij je zbral vojsko in je Perzije premagal. Umakniti so se morali iz Svete dežele in vrniti ukradene zaklade, najprej pa so morali izročiti relikvijo svetega križa. Cesar ga je sam nesel v Jeruzalem. Ogrnjen je bil v škrlatni plašč, ki je bil pretkan z zlatom in posut z biseri. Ko je sprevod prišel do vrat, ki zapirajo pot na Golgoto, cesar ni mogel naprej, neka nevidna sila ga je zadrževala. Tedaj mu je škof Zaharija dejal: „Jezus je po tej poti nesel križ ubog in ponižen. Heraklij, pomisli, ali si

mu v tej svoji sijajni obleki le malo podobno?” Tedaj je cesar oblekel revno haljo in je bos brez težav s križem na rami šel na Golgoto. V spomin na ta dogodek so še slovesneje praznovali povišanje svetega križa.

Nam je praznik opomin, da pobožno počastimo podobo svetega križa. Najslovesneje to opravimo na veliki petek, spominski dan Jezusove smrti. V vsaki krščanski hiši naj bi bil križ na vidnem mestu. Pod križem naj bi se družina zbirala k skupni molitvi. Ob križu naj bi se njeni člani učili resnične ljubezni, ki je darovanje za druge. Kadar gremo mimo znamenja križa, ki stoji ob poti, naj pogled nanj obudi v našem srcu misel hvaležnosti za dar odrešenja.

Na kratko in prav preprosto počastimo sveti križ, kadar se pobožno pokrižamo. Verni ljudje vsak dan in vsako pomembno opravilo začinjamo z znamenjem križa. Navadno pri tem izgovarjamo besede: „V imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Amen.“ Prav to ima v mislih človek, ko reče: „Sveti križ božji!“, ali pa tudi: „V božjem imenu!“, ko se loti kakšnega dela.

zesovega trupla. V knjigi Razodetja pa Mihael nastopa kot voditelj angelov, ki v boju s satanom in njegovimi angeli dosežejo sijajno zmago. Na to se nanaša molitev k nadangelu Mihaelu kot zavetniku vesoljne Cerkve v boju zoper zalezovanje hudih duhov, ki se je od papeža Leona XIII. naprej molila po vsej katoliški Cerkvi po tihih mašah. Nadangela Mihaela najpogosteje upodablja z mečem in sulico kot borcem zoper zmaha-satana.

Gabriel pomeni po hebrejskem deblu „božji mož“ ali „božji junak“. V Stari zavezi je omenjen le v Danielovi knjigi, v Novi zavezi pa Gabriel oznanil rojstvo Janeza Krstnika in Jezusovo rojstvo. Najprej in najbolj pogosto so ga upodabljali v zvezi z Gospodovim oznanjenjem Mariji. Po oznanilu rojstva Janeza Krstnika duhovniku Zahariju se angel predstavi: „Jaz sem Gabriel, ki stojim pred Bogom. Poslan sem, da spregovorim s teboj in ti sporočim to veselo novico.“ Češčenje nadangela Gabriela se je uveljavilo po 10. stoletju, šele papež Benedikt XV. je njegov praznik leta 1921 raztegnil na vso Cerkev in določil, naj se povsod praznuje 24. marca, dan pred praznikom Marijinega oziroma Gospodovega oznan-

jenja. Pij XII. je leta 1952 nadangela Gabriela razglasil za nebeškega zavetnika radia in vseh sredstev družbenega obveščanja. V ljudski vernosti pa so nadangela Gabriela kot svojega zavetnika že prej častili sli, poštni uradniki in raznašalci časopisov.

Nadangel Rafael, čigar ime pomeni „božje zdravilo“ ali „Bog je ozdravil“, se omenja v svetopisemski Tobijevi knjigi. Ko pride v hišo pobožnega Tobija, se predstavi: „Jaz sem Rafael, eden izmed sedmih, ki stojimo pred Gospodom.“ Spremljal je njegovega sina, mladega Tobija, na potovanju v daljno deželo, da je njegovo bodočo ženo Saro rešil mučenja hudobnega duha in da je po vrnitvi ozdravil starega Tobija. Zato velja nadangel Rafael v krščanskem izročilu za angela, ki pomaga človeku predvsem dosega zdravje, pa tudi kot tistega, ki spremlja ljudi na potovanjih. Krščanska organizacija za pomoč izseljencem se imenuje Rafaelova družba. Nadangela Rafaela navadno slikajo kot popotnika s palico in bučko, včasih z ribo in kot spremljevalca mladega Tobija. Njegov praznik so od 11. stoletja dalje obhajali na različne datume, papež Benedikt XV. pa je leta 1921 določil, naj se po vsej zahodni Cerkvi obhaja 24. oktobra.

ŽALOSTNA MATI BOŽJA

Mati sedmerih bolečin, 15. september

„Marija sedem žalosti, velike tvoje so skrbi. Za prvo bol se dvigne meč, jo rani Simeon preveč,“ pravi slovenska ljudska pesem. Naši verni predniki so se, zlasti v težkih trenutkih osebnega in skupnega življenja, radi zatekali k Mariji sedem žalosti. Ta naziv ima podlago v napovedi starčka Simeona, ki je prišel po navdihu v tempelj, ko sta Marija in Jožef prinesla tja osem dni starega Jezusa, da bi zanj opravila vse po predpisu postave. Simeon je vzel Dete v naročje in se Bogu zahvalil, da je mogel pred smrtjo videti Odrešenika. Potem ga je vrnil njegovi materi in ji dejal: „Ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali, da se razodenejo misli mnogih src. Tvoja duša pa bo presunil meč.“

Meč v tej preroški napovedi pomeni trpljenje, bolečino, žalost. V srednjem veku so začeli upodabljati žalostno Mater božjo s sedmimi meči v srcu, ki oz-

Dalje na strani 235 spodaj

NADANGELI

MIHAEL, GABRIEL, RAFAEL

29. september

V bogoslužju je v četrti evharistični molitvi v hvalospevu na Boga Očeta, lepo rečeno: „Edini ti si dober in vir življenja, vse si ustvaril zato, da bi svoje stvari napolnil z blagoslovom in mnoge razveselil s sijajem svoje luči. Pred teboj stoji neštete množice angelov, ki ti noč in dan služijo, gledajo slavo tvojega obličja in te nenehno poveščujejo.“ V Svetem pismu so po imenu predstavljeni trije božji poslanci s posebnimi nalogami, zato jim pravimo nadangeli. To so: Mihael, Gabriel in Rafael. Po prenovljenem bogoslužnem koledarju obhajamo njihov praznik skupaj na današnji dan, ko je bil poprej praznik nadangela Mihaela: praznik nadangela Gabriela je bil 24. marca, nadangela Rafaela pa 24. oktobra.

Mihael pomeni „kdo kakor Bog?“ Že po imenu je Mihael postavljen v bojno nasprotje s prišepetavanjem kače-satana v raju, ki hoče prvega človeka zapeljati v odpad od Boga. Prvikrat ime Mihael navaja prerok Daniel, ki Mihaela označuje kot „velikega kneza“. V Novi zavezi ga vidimo v prepiru s hudičem zaradi Moj-

Glavni svetniki v avgustu

3. september - Sv. Gregor Veliki, papež in cerkveni učitelj: Sv. Gregor Veliki (ok. 540-604) je bil državni uradnik. Stopil je v beneditinski red, postal samostanski opat, pozneje pa je bil izvoljen za papeža. Poleg sv. Ambroža, sv. Avguština in sv. Hieronima je eden izmed štirih velikih učiteljev zahodne Cerkve. Uredil je bogoslužne knjige in cerkveno petje.

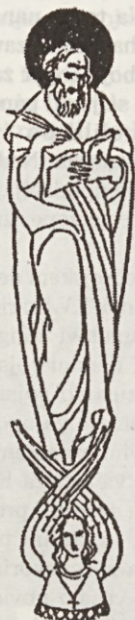
8. september - Rojstvo Device Marije: Na današnji dan so v Jeruzalemu praznovali spomin na posvetitev cerkve Marijenega rojstva. Že v 7. stoletju so praznik sprejeli tudi v Rimu kot enega izmed glavnih Marijinih praznikov.

13. september - Sv. Janez Zlatousti, škof in cerkveni učitelj: Sv. Janez Zlatousti (ok. 350-407) je zaslužil svoj priimek z odličnim pridiganjem. Zaradi neustrašene obrambe verskih resnic je bil ta carigrajski patriarh preganjan od cesarjev in je v pregnanstvu tudi umrl.

14. september - Povišanje svetega križa: Ker je Jezus umrl na križu, so kristjani s svetim spoštovanjem že od nekdanj častili ne le znamenje križa, ampak tudi ostanke lesa, na katerem je „viselo naše rešenje“ in ki so jih raznesli po krščanskem svetu. V Jeruzalemu so na današnji dan že v 5. stoletju vernike vabili, naj počastijo sveti Križ. V Rimu so praznik sprejeli v 7. stoletju.

15. september - Žalostna Mati božja: V srednjem veku je bilo močno razširjeno češčenje Žalostne Matere božje, pri čemer so se kristjani posebno spominjali sedmerih trenutkov v Marijinem življenju, ki so ji prizadeli veliko trpljenje, „sedmerih bolečin“. Splošno je praznik uvedel papež Pij VII. leta 1814, ko se je vrnil iz Napoleonovega jetništva.

17. september - Sv. Robert Bellarmino, škof in cerkveni učitelj: Sv. Robert Bellarmino (1542-1621) je deloval sprva kot jezuitski pridigar in profesor teologije v Belgiji, pozneje pa je postal v Italiji

škof in kardinal ter papežev sodelavec v dobi katoliške obnove.

21. september - Sv. Matej, apostol in evangelist: Sv. Matej je Jezusov apostol, ki je za kristjane v Palestini napisal sveti evangelij. Preden je šel za Jezusom, se je imenoval Levi in je bil cestinar - mitničar.

26. september - Sv. Kozma in Damijan, mučenca: Papež Pavel IV. je v Rimu okoli leta 525 posvetil cerkev v čast dveh krščanskih mučencev z Vzhoda, sv. Kozma in Damijana. Po izročilu sta bila zdravnika in sta bila mučenca pod cesarjem Dioklecijanom.

27. september - Sv. Vincencij Pavelski, ustanovitelj lazarisov: Sv. Vincencij Pavelski (1581-1660), župnik in pozneje kurat kaznjencev na galejah, je v Parizu ustanovil misijonsko družbo lazarisov, ljudskih misijonarjev, in sodeloval pri ustanovitvi usmiljenih sester.

28. september: Sv. Venčeslav, mučenec: Češkega kneza Venčeslava (ok. 904-929) ali Vaclava je vzgajala pobožna babica sv. Ljudmila. Iz pohlepa po oblasti in naščuvan od velikašev pogsanskega mišljenja ga je njegov brat Boleslav dal ubiti pri cerkvenih vratih.

29. september - Sv. Mihael, Gabriel in Rafael, nadangeli: Sveto pismo poroča o treh angelih s posebnimi nalogami in jih imenuje Mihael, Gabriel in Rafael. Na današnji dan so posvetili rimsko cerkev sv. Mihaela; praznik je znan že iz 5. stoletja, po novem koledarju pa častimo vse tri nadangele na isti dan.

30. september - Sv. Hieronim, duhovnik in cerkveni učenik: S Hieronim (ok. 340-420), doma iz Stridona na našem Krašu ali v krševiti Dalmaciji, je eden izmed štirih velikih krščanskih učiteljev Zahoda. Bil je pomočnik papeža Damaza in je znan po prevajanju Svetega pisma v latinščino. Umrl je v Betlehemu.

47. SVETOVNI EVHARISTIČNI KONGRES V RIMU

ANTON NADRAH

Svetovnega evharističnega kongresa, ki je bil od 18. do 25. junija v središču krščanstva Rimu, se nas je udeležila tudi skupina 36 Slovencev. Pri veličastni maši in procesiji na praznik svetega Rešnjega telesa in krvi po rimskih ulicah je bil z nami tudi novi ljubljanski pomožni škof msgr. Andrej Glavan, ki je ostal na kongresu še naslednji dan.

V ponedeljek, 19. junija, so nam zastopniki vseh petih celin predstavili priprave na evharistični kongres. Ko smo poslušali ta poročila, smo dobili vtis, da je v mnogih deželah evharistično življenje zelo močno razvito. Posebej smo bili pozorni na župnijske, dekanijske, škofijske in narodne evharistične kongrese, ki so jih v zadnjem času imeli v veliko deželah.

Na kongresu smo ob srečanju s škofi, duhovniki, redovnimi sestrami in laiki različnih barv in jezikov doživeli vesoljnost Cerkve. Prijetno smo bili preselečeni ob množici škofov črncev.

Zelo smo se čutili povezane s svetim očetom, ki je nekajkrat vodil liturgična srečanja in ob njih imel nagovore. Najbolj veličastno je bilo srečanje z njim na praznik svetega Rešnjega telesa in krvi, 22. junija, in na nedeljo, 25. junija, ko je za glavno srečanje vodil somaševanje na Trgu sv. Petra. Obakrat

je slovesnemu obhajanju svete evharistije dala poseben pečat velika množica kardinalov, škofov in duhovnikov. V velikem veselju, ob udeležbi številne množice vernikov, smo se pridružili vesoljnemu pastirju, ki je kljub upognjeni postavi z neupogljivo voljo in krepkim glasom vodil slovesno bogoslužje. Bili smo ganjeni, saj se ni dogajalo marsikaj le na oltarju, ampak tudi v naših srcih. Jezus v sveti evharistiji je največji zaklad Cerkve, vir in vrhunec vsega našega življenja in delovanja.

Od kardinalov, ki so imeli v lateranski baziliki evharistične kateheze, nas je

Sledovi pobožnosti do Žalostne Matere božje se na Zahodu pojavijo v 9. stoletju, močneje pa zaživi v naslednjih stoletjih. Zlasti je to pobožnost širil red servitov ali Marijinih služabnikov. Vsebino in pomen tega češčenja izčrpno izpoveduje znana pesem Mati žalostna je stala, ki jo večinoma pripisujejo frančiškanskemu redovniku Jacoponu da Todi (+1306). Pesem izraža iskreno prošnjo, da bi Marijina žalost ob strašnem trpljenju njegovega Sina ganila srca grešnikov. „Sveta Mati, to te prosim: rane Kristusa naj nosim, vtisni v moje jih srce.“

Marija sedmerih žalosti, ki je stoletja tolažila slovenski narod, naj nam ostane pribežališče in tolažba tudi v bodoče!

najbolj nagovoril dunajski nadškof Christoph Schönborn, ki je govoril o spravnem značaju evharistije in o zakramentu sprave. Navdušil nas je s povezovanjem obeh zakramentov s svetniki in z življenjem. Med pričevalci, ki so govorili o svojem osebnem odnosu do Kristusa v zakramentu evharistije, sta nas najbolj prepričala Jean Vanier in škof Mantuan, ki je bil 13 let zaprt in je tam skrivaj obhajal mašno daritev.

Seveda na kongresu nismo le poslušali katehez in pričevanj, ampak smo se udeleževali dobro pripravljenih skupin somaševanj, zlasti jutraj in zvečer pa smo se zbirali v lepi in izrazito slovensko opremljeni kapeli v slovenskem papeškem zavodu Sloveniku pred podobo brezjanske Marije Pomagaj ob evharističnem Jezusu. Povezovala nas je skupna molitev hvalnic in večernic, petje in češčenje. Posredovali smo si svoja izkustva v zvezi s kongresom in se tako duhovno bogatili.

Prisrčen sprejem, ki so nam ga pripravili rektor dr. Maksimilijan Jezernik in drugi duhovniki ter prizadevne Marijine sestre, ki skrbijo za urejenost Slovenika, nam je dal topel občutek doma.

Ob sodelovanju na kongresu je vzniknila zamisel o evharistični zvezi, ki naj bi nastala na Slovenskem, če bo Bog hotel. Ko smo poslušali škofa Pavla Hnilico, ki nas je v Sloveniku obiskal in nam navdušeno govoril o pomenu in aktualnosti fatimskega sporočila ter o posvetitvi Jezusovemu in Marijinemu Srcu, smo se utrdili v prepričanju o pravilnosti poti, ki smo jo ubrali v Sloveniji, ko se ob praznovanju dvatisočletnice Jezusovega rojstva ter Marijinega božjega materinstva posvečamo Jezusovemu in Marijinemu Srcu.

Dogajanje na kongresu nas je osebno poglobilo. Vsak bo v svojem okolju skušal širiti ljubezen do evharističnega Jezusa, ki se za nas daruje, je naša duhovna hrana ter v naših tabernakljih stal-

Nadaljevanje s strani 233

načujejo njenih sedmero žalosti. Prva žalost, ki jo je bridko občutilo Marijino srce, je bila Simeonova prerokba. Druga žalost je zadela Marijo, ko je morala bežati v Egipt pred morilskim Herodom. Tretja žalost je ranila srce božje Matere, ko je dvanajstletni Jezus ostal v templju v Jeruzalemu. Četrta meč je prebodel nje-
no srce, ko je srečala Sina obloženega s križem. Peta žalost je presunila srce Matere, ko so dvignili Jezusa, na križ pribitega. Šesto je bridko občutila takrat, ko so mrtvega Jezusa sneli s križa in ji ga položili v naročje. Sedmi meč žalosti je prebodel Marijino srce, ko so Jezusa položili v grob.

no prebiva med nami. On je naš edini Odrešenik in kruh za življenje sveta.

KAJ JE PRAVZAPRAV SVETA EVHARISTIJA?

Da je to druga beseda za mašno daritev, najbrž vsi vemo. Vendar je v tej besedi nekoliko širša vsebina. Z besedo evharistija mislimo tudi na sveto obhajilo in na Jezusovo navzočnost v naših tabernakljih. Ta beseda ima to prednost, da vsebuje in povezuje vse vidike med seboj. V vsakem dobrem kristjanu je težnja, da bi skrivnost evharistije globlje spoznal, da bi doumel njeno bistvo.

Bolje bi bilo, da bi se vprašali, kdo je pravzaprav sveta evharistija. Sveta evharistija je namreč Kristus, ki se za nas daruje, je naša hrana in stalen gost v naših tabernakljih. Isti Kristus, ki je pred dva tisoč leti živel v Palestini, je središče vsake župnije in vsake samostanske skupnosti. Le način njegove navzočnosti je drugačen. On je vir in cilj življenja in delovanja vsakega kristjana.

S skrivnostjo svete evharistije se je treba srečevati s preprostim in ponižnim srcem, s srcem, ki se zaveda svoje majhnosti in grešnosti, s srcem, ki hoče ljubiti, s srcem, ki je odprto za resnico, ki nas presega. Številnim kristjanom Jezusova daritev in sveto obhajilo nič ne pomenita, zato ob nedeljah ne hodijo v cerkev. Morda se jim tako kot Judom ob Jezusovi napovedi evharistije zdi beseda o evharistiji 'trda', zato 'odhajajo', zato jih ni blizu. Vendar mnogi skupaj z apostolom Petrom skozi vsa stoletja ostajajo in bodo ob Jezusu ostajali do konca sveta ter bodo z apostolom Petrom govorili: „Gospod, h komu naj gremo? Besede večnega življenja imaš...“ (Jn 6,68)

SREČANJE Z JEZUSOVO VELIKONOČNO SKRIVNOSTJO

Kaj je zadnja večerja? Kaj je umivanje nog? Kaj je tista ljubezen, ki nam jo je Jezus izkazal do konca? Kaj je Kristusovo življenje, trpljenje, smrt in vstajenje? Evharistično skrivnost bomo dobro razumeli in pri njej lažje dejavno sodelovali, če se bomo v duhu pogosto vračali k Jezusovi zadnji večerji, h Kalvariji ter Oljski gori. Jezusovo velikonočno skrivnost, to je njegova smrt in vstajenje, ki se je končala z vnebohodom in prihodom Svetega Duha, je najpomembnejše dogajanje v Jezusovem zemeljskem življenju. Pri mašni daritvi vse to

„Zakaj, če sem zaveden kristjan, naj bi bil zaveden Slovenec?“

ALOJZ REBULA

Dragi mladi prijatelj, zastavil si mi svojevrstno vprašanje: „Zakaj, če sem zaveden katoličan, naj bi bil tudi zaveden Slovenec?“

Vidiš, takšnega vprašanja si ne bi bil nikdar zastavil mlad slovenski kristjan iz preteklosti. Si moreš predstavljati, da bi si ga bil zastavil Anton Martin Slomšek? Ali Ivan Pregelj? Ali Jože Plečnik? Takšno vprašanje se lahko pri mladem človeku pojavi samo v okolju, kjer narodna vrednota izhlapeva.

A naj ti odgovorim.

Najprej si težko predstavljam, kako naj bi bil lahko zaveden katoličan in hkrati nezaveden Slovenec, se pravi ravnodušen do vsega slovenskega, vključno s tem, kar je v njem krščanskega. To bi bila čudna psihološka spačenost.

Dalje: narodnost ni srajca, ki jo lahko preoblečeš za neko drugo. Je eden od konstitutivnih elementov osebnosti, ki ga

lahko zavržeš samo za ceno svoje duševne in značajske integritete. Narodnost je zajem tistega nekaj časa in tistega nekaj prostora, ki ti ga je Previdnost naklonila, da v njima izpelješ svojo življenjsko krivuljo. Je eden od talentov, ki ti je bil dan.

Kristus, kristjanov Učenik, je živel v dobi helenističnega kozmopolitizma, pa je do kraja živel svoje judovstvo, se čutil najprej poklicanega za Jude, jokal nad usodo svoje judovske domovine...

Kaj pa naša odprtost svetu, boš rekel. Naše svetovljanstvo, v tej čedalje bolj kozmopolitski dobi?

Misliš, da je zato, da si državljan sveta, potrebno, da si manj Slovenec? Si kaj slišal o knjigi, ki je izšla te dni, s korespondenco med pisateljema Stankom Majcnom in Zorkom Simiččem? Slovenska in obenem svetovljanska knjiga, da malo takih! Dopisovanje med dvema krščan-

postane na neki skrivnostni način navzoče. Zato je vsaka mašna daritev najpomembnejše dogajanje v kristjanovem življenju in v življenju Cerkve ter največji Jezusov dar Cerkvi. Lahko rečemo, da se pri mašni daritvi v naš prostor in čas podaljša Kristusova velikonočna skrivnost z njegovim vnebohodom in prihodom Svetega Duha.

Tako postajamo deležni Jezusove kalvarijske daritve in njegovega vstajanja ter prihoda Svetega Duha. Tako se posečujemo. Jezus je za nas umrl in vs-

tal, da bi imeli božje življenje. Pri vsaki mašni daritvi se njegovo telo daje in se njegova kri preliva za življenje sveta in za njegovo rešitev. Svet stalno potrebuje evharističnega Kristusa in njegovo daritev. Pri vsaki mašni daritvi se iz Jezusovega prebodenega srca razliva polnost njegove ljubezni, ki se je najbolj razodela ob njegovi smrti na križu.

Mašna daritev poziva k služenju, ki ga je Jezus izvrševal, ko je učencem umival noge. V skrivnost evharistije bomo globlje prodrli, če bomo razumeli Jezusovo umivanje nog. Za evharistično daritev pri zadnji večerji in za umivanje nog imamo Jezusovo naročilo, naj ju obnovljamo v njegov spomin. Poleg tega je v zvezi z zadnjo večerjo Jezusovo naročilo o medsebojni ljubezni in Jezusova molitev za medsebojno edinstvo. Prav medsebojna ljubezen in edinstvo vseh tistih, ki so pri mašni daritvi, je tako zelo pomembna za dejavno udeležbo in dobro pripravo na prejem obilnih šadov mašne daritve.

Čim globlje doumemo Kristusa v času bolj se srečamo z njegovo neizmerno ljubeznijo do nas, tem bolj doumemo njegovo evharistično daritev, sveto obhajilo in trajno navzočnost pod podobo kruha.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA SEPTEMBER

- **Splošni:** Da bi znanstveni in akademski svet v iskanju resnice našel pot, ki vodi k nebeškemu Očetu.
- **Misijonski:** Da bi odnosi med muslimani in kristjani odražali medsebojno razumevanje in spoštovanje.
- **Slovenski:** Da bi slovenske šole dajale mlademu rodu potrebno znanje, obenem pa mu pomagale oblikovati značaj.

Trojni MARIJIN KLIC K POKORI

Tiskovni urad Svetega sedeža je v ponedeljek, 26. junija, sklical tiskovno konferenco, na kateri je predstavil napovedano besedilo kongregacije za verski nauk z naslovom Sporočilo iz Fatime.

To sporočilo govori prav posebej o tako imenovani „tretji fatimski skrivnosti“, ki v simbolnem jeziku napoveduje preganjanje Cerkve v 20. stoletju in atentat na papeža. Vendar se ne ustavlja le pri tem. Bistvo skrivnosti je trikratni Marijin klic k pokori in ne napoved nekega nespremenljivega prihodnega dogodka. Cilj sporočila iz Fatime je torej v spreobrnjenju k veri in obrnitev k molitvi kot poti za „rešitev duš“, poudarja v komentarju dokumenta prefekt kongregacije za verski nauk kardinal Joseph Ratzinger, ki je tudi sodeloval na tiskovni konferenci.

Kardinal Ratzinger svari pred napač-

skima intelektualcema v desetletju (1960-1970), ko narodni problem doma ni obstajal ne za politiko ne za kulturo.

O krščanski zavednosti tukaj ni mogoče dvomiti, če na primer Stanko Majcen pravi Tinetu Debeljaku: „S stavkom: da sem do srža katoličan, ste pogodili srce tarče.“ Prav tako malo je mogoče dvomiti o narodni zavednosti, če Zorko Simčič (leta 1967!) zapiše: „Združena Slovenija je naš stalni cilj, ki si ga velik del naroda predstavlja v obliki slovenske države...“

Katoliška kvaliteta, lahko rečeš ob tej knjigi, tako izjemni sredi naše „vesele“ knjižne proizvodnje. Do takšne duhovne kvalitete ne more priti v ozračju literarske lahkoumnosti, kaj šele lacanovskega nihilizma. Do nje more priti samo v trpljenju. In tukaj se srečata dve trpljenji: trpljenje matičnega intelektualca, odrinjenega v brezimnost (a ki v njej prevaja v vzorno slovenščino Terezijo Avilsko...) in trpljenje emigrantskega intelektualca, neozdravljivo bolnega od izgubljene domovine (a zmožnega svetske sproščeni in humorja).

Tako globoko krščanska in slovenska pa še založniško dragocena knjiga (izdala Nova revija) se ne bo spet tako hitro pojavila na slovenskem knjižnem trgu... Če si hočeš, dragi mladi prijatelj, odgovoriti na svoje vprašanje, veš, kje imaš iskati odgovor.

nimi razlagami zasebnih razodetij iz leta 1917, h katerim spadajo tri fatimske skrivnosti, posebej še tretja. Piše: „Podoba, ki so jo videli otroci, ni noben vnaprej posnet film prihodnjega, pri katerem se ne bi moglo nič spremeniti.“ Pogled v prihodnost ima ta smisel, da „mobilizira sile za spremenitev k dobremu“. Zaradi tega razne „fatalistične razlage“ skrivnosti ne ustrezajo resnici, ko je bilo na primer rečeno, da je bil atentat na papeža 13. maja 1981 na Trgu sv. Petra v Rimu „orodje previdnostnih božjih načrtov“, zato naj bi se pri njem sploh ne moglo svobodno ravnati oziroma zgoditi kaj drugega.

Že sam opis atentata na papeža ter smrti škofov, duhovnikov, redovnikov in laikov, ki ga je 3. januarja 1944 naredila sestra vidkinja Lucija dos Santos, nanaša pa se na njeno videnje 13. julija 1917, je

zelo simboličen. Po tem opisu naj bi sveti oče - v belo oblečen škof - šel skozi na pol razdejano veliko mesto, tresoč se in opotekajočega koraka, zgrbljen od bolečin in skrbi, pri tem pa molil za duše usmrčenih, ki jih je srečal na svoji poti. Ko je prišel na goro, je pokleknil pod velik križ. Tam ga je umorila skupina vojakov, ki je streljala nanj z ognjenim orožjem in puščicami. Tako so umirali tudi škofje, duhovniki, redovniki in številni laiki.

Kot že rečeno, gre pri opisu papežev smrti za simbolni jezik, ki podrobnosti prihodnjih dogodkov ne opisuje v fotografskem smislu, marveč zgoščuje dejstva na skupni osnovi. Ta dejstva se niso zgodila v točno določenem zaporedju.

Videnje iz Fatime opisuje pot Cerkve v času nasilja, razdejanja in preganjanja, pojasnjuje kardinal Ratzinger. Pove, da je bilo 20. stoletje stoletje mučencev, trpljenja in preganjanja Cerkve, svetovnih vojn in številnih krajevnih vojn. Pri tem igra papež posebno vlogo, pri čemer so vsi papeži zadnjega stoletja od Pija X. (1903-1914) tudi sotrpeli v tem stoletju. V tem smislu je lahko tudi sedanji papež, ko si je po atentatu nase dal prebrati besedilo tretje fatimske skrivnosti, spoznal svojo lastno usodo. Da je bil kljub napadu rešen, „samo kaže še enkrat, da ni nespremenljive usode in da sta vera in molitev tisti sili, ki lahko posežeta v zgodovino“, poudarja kardinal.

Dogodki, ki so povezani s tretjo fatimsko skrivnostjo - prva je napovedovala novo vojno po koncu prve svetovne vojne, druga pa, da se bo Rusija spreobrnila po posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu - danes pripadajo preteklosti, dalje piše prefekt Ratzinger. „Kdor bo pazljivo bral besedilo tako imenovane tretje fatimske skrivnosti, bo po vseh predhodnih ugibanjih verjetno razočaran ali začuden.“ Razkrita ni bila „nobena velika skrivnost“, zavesa prihodnosti ni bila pretrgana. Vse je povzeto, povedano o Cerkvi mučencev zadnjega stoletja v težko razumljivem simbolnem jeziku.

Kardinal Ratzinger v svojem komentarju opozarja tudi na razliko med „javnimi razodetji“, o kakršnih je beseda v Svetem pismu pri razodevanju Boga, ter zasebnimi. Na slednja je treba gledati kot na pomoč pri veri. So verodostojna, kolikor kažejo na javno razodevanje Boga. Na noben način pa ne smejo postati sama sebi namen. Kristjani jih nismo dolžni sprejemati, odobravati, verjeti vanje. Nanje moramo gledati kot na „po-

Jezus ozdravi gobavca

WILHELM HÜNERMANN

Jezus je vstal in se napotil proti jezeru. Množica gre za njim. Vračajo se molče. Gospodove besede so napravile nanje neizbrisen vtis. Tedaj se tisti, ki so bili spredaj, vznemirijo, ustavijo in se zmedeno ozirajo nazaj. Kaj je? Gobavec! Bolnik, ki se je privlekel iz kdove katerega brloga, vzbuja grozo. Razžrti obraz pokrivajo ostudne belkaste kraste. S koščenin udov visijo raztrgane plesnive cape. Iz neozdravljivih ran se izceja po trohnohi smrdeč gnoj. V eni roki drži lončeno beraško skodelo, v drugi opozorilni klopotec.

Možje in žene se prepadeni umikajo. Nekateri poberejo kamenje, da bi prepodili vsiljivca. On pa se brez strahu vleče skozi ozko ulico, ki so jo naredili umikajoči. Že stoji pred Jezusom. S trgajočim vzdihom se vrže predenj in zakliče s hripavim glasom:

„Gospod, če hočeš, me moreš očistiti!”

Vse oči so nepremično uprte vanj. Pred njegovimi nogami je napol ležal nesrečnik in se s svojimi gnjročimi rokami oprijemal Jezusovega plašča kot utopljenec poslednje rešilne bilke.

Kaj bo storil? Ga bo brcnil proč, se bo zadril nanj? Tako bi pač vsak zdrav storil z gobavcem.

moč, ki nam je ponujena, vendar ni nujno, da jo tudi sprejmemo”.

Ključni besedi pri prvi in drugi fatimski skrivnosti sta bili „rešiti duše,” pri tretji pa je trikrat Marijin klic: „Pokora, pokora, pokora!” Te besede spominjajo na začetek Markovega evangelija, kjer piše: „Spokorite se in verujte evangeliju.” Zato velja prav razumeti znamenja časov in nanje najti pravi odgovor v veri. „Tu lahko povem svojo osebno izkušnjo,” piše kardinal Ratzinger. „V pogovoru mi je sestra Lucija dejala, da ji je vedno bolj jasno, da je bil cilj vseh prikazovanj poživitev vere, upanja in ljubezni - vse drugo le vodi k temu.”

Besedilo trojne fatimske skrivnosti je izšlo skupaj z že omenjenim komentarjem kardinala Ratzingerja, nekaj dokumenti danes 93-letne sestre Lucije, med njimi tudi s fotokopijo njenega rokopisa o fatimskih skrivnostih, ter zgodovinskim uvodom nadškofa T. Bertoneja.

Učenik ga je pogledal. Šopi ogabno sprijetih las so odpadali skupaj z rumenkasto sivo gnojno kožo. Smrad po gnijočem človeškem mesu je ljudi silil k bruhanju. Umikali so se. Kmalu je okrog Jezusa in nesrečnega izobčenca nastal prazen krog. Učenik ga ni brcnil, tudi umaknil se ni, niti bruhal. V vlažnih očeh je bilo eno samo veliko sočutje, brezmejno usmiljenje. Dvignil je roko, svojo čisto, zdravo, zagorelo desnico. Preden so najbližji mogli posredovati, se je roka mehko dotaknila nesrečnikovega čela. Podržal jo je nekaj trenutkov, nato pa glasno zaklical:

„Hočem, bodi očiščen!”

Gobavec se je sesedel kot od strele zadet. Obraz je zakopal v krčevito razprte dlani. V grobni tišini se je slišalo le njegovo zasoplo dihanje. Potem je opotekaje vstal, tipal po obrazu, rokah in nogah. V tem trenutku je iz njegovih ust zadonel krik, odmeval po pobočju in se odbijal od nemirne jezerske gladine. Množica je otrpnila!

„Čist sem! Zdrav! Ozdravil me je!”

Napetost, ki je prej zadrževala ljudi, da so komaj upali dihati, je izginila. Množica se je zgrnila okoli ozdravljenca. Ne, saj to ni mogoče! Pa vendar...! Vsi so videli isto. Človek, ki še pred nekaj trenutki ni bil nič drugega kot kup nesreče, utelešena beda, bitje, ki je trohnelo pri živem telesu, je stal tu zdrav. Nobenega sledu ni bilo več o grozni bolezni. Polt je bila čista in brez madeža kot pri otroku.

„Nikomur ne povej!” ga je Gospod opomnil. Toda kako bi mogel molčati človek, ki je skoraj ponorel od sreče? Spet je zdrav, znova živi! Ne, ni govoril, kričal je po samotnih poteh, ob jezerski obali, po vaseh in mestih, povsod je odmeval njegov glas.

Kafarnaumčani so doživeli že marsikateri Jezusov čudež. Videli so, kako je ozdravljaval hrome in slepe. Da pa bi ta Ješua mogel ozdravljati tudi gobavca, ne, tega niso niti malo pričakovali. Odkar stoji svet, se še ni zgodilo, da bi kdo v trenutku ozdravil bolnika, nad katerim so zdravniki že zdavnaj obupali.

Zelot Simon in njegov brat Juda Tadej sta videla ta čudež iz neposredne

bližine. Res sta že prej od Nazarečanov slišala o znamenjih in čudežih, ki naj bi jih Jezus storil. Vendar sta vsa ta pripovedovanja imela za navadno čvekanje lahkovernih norcev. In sedaj? Sedaj sta bila sama priči najbolj neverjetnemu ozdravljenju. Resničnost dejanja je z vso težo pritisnila nanju. Ta čudež je res nekaj najbolj neverjetnega. Toda, če ga vidiš na lastne oči, mar še smeš dvomiti?

„Kaj sedaj?” vpraša Tadej brata.

„Ne vem! Pri Bogu, prav ničesar ne razumem!” je Simon zastokal.

„Njegov govor na gori mi je bil zopr, da nobena stvar ne tako na svetu. Toda sedaj? Ne! Ob tem me je groza. Ne vem. Sem sploh še pri pameti? Tega človek s svojo močjo ne more storiti. Nekaj je gotovo. Ali je z njim Bog ali pa hudič!”

Silno resnega obraza se jima je tedaj približal Jakob. „Si ga slišal, kako je molil na gori?” vpraša Simona. „Da bi bil povezan s hudičem? Ne? Ne, Simon, Bog je s tem človekom! In ne smemo mu več nasprotovati! Strašen greh bi bil to!”

„Ne razumem! Prav ničesar ne razumem!” se je Simon zbegano in nemirno prestopal ter se tolkel po čelu.

„Gremo domov!” vpraša Tadej.

„Ne, pri njem ostanemo!” odločno reče Jakob. „To je važnejše kot polja!”

Ko je Aristion dospel v rimsko utrdbo, je molče odšel v svojo sobo. Čakal je, da ga gospodar pokliče, in se medtem trudil, da bi vsaj za silo zbral svoje vznemirjene misli.

„Zakaj mi ne poročaš, kaj si videl in slišal?” je bil centurij nejevoljen. „Govori vendar! Je kaj govoril proti cesarjevemu namestniku, proti samemu cesarju ali tetrarhu?”

„Ne, gospodar!”

„Je zabavljajl čez Rimljane?”

„Ne, gospodar!”

„Se je pritoževal nad dajatvami?”

„Ne, gospodar!”

„Je upornik?”

„Upornik?” je mladi Grk počasi ponovil. „Da, gospodar, mislim, da je, toda upornik, kakršnega do sedaj svet še ni videl! Ne, ne, ne upornik proti Rimu in cesarju, on je revolucionar v duhovnem svetu. Nisem še slišal, da bi kdo tako vse prevrednotil kakor on. Saj daje vsem stvarjem nov smisel, neke vrste novo srce.”

„Dekurij, ki mu je prisluškoval, mi je poročal, da je besedičil o rožah in vrbah.“ Centuriju so se koti usten raztegnili v pomilovalen nasmeh. „Drugi prisluškovalec mi je pravil, da je govoril proti delu in zahteval nekakšen pariven upor, tretji ga je preprosto imel za norca, četrti pa je menil, da je nenevaren zanesenjak. In kaj naj potem pišem poželjnemu oblastniku, ki zahteva poročilo?“

„Piši mu, da svet še ni videl tako modrega in dobrega človeka.“

„Praviš to ti, ki si Grk in si obiskoval šole filozofov?“

„Nekatere njegove misli me spominjajo na Sokratove in Platonove izreke, druge dišijo po Kratesu iz Teb in njegovem učitelju Diogenu. In tudi pri naših rimskih filozofih sem zasledil nekaj sorodnih idej. Toda to, kar in kako govori, se z učenjem vseh teh modrijanov še zdaleč ne da primerjati. Ne, česa takega še nisem slišal! Kako le more najglobljo modrost oznanjati tako jasno, razumljivo in s toliko preprostostjo! Ob njem niso naši filozofi nič drugega kot že bolj ali manj utrjeni ljudje na poti k resnici. On pa je - cilj!“ Aristion je za trenutek premolknil. „Oni so začetek, On dokončnost, popolnost! In vendar njegov nauk še ni največje!“

„Ampak? Je mar storil čudež? Praviš, da zna tudi to. Si ga morda videl?“

„Da, gospodar! Ozdravil je gobavca. S svojimi očmi sem videl.“

„To je torej tisto največje!“

„Ne, gospodar! Največje je njegova molitev, ki jo je začel z besedami: Oče

naš! Človeška je, preprosta, vsem razumljiva, obenem pa tako mogočna in vzvišena! Kaj takega še nikdar nisem slišal. Do sedaj Bogu še nihče ni tako govoril!“

„Ah, moj dobri Aristion, sedaj si še ti začel sanjariti!“

„Prošnjo imam, gospodar,“ se je suženj vzravlal.

„Govori!“

„Rad bi bil zvečer prost!“

„Imaš zmenek?“

„Ne, gospodar! Rad bi bil - sam!“

Poveljnik je pokimal in suženj je molče odšel.

Centurij je potem še dolgo razmišljal o tem nenavadnem pogovoru. Tudi on je iskal. Iskal resnico, tako kakor nekateri drugi plemeniti Rimljani.

Vera v številna rimska božanstva se mu je zdela nesmiselna, zato jo je kmalu popolnoma zavrgel. Bil je ponosen, samozavesten in do konca pošten. Enako nepristranski je bil do podrejenih kakor tudi do višjih. In tem se je kaj kmalu zameril. Rešili so se ga tako, da so ga postavili za poveljnika stotnije, ki je bila nastanjena v siromašnem ribškem gnezdu - Kafarnaumu. Zapostavljanje je bilo očitno, vendar si mladi mož ni mogel pomagati. V tolažbo so mu bili edino njegovi zvesti vojaški tovariši, ki so z njimi iskreno sočustvovali.

Poveljnik se je dolgo trudil, da bi razumel ljudi v tej njemu tako tuji deželi. Šele ko je zaživel z njimi, je spoznal, kakšne duhovne vrednote poseduje ta narod. Videl je, da je njihova modrost mnogo globlja kakor pa tista, ki jo posredujejo rimske in grške šole. Ob njihovi močni veri je tudi sam začel verovati v Boga, ki so ga častili Judje. In ne samo to! V dokaz, da spoštuje njihovo vero, je Kafarnaumčanom zgradil shodnico.

Ta ljudski govornik iz Nazareta mora gotovo oznanjati nekaj velikega in čisto novega, sicer se njegov pametni in bistroumni tajnik, slušatelj atenske univerze, ne bi zanj tako navdušil. Brez dvoma gre tu za nekaj izrednega.

Centurij se je odločil, da bo prosil Grka, naj mu natančno poroča o Nazarečanu in njegovem nauku.

Sonce je neslišno ugašalo. Na temnem nebu so se prižigale zvezde, kakor da bi nevidna roka sejala srebrno zrnje. Centurij je vstal, stopil k oknu in zamišljeno gledal v noč.

„V nebesih sem doma...“

NADISLAVA LAHARNAR

Pepl je previdno prečkal cesto in zavil na stezo proti domu.

Zdaj, zdaj bo zagledal domačijo, a srcé mu je stiskala skrb, kaj bo doma našel. Ali bo dobil katerega domačih, kje so bratje...?

Obstal je - pred pogoriščem. Gotovo je to storil tujec, kateremu pa je on srečno ušel. Za karkoli bi zagrabil in ga poglal iz dežele. Za svoj in za skupni dom je bil vendar pripravljen kaj storiti, saj ni šleva...!

- He-hé!

?!...?!...!

Pa ne da bi kaka divjad ali zbegano živinčé blodilo v bližini...!

V ozadju je skrivnostno zelenel gozd. So tudi oni imeli lep del gozda gori v hribu. Brez potrebe niso nikdar sekali in oče je bil ponosen na zdrava in zajetna debla, ki so kipela kvišku, ravna kot sveče. V vrhovih je rahlo šumelo in krpice neba je bilo videti skozi zelenje, oblitu z zadnjimi sončnimi žarki...

Ja, kar na svoje pojde, v domači gozd...!

- He-he-heé!

Kako lahko je bilo priti v gozd, a naj... ni več mogel. Tam so veljale vse drugačne postave in zapovedi, kot pa jih je on poznal izza otroških let. Od začetka do konca so velevale vse nasprotno. „veruj v enega samega Boga...!“ - O, ne! Nič ne veruj! Če si vsaj za silo „zgrajen“, sovraži Ga, Stvarnika nebes in zemlje! Uničuj in ubijaj brez pomisleka...!

- He-he-he-heé!

Koliko smrti in groze je videl in hudega prestal! Saj je skoraj neverjetno, da po desetletjih, na obnovljenem domu še živ razmišlja o lastni smrti in pogrebu, ko se mu pač naravno bliža ura odhoda.

Joj, kako se neki ljudje odslavljali ljudi! Ta ali oni si je celó jamo moral sam izkopati. - V spominu mu je tudi ostal prizor, ko sta se brata čez očetovo truplo prepirala, ali naj gre za pogrebom križ ali zvezda. Pa je šel križ in je šla zvezda! Ni bilo važno, da je pokojni že stal pred božjim stolom...

V drugem okolju pa je bilo vse drugače. Vrata pokopališke cerkvice so po

Slovenija danes

BRANKO ROZMAN

„OJEJ, REVOLUCIJA!“

Nekdanji oblastniki v Sloveniji si še niso opomogli od šoka. Le kako je bilo mogoče po petdesetih letih izgubiti oblast? Ker tega ne morejo prenesti, obtožujejo novo, demokratično in visoko kvalitativno vladno najrazličnejših grehov.

Najgrši očitek je tisti o „čistkah“, ker je nova vlada zamenjala nekaj vladnih sekretarjev in direktorjev državnih podjetij. Vlado obtožujejo - tudi nekdanji ministri! - pogromov, revolucije in likvidacij. Skratka, vesoljni potop in konec sveta! Ti ljudje pač ne poznajo dogajanja v demokracijah po svetu. Npr. v ZDA. „Če v ZDA zmaga Bush, bo v enem dnevu izgubilo službo 10.000 uslužbencev administracije. Od sedmih nadstropij State Departmenta se jih bo izselilo pet! Zamenjava višjih uradnikov v državni administraciji, ki so na svoj po-

ložaj tudi doslej prihajali po strankarskih ključih, pač niso čistke.” (Nežmah, Mladina)

Ni še minilo deset dni od izvolitve nove vlade, že je tako zelo olikani mladi predsednik komunistične ZL po TV Slovincem sporočil, da se, žal, uresničuje njegova napoved - nova vlada se ukvarja s svojimi kadri namesto z evropsko zakonodajo. Po partijski logiki bi si nova vlada najbrž ne smela postaviti niti svoje delovne ekipe.

Pri vsem tem je dobro, da imajo pomladniki dovolj izkušenj iz časov Demosa, ko so iz strahu pred očitki revanšizma pustili na ključnih mestih partijske kadre - ti pa so jim potem v zahvalo iztrgali oblast iz rok. Če naj vlada uspešno deluje, mora pač postaviti na ključna mesta zanesljive ljudi, kar pripadniki nekdanje diktature zanesljivo niso.

O lustraciji - dr. Frane Adam, sociolog, *Delo* (17. junija):

Ali bi bili potrebni lustracijski ukrepi? Simbolna lustracija ja. Na način, kot je debata o njej pred dvema, tremi leti potekala v parlamentu - s sprejetjem slovesne izjave, s katero bi potegnili črto pod prejšnjim režimom. To bi bilo olajšanje za obe strani.

Morebiti bi kazalo izločiti ljudi - podobno kot v zakonu o sodniški službi - ki so kršili človekove pravice ali so sodelovali s tajno policijo nekdan-

jega režima. Tem bi se zatem onemogočilo, da pridejo na vidnejše pozicije. Ampak tudi za te ukrepe ne vem, ali so primerni.

Likvidacije povojnih invalidov

Založba Nova revija je izdala knjigo *Brez milosti - ranjeni, invalidni in bolni povojni ujetniki na Slovenskem*, ki jo je skupaj s sodelavci pripravil šolski minister dr. Lovro Šturm. Ti bolniki so se v začetku maja 1945 iz raznih bolnišnic po Sloveniji zbrali v Ljubljani in se s sanitetnim vlakom umikali pred revolucionarji proti Koroški. Vlak so zajeli partizani. Bolnike so odpeljali v Škofovo zavode. Od 219 so jih pustili pri življenju samo 34.

V knjigi je tudi pričevanje načelnika nekdanje Ozne v Ljubljani iz leta 1994. Konec junija 1945 mu je naročil „narodni heroj“ Maček, naj „počisti“ sovražne ranjence iz ljubljanskih bolnišnic, kar je seveda izršil. - Knjiga vsebuje tudi štiri razprave v zvezi z množičnimi grobišči v slovenskih jamah.

maši odprli na stežaj za odhod krste, za njo pa so se vsipali številni pogrebci. Ob pretrganem klenkanju zvona se je urejeno razvil sprevod: križ, duhovni, kresta in pogrebci. Počasi so se premikali proti novoizkopanemu grobu in molili. vsakdo je tudi imel v roki nageljček, da ga za slovó spusti v grob in rajnemu še enkrat zaželi večni mir in pokoj. Bili so domači, prijatelji, sosedje, znanci in vaščani, odrasli in otroci. Še „ta-malo“ je držalo v ročici rožico, da jo iz materinega naročja vrže dedku v grob. Na koncu pa je mogočno zadonela pesem „V nebesih sem doma...!“

„O, ne! Ne boste me zagrebli kot steklega psa,“ je vzkliknil Pepl. Oporoko napiše, da bo držalo brez izgovorov:

„Jaz Pepl (Jože) Areh, pri polni zavesti in zmožnosti odločanja, zapuščam svoje imetje... in dediča obvezujem, da mi oskrbi cerkven pogreb.“

Veren sem vedno bil, svoje pogrške, slabosti in malomarnosti pa Bogu potožim, jih

obžalujem in se z njimi vred izročam neskončnemu božjemu usmiljenju. v težkih okoliščinah in ustrahovan res nisem vedno jasno videl, vedel, znal in mogel prav ravnati, čeprav sem v globini svojega srca edino to najbolj želel...”

- U-U-U...!

Eh, nič! Takle Pepl, reva od nog do glave, pač ne more spremeniti bilance za ves narod. Ta pa jasno izkazuje:

strahotno mero prelite krvi;
strahotno mero odpisane, zatajevane in zavržene krvi;

strahotno mero vsem narodom te zemlje na voljo prepuščene krvi;
načrtovan priliv od drugod, za sprejembo krvne slike in narodovega značaja;

razdejanje na svetem kraju, na področju čustev in družine;

namerno kvarjenje jezika, te prelepe in dragocene dediščine, po kateri se duša najbolj zaupno celó z Bogom pogovarja...

To je pogin, moj Pepl, pogin, he-hé! Takóle si je roke mel hudobec.

Pa se je zmotil! Spregledal je postavko o teži in vrednosti nepopisnega trpljenja božjega ljudstva in množice mučencev...

Muč-en-cev! Ja, MUČENCEV.

- Gromska strela!

Tresk in smrad po žveplu.

Na sedmo pomlad po tem pa se je nebó nasmehnilo Slovincem.

Vsa dežela, po dolgem in počez, je zađehtela po šmarnicah. Po božjih hramih je zvonilo in ubrano pritrkavalo za praznik. Sam Bog je po Janezu Pavlu blagoslovil svoje preizkušeno ljudstvo. In blagoslov se je razlil na vse štiri strani neba, na vse ljudi, vse kraje in vse stvari. Še pod rušo je segel do zemskih ostankov ponižnega Pepla. Dosegel je vse jase, brezna in vrtače - za katarzo, za očiščenje za nove čase!

Maliki padajo

Ali je bila „NOB“ prevara? Seveda je bila, kot je povedal glavni govornik na spominski slovesnosti v Kočevskem rogu. Ob napadu Nemčije na ZSSR je KPS pozvala v obo-rožen boj za svobodo Slovenije, v resnici pa je načrtovala in uresničila totalitarno zase-dbo Slovenije. Hvala lepa! In niti zdaj, v demokraciji, naj ne bi bilo dovoljeno govoriti res-nice!

Škof Grmič je v Delu zapi-sal, da osvobodilni boj ni bil prevara, ker so bili partizani v pretežni meri verni. Kakšna logika! Saj je KPS prav to ver-no večino partizanov najbolj prevarala: mislili so, da nosi-jo glave naprodaj za svobodo Slovenije, v resnici pa so jih nosili za stalinstično revoluci-jo in njene zločine.

DRUGAČNA PROSLAVA SLOVENSKE SAMOSTOJ-NOSTI

Preteklih devet let je doživljal praznik slovenske samostojnosti usodo pas-torke, saj so se stare sile bale, da bi zasenčil mnogo-tera praznovanja revoluci-je. Z novo vlado je to praz-novanje doživelo podobo, kot jo zasluži.

Na Trgu republike v Ljubl-jani se je na predvečer praz-nika zbralo k proslavi pet ti-soč ljudi. Najprej je govoril predsednik R Slovenije. Ude-leženci so ga pozdravili in po govoru nagradili z nenavadno rahlim ploskanjem. Seveda, težko je poslušati že ne-šte-tokrat slišane misli (edino pravilno razlago enobejevske revolucije, tezo o revoluciji kot temelju naše drža-vnosti, pouk o tem, kaj je de-mokracija itd.). Spet je bilo slišati poziv k čimprejšnjim volitvam, kar stalno ponavlja-jo tudi dediči KPS in njihovi sopotniki.

Poslušalci so dr. Bajuka pozdravili z navdušenim aplav-zom, ga med govorom s plo-skanjem znova in znova

kinjali in ga na koncu nagra-dili z močnim in dolgim plo-skanjem. Imel je resnično državniški govor, strpen in vsebinsko poln.

Težave so bile že s pripra-vo prireditve. Stare sile so ho-tele imeti proslavo naslednji dan, v nedeljo, ob šestih zve-čer; baje zato, ker bi bilo na njej malo ljudi. Ni jim bilo prav, da je poleg Kučana go-voril tudi dr. Bajuk. In hoteli so, da bi na prazniku zapeli partizansko pesem, kar pa so prireditelji zavrnili. (Škoda, da jim ni prišlo na misel, da bi se domenili za eno partizansko in eno domobransko pesem.)

Kadrovski vrtiljak - Sil-vester Šurla, *Mag* (28. junija):

Zaradi obsežnih kadrovs-kih zamenjav v podjetjih v večinski državni lasti Bajuko-vi vladi nekateri že očitajo revanšizem in kadrovske čis-tke. Ko so na iste položaje pred leti postavili svoje ljudi, predvsem po političnih in ne strokovnih referencah, ni šlo za nikakršen revanšizem, saj so največja državna podjetja od nekdanj upravljali politično preverjeni kadri, s pravo gens-ko zasnovno. Vodja vladne ka-drovske komisije Janez Janša napoveduje nadaljnje kadrovske menjave. Bajukova vlada se očitno ni ustrašila zmerjan-

ja z revanšizmom in kadrovs-kiimi čistkami.

Državljska vojna še traja - Prof. Justin Stanovnik, *Mag* (28. junija):

Vse dogajanje v medijih pa tudi v državnem zboru kaže, da državljanska vojna še tra-ja. Državljsko vojno je mo-goče v osnovnih dejstvih pre-prosto končati. Morali bi sa-mo uveljaviti ustavo. Imamo kup zakonov, ki so protiusta-vni in krivični ter žaljivi do stvari, ki jo zastopam. Gre za pet vojnih zakonov: za zakon o vojnih veteranih, zakon o vojnih invalidih, zakon o po-pravi krivic, zakon o vojnih žrtvah in zakon o vojnih gro-biščih. Morali bi dovoliti, da se ustava udejanji, kajti ne govori o državljanski vojni ne o revoluciji, ampak ima do vseh državljanov enak odnos.

Zakon o vojnih grobiščih je dejansko žaljiv, kajti loči vojaška grobišča in grobišča vojnih žrtev, pri čemer so prva nekako boljša, bolj „ug-ledna“, zajemajo pa partizans-ka grobišča in vsa grobišča okupatorskih armad. Domo-branska grobišča pa so gro-bišča vojnih žrtev in so drugo-razredna, kar je proti vsem konvencijam.

Zanimivo je, da daje zakon o popravni krivic žrtvam po 15.

maju 1945 neke pravice, žrt-vam med vojno 1941-1945, ki jih je na farnih spominskih ploščah naštetih 1600, pa za-kon ne priznava ničesar.

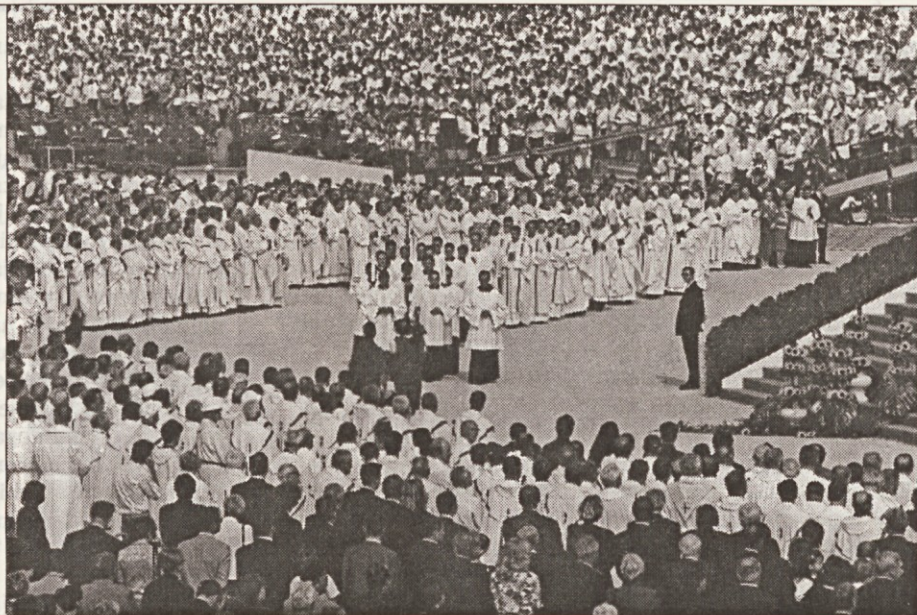
Visok funkcionar CK KPS - veren

P. Roman Tominec je ne-koč pravil, da sta šla z bratom p. Angelikom na cvetno sobo-to 1942 spovedovat v ljublj-anske zapore. P. Angelik je med drugimi spovedal tudi or-ganizacijskega sekretarja CK KPS Toneta Tomšiča. P. Ro-man je pozneje to povedal Tonetovi ženi Vidi. Ta je rekla, da tega ne verjame.

STRAH IMA VELIKE OČI

Nomenklatura tudi. Za-radi strahu, da bi izgubila monopol nad mediji, s tem pa tudi nad resnico. Zato že vnaprej zganjajo vik in krik o „najbolj črnem sce-nariju“ in „sekanju glav“, „vdoru v medije“ in „prev-zemu neodvisnih glasil“ s strani desnih sil. Sedanji slovenski mediji niso neod-visni. Že več kot petdeset let trobijo v rog revolucije in njenih herojstev. Ta pristranost pomeni za naš prostor neprecenljivo ško-do. Ena prvih dolžnosti de-mokratske vlade je, da

19. 9. 1999 v Mariboru na uradni proglasitvi škofa Slomška k blaženim: Procesija duhovščine, škofov in kar-dinalov se približuje oltarju. - Foto: Marjan Šušteršič

OB SLOVESU

POGOVOR Z MARIJINIMA SESTRAMA LAVRENCIJO IN ERIKO

Vprašanja stavil Jože Škerbec

Sestra Lavrencija; najprej bi Vas prosil, da bi nam na kratko spregovorili o Vas: kje ste bili rojeni, morda kaj o družini in otroštvu ter mladosti, saj vse to vpliva na odločanje za poklic.

Rojena sem bila kmečkim staršem v Štorah, v župniji Teharje, kot šesti otrok. Osnovno šolo sem obiskovala na teharju, nižjo gimnazijo pa v Štorah. Po končani nižji gimnaziji sem se vpisala v gostinsko šolo, a nisem bila sprejeta. Bog je imel drugačne načrte. Kot natakarcica bi verjetno težje zaslišala Gospodov klic... Ko sem kakšno leto kasneje želela postati strežnica v bolnišnici, mi je mama rekla: „To pa je lepo delo, da boš pomagala bolnikom; še bolj pa bi bila vesela, če bi šla v samostan.“ Odločno sem ji odgovorila: „Mama, tja ne grem, četudi bi me vlekli z verigami!“

In vi, sestra Erika?

Rojena sem bila v Donjem Vidovcu, blizu mesta Čakovec na Hrvaškem. V rodnem kraju sem končala osnovno šolo. Naša družina je bila verna. Pet otrok nas je bilo in vsa dekleta. Jaz sem četrta po vrsti. Že od mladosti sem rada molila in obiskovala svete maše. Ob nedeljah sem bila večkrat pri obeh svetih mašah in še

pri popoldanskem blagoslovu. Pri nas smo imeli v Adventu navado, da smo že ob 6h zjutraj molili zornice. Trajale so uro in pol, potem pa sem ob 8h že morala biti v šoli. No ja, pa do tja in do cerkve niti ni bilo daleč; kakšnih 15 minut hoje. Od 12 leta naprej sem mislila, da bi se odločila za službo Bogu in ljudem. Takoj za tem, ko sem ta klic začutila, sem se z veseljem odločila zanj in o njem premišljevala.

Kdaj ste odkrili svoj redovni poklic, kdaj ste se zanj dokončno odločili, zakaj prav za ta red.

- *Sestra Lavrencija:* V postnem času leta 1962 sem ob premišljevanju križevega pota začutila, da me Gospod kliče. Niso bile potrebne „verige“, le misel na

to, koliko je Jezus prestal za nas, me je privedla do odločitve, da svoje življenje darujem Bogu. Oče, čeprav zelo veren, mi je odločno nasprotoval. Ugovarjal mi je, da nisem za samostan, ker ne znam molče ubogat. Obljubljal mi je ne le domače posestvo, temveč mi je v svoji skrbi

hotel poiskati tudi ženina. Seveda sem mu to hvaležno odklonila. Češ, da bi si ga že sama našla, pa da čutim, da je moja pot drugače. Redovnih služ pri nas nisem poznala. Sestre so takrat morale hoditi v civilni obleki in tako jih nismo poznali. Leta 1961 sta iz naše župnije odšli v samostan rodni sestri Pavla in Dora Rezar. Ko je naslednje leto Pavla prišla na dopust, sem jo vprašala, kaj dela v samostanu. Takrat je bila šele kandidatkinja, saj je bila premлада za vstop v noviciat. Pavla

mi je na kratko odgovorila, naj pridem pogledat. Ko sem ji priznala, da resno mislim na redovniški poklic, mi je povedala, kakšno delo ima Družba in dala mi je tudi naslov Vrhovnega vodstva. Tako sem si začela dopisovati s sestro, ki je opravljala službo tajnice in koncem oktobra sem že prišla v Ljubljano kot postulantinja.

- *Sestra Erika:* Čeprav sem bila zelo mlada - včasih mislim, da celo otrok, se mi je zdel, in se mi še vedno zdi, ta poklic izmed vseh najlepši. Od trenutka naprej, ko sem začutila klic, sem v ta namen vsak dan veliko molila, da bi mogla dospeti do tako zaželjenega cilja. Starši mi pri tej odločitvi niso nič branili, saj so tudi sami imeli v sorodstvu duhovnike in redovnice. Tudi moja sestra je redovnica v

preskrbi nepristranske medije, bodisi z ustanovitvijo novih ali s prevzemom že obstoječih, kjer ima ona večinski lastniški delež. Dokler tega ne uredi, bi morala poskrbeti za nepristranski tedenski bilten kot zasilni izhod za uravnoteženje medijskega prostora.

Brez nepristranskih medijev vlada tudi nima nobenih možnosti za zmago na jesenskih volitvah. To bi pa pomenilo prepustitev našega prostora dedičem partijskega enoumja, kar bi bila največja katastrofa.

Ocvirki

Na srečanju v moji deželi na Bogenšperku (2. julija) je Kučan slovenskim izseljencem povedal, da Slovenija ne bo nikomur več mačeha. Torej je včasih le bila. V tujini je prek Izseljenske matice, ki je bila transmisija partije, povelečevala totalitarni režim, obenem pa špijonirala za tistimi, ki komunizma niso marali.

Dvojna merila - Dr. Tine Velikonja, Delo (1. julija):

Kaj je mislil Stanovnik (v govoru v Rogu) o dvojnih merilih, je ponazoril s primerjavo nedavnega slavlja v bolnišnici Franja s Šturmovo knjigo Brez milosti, ko „v nadstropjih ranjence zdravijo, v klet-

nih prostorih pa množično morijo“.

Sam bi dodal nedavno odkritje plošče oz. spomenika v Begunjah na Gorenjskem v stavbi nekdanjih zaporov. Med vojno so v njej nacisti opravljali svoj mračni posel, v bližnji Dragi pa streljali talce. Nobeden od govornikov ni omenil, tudi zapis na plošči ne, da je poslopje služilo kot zapor tudi po zmagi leta 1945, in to dalj časa kot med vojno, da so se v njem dogajale podobne reči, od mučenj in pobijan v sami stavbi do odvažanj na morišča, v nič manjšem številu kot med vojno.

Leva ilustracija - Dr.

Tone Jerovšek, Dnevnik, (1. julija):

Vodstva nekaterih medijev ne prenesejo nobene pluralnosti znotraj njihovega medija. Ta zbirajo okoli sebe skoraj samo enakomisleče. In si celo naročajo skrajno nestrpane zunanje pisce, ki nenehno ščuvajo k razdor. To velja v celoti za Dnevnik in Delo. V teh dveh hišah so, že odkar znam brati, lustrirani vsi, ki še danes ne opevajo pridobitev revolucije ali nimajo vsaj pozitivnega odnosa do nje. Tu in tam kak nasproten človek služi samo za perfidno kamuflažo. Samo levica je, odkar pomnim, dosledno izvajala ilustracijo in jo še vedno.

redu Zagrebških usmiljenk, nečak pa je v tretjem letniku bogoslovja v Zagrebu.

Kolikor vem, je Družba Marijinih sester Čudodelne svetinje ali kratko Marijinih sester nastala v Sloveniji na pobudo neke usmiljenke. Kdaj in kje je to bilo?

Družbo Marijinih sester je ustanovila usmiljenka Mati Leopoldina Brandis 16. julija 1878 v Ljubljani. Takratna pravila sestram Usmiljenkam namreč niso dovoljevala, da bi bile pri bolnikih tudi ponoči ali pa več časa po domovih. M. Brandis je zato ustanovila novo Družbo, ki se je 15. marca 1926 tudi osamosvojila.

Kaj je značilno za duhovnost vaše Družbe in kja za delovanje?

Po ustanoviteljici M. Leopoldini Brandis je Družba sprejela duhovnost svetega Vincencija Pavelskega. Ta naj bi se odražala v ponižnosti, preprostosti in ljubezni do Boga in bližnjega. Naše glavno delo je strežba bolnikom na njihovih domovih. Za geslo imamo Marijine besede: „Glejte dekla sem Gospodova!“ Naše poslanstvo je M. Leopoldina označila takole: „Kakor je nekdaž Marija hitela čez hribe, da bi ljubeče stregla svoji sorodnici Elizabeti, tako naj bolniške sestre hitijo v stanovanja bolnikov, da tja prinesejo tolažbo in pomoč ter z ljubeznijo strežejo trpečim, h katerim so poslane.“

Kje je vrhovno vodstvo vaše Družbe? In kje so postojanke vaših redovnih skupnosti v Sloveniji?

Vrhovno vodstvo je v Ljubljani, na Hrenovi ulici 10. Naše postojanke v Sloveniji pa imamo: v Štepanjskem naselju v Ljubljani, kjer je tudi provincialno vodstvo Slovenske province in tudi novi Vincencijev dom za onemogle starše naših sester; na Dobravi pri Ljubljani je dom duhovnih vaj in noviciat; manjše skupnosti so še na Poljanski cesti v središču Ljubljane ter v Duhovniškem domu na Lepem potu. Podoben dom za ostarele duhovnike sestre oskrbujejo tudi v koperski škofiji, v Šempetru pri Novi Gorici. Kot zanimivost velja omeniti župnijski dom za ostarele „Dom Marije in Marte“ v Logatcu, kjer so sestre opravile pionirsko delo, sedaj pa se jim je zaradi velikega števila oskrbovancev pridružilo tudi civilno osebje. V mariborski škofiji imamo le dve manjši skupnosti in sicer v samem Mariboru in v Celju, od koder sestre hodijo negovat bolnike na njihov dom.

Imate vaše redovne skupnosti tudi po drugih deželah? Koliko sester ima danes Družba?

Naše sestre so tudi v Italiji, in sicer v Gorici in v Rimu (papeški zavod Slovenik); na Slovaškem v mestu Teplička; v Nemčiji v mestu Stuttgart; in v Kanadi v mestu Toronto. Hrvaška provinca pa ima svoje sestre v Nemčiji in na misijonu v afriški državi Benin. Vseh Marijinih sester, v obeh provincah, nas je trenutno 206.

Kakšne so stopnje formacije: postulat, noviciat, začasne zaobljube, večne zaobljube?

Ob vstopu je vsako dekle kandidatinja. Kandidatura nima določene dobe. Če se vidi, da ima dekle pravi namen in resno voljo, je kmalu sprejeta v postulat, ki traja redno šest mesecev. Tu se uvaja v zunanje delo in običaje Družbe. V noviciatu, ki traja dve leti pa spoznava pravila Družbe ter se pripravlja na prve zaobljube, ki jih izpove ob koncu noviciata, ko tudi prejme sestrsko obleko. Tako se vključi v poslanstvo sester. Prvih pet let po noviciatu sestra vsako leto obnavlja svoje zaobljube. Ta doba se imenuje juniorat, ki je hkrati priprava na večne zaobljube. Časa za premislek je torej več kot sedem let. Če se sestra odloči, da bo služila Bogu in ji predstojnice dovolijo, napravi večne zaobljube, s temi pa vstopi v čas „stalne vzgoje“. Saj vemo, da se vsi lahko do smrti česa naučimo...

Prvotni namen redovniškega poklica je posvetitev Bogu ter posnemanje Jezusovega in Marijinega življenja. Kako skušate v vaši Družbi to dosežati? Katerim verskim vajam ali opravilom dajete posebno važnost?

Že sami ste omenili, da je prvotni namen redovniškega življenja posvetitev Bogu ter posnemanje Jezusovega in Marijinega življenja. Res je in to skušamo doseči predvsem z izpolnjevanjem treh zaobljub: čistosti, ubožstva in pokorščine; in seveda naših konstitucij. Od vseh nabožnih vaj, ki jih imamo preko celega dneva približno tri ure, dajemo gotovo največji pomen udeležbi pri sveti maši. Vendar smo po besedah svetega Vincencija tudi takrat pripravljene „zapustiti Boga zaradi Boga“. Če namreč nujna pomoč pri bolniku zahteva, da se ne moremo udeležiti svete maše, vemo, da smo takrat v bolniku na poseben način srečale in sprejele Kristusa.

Kot človeški namen vaše Družbe je duhovna in telesna nega bolnikov, ostarelih, potrebnih v bolnišnicah, domovih za ostarele občane in celo na njihovih domovih, ali ne?

Da, apostolski namen naše Družbe je nega bolnikov in ostarelih na njihovih domovih, v Domovih za onemogle, zlasti v današnjem času, ko so ljudje zaposleni v službah in ne morejo imeti bolnika doma. v izjemnih primerih delamo tudi po bolnišnicah.

Delujete tudi po župniščih in drugih ustanovah? Se usposabljate tudi za bolniške sestre?

Pred leti je bilo nekaj sester zaposlenih tudi po župniščih ali moških samostanih, vendar smo sedaj zaradi pomanjkanja sester morale to delo opustiti. Trenutno imajo sestre to delo samo še v zavodu Slovenik v Rimu. Skoraj vsaka

Dom sv. Vincencija v Slovenski vasi na cesti Msgr. J. Hladnik 4029, kjer so Marijine sestre skozi 21 let vršile svoj apostolat.

mlada sestra obiskuje tudi šolo za medicinske sestre, saj to v življenju za delo za bolniki najbolj potrebuje.

Kakšna je bila doslej vaša redovniška pot?

- *Sestra Lavrencija*: Po postulatu in noviciatu sem bila tri leta kot bolniška strežnica v operacijski sobi zaposlena na ljubljanski Polikliniki. Tudi sem si pridobila veliko izkušenj in predvsem veselja do dela z bolniki. Nato so me poslali v italijansko Gorico. Tam sem obiskovala medicinsko šolo in se hkrati učila italijanskega jezika. Nato sem nekaj časa kot patronažna sestra bolnikom po njihovih domovih delila injekcije. Po šestih letih bivanja v Gorici sem se vrnila v Ljubljano in tam delala v otroškem vrtcu (naše sestre imajo zaradi potreb v Štepanjskem naselju organizirano varstvo otrok starih do treh let. Tam sem delala tri leta, nato pa sem se za štiri leta preselila v Trubarjev dom za onemogle v Loki pri Zidanem mostu. Zaradi pomanjkanja sester so predstojnice to postjanko ukinile (Doma pa še vedno uspešno deluje, čeprav je sedaj v laičnih rokah). Mene so zopet poslali v italijansko Gorico, kjer sem bila celih 11 let, vse dokler nisem zaprosila, naj me pošljejo v Argentino.

- *Sestra Erika*: Pred prihodom v Argentino, sem bila v raznih skupnostih Marijinih sester. Najprej sem bila sedem let v italijanski Gorici, nato več let v Beogradu, kjer sem končala medicinsko šolo, nato pa sem se vrnila v Gorico in bila tam

vse do odhoda v Argentino.

Kolikor vem, je gospod franc Sodja, v imenu slovenskih lazaristov, v dogovoru s tedanjo predstojnico vaše Družbe dosegel, da ste prišle negovati onemogle rojake v Argentino. Katerega leta je to bilo in koliko sester se je od tedaj zvrstilo v Lanusu?

Na prošnjo gospoda Franceta Sodje in Lada Lenčka so naše sestre 15. septembra leta 1979 prišle v Argentino. Takrat so v Vincencijev dom začeli sprejemati prve Slovence. Od tega začetka pa do danes se je v domu zvrstilo osem sester.

Dom svetega Vincencija v Slovenski vasi je dobrodelna ustanova lazaristov. Kakšno funkcijo imajo oni, kakšno upravitelj gospod Peter Rot in kašno ve?

Dom svetega Vincencija je last lazaristov. Oni tukaj vsak delavnik darujejo sveto mašo in delijo sveto obhajilo bolnikom, tudi tistim, ki zaradi oslabelosti ali bolezni ne morejo iz postelje; in seveda želijo prejeti sveto obhajilo. Pokličemo jih tudi za podelitev bolniškega maziljenja, kadar vidimo, da se komu zdravstveno stanje poslabša. Za večje praznike, ali če kdo želi tudi vsak mesec, so na razpolago za sveto spoved. Gospod Peter Rot pa je upravnik Doma. Vodi vse ekonomske posle, in sicer z zaposlenimi, oskrbovanci in njihovimi sorodniki. Medve s sestro Eriko skrbiva za previjanje ran,

deljenje zdravil, vse to pa zavzame veliko časa, saj ni v Domu niti enega oskrbovanca, ki ne bi moral uživati nobene zdravila. Pripravljava sanitetni material za previjanje ran. V Domu imamo sterilizator, tako da nam ni treba kupovati dragega sterilnega materiala za rane. Spremljava zdravnico, ki dvakrat na teden obišče bolnike in tako takoj vidiva, katero novo zdravilo predpiše posameznemu bolniku ali če kakšno ukine. Seveda je treba od časa do časa posneti tudi ECG ali opraviti katero koli medicinsko delo: dajati injekcije, meriti krvni tlak ali temperaturo, če se kdo slabo počuti. Bolnikom delimo oprano perilo, ki ga je treba poprej, zaradi praktičnih razlogov, označiti z imenom, cpe tega ne naredijo že svojci. Na notranji strani Doma je vrt. Pri čiščenju in urejanju nam največ pomaga gospod Janez Cerar, včasih tudi s pomočjo mladine. Rože na balkonih ob vsem tem delu čakajo na blagodejen blagoslov z neba, če pa dežja le dolgo ni, jim vodo priskrbitva medve, sestra Erika ob vsem delu v Domu skrbi za krašenje cerkve Marije Kraljice ter pranje in likanje cerkvenega perila. To delo se včasih podvoji, kajti tudi v Domu imamo kapelico in dvorano, kjer imamo redno sveto mašo. Dela nam tako res ne zmanjka, čeprav smo v Domu ves dan in še ponoči. No, ponoči res spimo, vendar se včasih zgodi, da se nočni bolniški strežnici predstavi težko rešljiv problem in nas pokliče.

Ali veste, koliko oskrbovancev je bilo doslej v Domu? Koliko jih je sedaj in koliko zaposlenih imate?

Od vsega začetka pa do danes je bilo v Domu 291 oskrbovancev. Poudariti moram, da jih je nekaj odšlo nazaj domov ali pa v druge domove, tako ni vsem Vincencijev dom ravno „zadnja postaja“. Trenutno jih je v Domu samo 34, zaposlenega osebja pa kar 17. Res je, da so bolniki v našem Domu skoraj sami težki in nepokretni, ki potrebujejo vso oskrbo.

Kako poteka na splošno dan v vaši ustanovi? Si oskrbovanci pomagajo med seboj?

Delavke začno prihajati od pol sedme ure zjutraj najprej, tako da ob 7h že umivajo in dvigujejo bolnike. Zajtrk je ob 8h. Večina bolniki zajtrkujejo po sobah, le nekaj jih pride v jedilnico. Pol ure pred sveto mašo ob 10h je v kapeli molitev rožnega venca. Žal se le malo bolnikov lahko udeleži svete maše. Mnogi so že tako oslabele ali neprisebni, da ne morejo več v kapelo. Se pa med njimi najde tudi takšen, ki se za to ne zmeni. Naj

V soboto, 22. julija 2000, je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
ALENKA ŠTRFIČEK, hči dr. Borisa in Andrejke, roj. Vombergar;
botra: Ingrid Štrfíček in Ivan Vombergar; krstitelj: prelat Jože Škerbec.

omenim še, da imamo trikrat na teden telovadbo in sicer z fizioterapevtom. Tega potrebnega razvedrila se vsi zelo radi udeležijo. Opoldne je kosilo, po njem pa do 15h popoldanski počitek. Ob tej uri strežnice bolnike zopet zbudijo, nato pa tiste, ki so lahko pokonci, spravijo na stole ali vozičke in jih pripravijo za popoldanske dejavnosti: gledanje televizije, obiske, pregleda itd... Večerja je ob 18h; najprej za nepokretne, nato za ostale. Ob 20h je tako praktično dan končan, oskrbovanci pa v posteljah. Vprašali ste me, če si bolniki med seboj pomagajo. Zato malo, ker pač ne morejo. Včasih kateri izmed tistih, ki lahko še hodi in ima moč, poprime za voziček in svojega soseda pelje do sobe.

Ali ste imeli pred vašim prihodom kakšno znanje o Argentini in naši skupnosti v tej deželi? Ste se težko življali v nove razmere?

- *Sestra Lavrencija:* Če odštejem pis-mene stike, ki sem jih imela s sestrami, nisem o Argentini in tukajšnjih Slovencih vedela ničesar. Največ sem izvedela oktobra leta 1990, ko sem bila pri prvi sveti maši, ki jo je mariborski škof Kramberger daroval na Teharskem grobišču. Takrat sem sklenila, da prosim predstojnice, da mi dovolijo odhod v Argentino, med ljudi, ki so po božji dobroti bili rešeni Teharske morije. Priznati moram, da se mi v 37 letih redovnega življenja nikoli ni bilo težko živeti v novo okolje; toliko težje pa se poslavljam od prijateljev in znancev, s katerimi sem vsakikrat žive-la. Priznam, da tukaj v Slovenski vasi sploh nisem čutila, da sem tako daleč od Domovine, ker sem v slovenskem okolju: sveta maša, moje sestre, družine, Slovenski dom, trgovine...

- *Sestra Erika:* O vaši skupnosti pred prihodom v Argentino nisem vedela ničesar. O Argentini sami pa toliko, kolikor smo se uspeli naučiti v osnovni šoli. Nisem se težko živela, ker je Argentina dežela dobrih ljudi.

Hudo nam je, ko smo zvedeli, da vaju skupaj s sestro Eriko predstojnica kliče nazaj v domovino, ker so tudi tam pač velike potrebe.

Tudi nama je zelo hudo; smilijo se nama bolniki, ki že sedaj ne morejo prikri-ti solz, čeprav še manjka cel mesec do odhoda. Tudi z mnogimi ljudmi v Slo-venski vasi smo imele lepe prijateljske stike. Težko bo reči „zbogom“.

Bridko je treba priznati, da vsa ta leta nobeno deklet naših družin ni vstopilo v vašo Družbo, da bi šla na

formacijo v Slovenijo in nato prevzela vaše dosedanje delo.

Zares je škoda, da se naša Družba ni mogla razširiti po argentinskih tleh. Saj dela z bolniki in onemoglimi nikjer ne manjka. Vendar pa mislim, da je še ved-no čas. Danes potovati v Slovenijo ni nič nemogočega. Prepričana sem, da bi predstojnice sestre ponovno poslale v Argentino, če bi v našo Družbo vstopilo kakšno tukajšnje deklet. Morda pa naše 21 letne žrtve ne bodo ostale brez sadu. Bog lahko plača na drugačen način in ne tako, kot si mi želimo.

V Sloveniji je kljub težkim razme-ram po vojni in revoluciji delovalo 15 ženskih redov. Tudi tu je prejšnja de-setletja vstopilo nekaj naših deklet v duhovne poklice, zadnje čase pa je prava suša na tem področju. Ali ni to znak, da nekaj ni v redu glede duhovnega zdravja naših družin ali skupnosti?

Res je čudno, da tu v Argentini tako manjka duhovnih pokli-cev. Saj so vendar družine številnejše kot v Slo-veniji, pa tudi štejejo se za bolj krščanske, saj so prav zaradi zvestobe veri odšli pred komunizmom (kot to velikokrat poudar-jate). Celo duhovnikom ali nam sestram, ki smo prišli iz Slovenije kdaj očitajo, da smo na strani „rdečih“, vendar mislim, da o globini vere in vre-dnot lahko sodi edino Bog! Upala bi si trditi, da se tu premalo govori o vrednosti duhovnega poklica. Mladina pozna re-dovnice le iz filmov ali televizije, kjer največkrat lahko najdejo le osme-šeno in popačeno figuro. Tudi me imamo zaradi pomanjkanja sester pre-malo stika z mladimi. Seveda nismo brez napak in vem, da tudi to mlade odbija. Na nas mladi gledajo bolj kri-tično, kot pa drug na drugega, med seboj. Gotovo današnja materialistična in potrošniška mi-selnost slabo vpliva na mlade; ničemur se jim ni treba odreči, zato je pre-malo smisla za žrtev - najmanj pa za takšne,

ki jih redovni poklic terja za celo življen-je.

Bi ob slovesu želeli kaj reči našim ljudem? Z naše strani smo hvaležni vaši Družbi in redovnicam, ki ste vsa ta leta med nami živele in delovale, za vaš zgled in požrtvovalnost. Vsaj duhovno ostanimo povezani še naprej.

Ob tej priliki bi se rada, tudi v imenu sestre Erike, z veseljem zahvalila vsem našim rojakom za vse izkazane dobrote in usluge. Z mnogimi sva bili zares prijateljsko povezane, za kar sva jim iskreno hvaležni. Obenem iskreno prosiva odpuš-čanje vsem tistim, ki smo jih sestre kakor koli prizadele, ali pa bile do njih premalo pozorne. Ostanimo povezani, če ne drugače, vsaj v molitvi; in ne izgubi-mo upanja, da se nekoč lahko zopet srečamo in tesneje povežemo. Dekletom pa bi rade zaupale: „Če čutite, da vas Bog kliče v svojo službo, se nikakor ne bojte stopiti na to čudovito pot! On je edini, ki vas ne bo nikoli razočaral!“

1. junija 2000 sta se poročila v cerkvi sv. Mihaela na Grosopljem ANA MARIJA SLAK in MATJAŽ TRON-TELJ; pričri: Amalija Julija Slak in Janez Trontelj; poročil Zdravko Žagar ob asistenci Pavla Novaka CM.

JANEZ DIMNIK - 81-letnik

Naš jubilant Janez je bil rojen v vasi Obrnje, občina Moste, fara sv. Peter v Ljubljani, kot peti od desetih otrok v družini. Imel je 5 bratov in 4 sestre, od katerih je najstarejša umrla, ko je bila stara sedem let. Od bratov je bil drugi po starosti. V osnovno šolo je hodil na Šmartinsko cesto nasproti pokopališča sv. Križa, današnjih Žal. Po osnovni šoli je hodil štiri leta še v meščansko šolo v Mostah na Zaloški cesti.

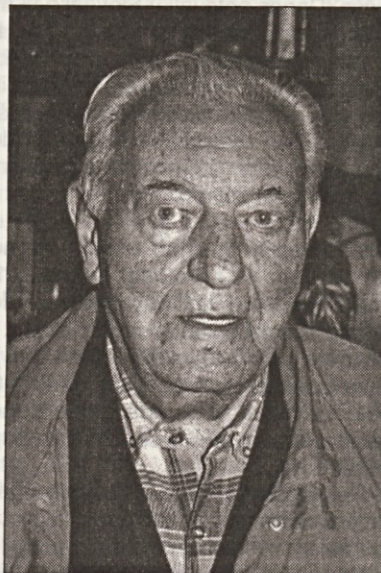
Komaj v devetem letu starosti je že moral biti atu v pomoč pri delu na kmetiji, kot je bila njegova starejša sestra Mici tista leta edina pomoč mami.

Fantovska leta

Janez je želel iti v Šentvid h Kremžarju, da bi se izučil za strojnega mehanika. A ko je to željo zaupal atu, je ata zajokal, češ da bo potem ostal za vse delo sam na kmetiji. Zato je Janez to misel opustil. Ko je izpolnil 14 let, je v sosednji vasi Šmartno pristopil k pevskemu zboru in k igralski družini ter k godbi na pihala. Sem je tudi hodil v cerkev, ki je bila ena od podružnic šentpetrske fare v Ljubljani. Janez je igral klarinet, prvo S trobento in začel vaditi tudi bas. Na vaje je hodil tudi po štirikrat na teden. Igralska družina je prirejala predstave samo v domači vasi. Nastopil je vsaj v osmih igrh. Godba in pevski zbor pa sta gostovala tudi v sosednjih farah in na farnih procesijah sv. Rešnjega telasa pri sv. Petru.

Druga svetovna vojna in komunistična revolucija

V prosvetnem domu so imeli tudi predavanja. Predavali so poleg drugih Miloš Stare, Rudolf Smersu, Ludvik Puš in dr. Anton Korošec. Najbolj je Janezu ostalo v spominu zadnje predavanje župnika Jenka iz Most. Imel je izreden dar, da je znal odlično posnemati znane osebnosti. Takrat je govoril o nadškofu Jegliču. Ko je citiral njegovo napoved na znamenitem zborovanju mož in fantov v Celju, ga je v vsem tako točno posnemal, da so poslušalci imeli vtis, kot bi poslušali samega Jegliča: „Živimo v velikih časih! Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo, velik, ker dela mučenike in nam daje velike može... Satan ima že svojo fronto! Pa ima tudi Kristus svojo fronto! In ta

fronta bodite vi, možje in fantje!”

Vedno je vsakega govornika po koncu predavanja kdo od fantov peljal domov. Za župnika Jenka se je javil pevovodja, kapelnik in režiser Tone Bolta, ki je bil garač in duša prosvetnega dela v Šmartnem. Predno pa sta se odpeljala, je Bolta šepnil Janezu na uho: „Janez, pojdi z menoj, samega me je strah.” Janez je brez obotavljanja skočil na zapravljivček, ju spremljal in bil priča njunega pogovora med vožnjo do župnišča v Mostah. Vse, kar je takrat slišal, so bile negativne napovedi za negotovo prihodnost. Ko sta obrnila in se sama vračala domov, je Bolta svetoval Janezu, naj ob poznih večerih ne hodi ob hišah. Naj hodi po tisti strani ceste, kjer ni hiš, da laže zbeži, če bi ga kdo napadel, češ da je tudi za Janeza nevarno.

25. januarja 1938 okrog 10 zvečer je Janez stal doma na dvorišču in gledal rdeče ožarjene Kamniške planine. Ne navadni pojav so potem krstili za severni sij in zdaj vemo, da je bila ta svetloba napovedana v Fatimi kot znamenje za vojno. Starejši ljudje so modrovali: „Hudi časi nas čakajo. Ta svetloba je slabo znamenje.” V resnici so bila tista leta pred drugo svetovno vojno polna negotovosti in bojzani glede prihodnosti. Petje na vasi že ni bilo več sproščeno in postajalo je vedno bolj poredko. Bilo je nekega krasnega večera leta 1939 jeseni

po vaji ali petju na vasi, ko se je Janez naslonjen na steno domačega poslopja razgledoval po ljubljanskem polju in Karavankah. Takrat je v srcu zaslutil to, kar se je čez nekaj let v resnici zgodilo: da mu ne bo dano uživati lepote slovenske zemlje.

Jugoslovanski vojak

5. maja 1940 so ga poklicali k vojakom v Slavonsko Požego služiti v prvi polk težke motorizirane artilerije. Prevažali so češke kamione, ki so imeli priklopljene težke topove s štirimeterskimi cevmi. V Slavonski Požegi je tisto zimo zapadlo veliko snega. Za božične praznike je prišlo povelje, da bodo morali vojaki kidati sneg s cest in okrog vojaških skladišč. Pri delu pa naj bi se vrstili tako, da bodo za katoliški božič kidali sneg pravoslavci, za pravoslavne pa katoličani. Janez se tega dobro spominja, ker se je zgodilo, da so za oba praznika kidali sneg samo vojaki katoliške vere. Nekaj tednov pred nemško vojno napovedjo Jugoslaviji se je ta polk iz Slavonske Požege odpeljal v bližino Beograda na položaje. Po nemškem zračnem napadu Beograda na cvetno nedeljo 1941 se je napolil proti Sarajevu v prepričanju, da gre v Afriko h kraljevi vojski, ki naj bi se skupno zavezniki borila proti Nemčiji. V vasi Rogatica pred Sarajevom so pa Nemci ta polk brez strela zajeli in razorožili. V začetku so bili vojaki nezastraženi in bi se lahko vsi razkropili in zginili od tam. Kar je bilo med njimi Slovencev, so se na pobudo nekoga naložili na dva kamiona, z namenom, da se odpeljejo v Slovenijo. Šofer tovornjaka, na katerem je bil Janez, je nekje ustavil, da bi se informiral, kako priti do Zagreba. V tistem trenutku je pred tovornjak zapeljala nemška patrola na motorju s prikolico in dala povelje: „Vsi takoj dol in v bližnjo kasarno!” Drugi kamion Slovencev, ki se nikjer ni nič ustavil, je pa srečno prišel v Slovenijo.

Nemci so vse jugoslovanske ujetnike iz te kasarne naložili v Sarajevu na vlak in jih odpeljali v Berlin. Vlak je vozil skozi Madžarsko in Dunaj do Berlina celih sedem dni zaradi podrlih mostov. Ujetniki so bili vso vožnjo v zaplombiranih vagonih, samo enkrat so jih odprli nekje na Madžarskem, da so jim dali malo juhe.

V nemškem ujetništvu

Prvo leto ujetništva v Nemčiji so stradal, da so mnogi od slabosti padali po tleh. Delali so deset ur na dan ob borni hrani: zjutraj kava, opoldne nič, zvečer

pa juha. Opoldne so imeli od 12. ure do 13. počitek, a brez kosila. Trikrat na teden so prejeli malo kruha in margarine, kar so lahko pojedli v trenutku, ko so dobili v roke. Položaj se jim je zboljšal, ko je začela delovati UNRRA, ko so dobivali pakete. Janez je delal na železnici, v strojni delavnici, jeseni pa je izkopal krompir na polju. Nemci so ujetnikom dajali plače v markah, ki so veljale samo med ujetniki, zunaj taborišča so bile brez vrednosti. Kdor je kadil, mu je mesečna plača zadostovala samo za cigarete.

Predel Berlina, kjer je bilo taborišče jugoslovanskih ujetnikov, je bil zaradi bombardiranj zelo prizadet: vsaka druga hiša je bila do tal porušena, vsaka tretja pa poškodovana. Izpod ruševin so morali ujetniki reševati pohištvo, ki je bilo še uporabno, in ga voziti v kakšno kinodvorano na varno. Zgodilo se je, da je na dvorano, polno takega pohištva, padla vžigalna bomba in je vse zgorelo. Letala so bombardirala Berlin vedno po polnoči, do 600 bombnikov naenkrat.

Po kapitulaciji Jugoslavije Janezovi domači dolgo časa niso imeli nobene vesti o njem. Bili so prepričani, da je mrtev. Kasneje so Nemci dali ujetnikom majhne kartice, da so jih pisali domov, na katere so lahko napisali samo: „Ostal sem živ, sem v ujetništvu, delam.“ Nič drugega, brez naslova odpošiljatelja, da mu domači ves čas njegovega ujetništva niso mogli pisati.

Janez je bil v ujetništvu do 28. marca 1944. Še danes ne ve, zakaj je dobil odpustnico. Od Berlina do doma ga je spremljal oborožen nemški vojak. Ko se je v Berlinu poslavljaj od soujetnikov, ga je njihov tolmač spremil do vrat (barake so bile ograjene z bodečo žico), ga po rami potrepil in rekel: „Janez, ko prideš domov, pojdi takoj v hosto k partizanom.“ Kje vse so imeli v službi komunisti svoje ljudi! Domov je prišel 1. aprila 1944. Ko je brat tekel v kuhinjo sporočit novico mami, mu ni verjela, češ da je 1. april.

Doma, a ne za dolgo

Nekaj mesecev po vrnitvi iz ujetništva je Janez pristopil k domobrancem. Avgusta 1944 je postal član domobranske posadke pri Devica Marija v Polju. Ponoči je hodil patrolirat za varnost domače in okoliških vasi. 3. maja 1945, ko se je v dvorani Sokolskega doma na Taboru zbral tretjemajski parlament, je Janez stražil glavni vhod. Nalogo, da zastraži poslopje, je dobila domobrans-

ka posadka iz Devica Marija v Polju. Ob umiku pred partizani maja 1945 je bil zadnji, ki je zapustil domobransko postojanko. S kolesom se je peljal proti Gorenjski. V Trziču so mu bili partizani že za petami. Na Koroškem pri mostu čez Dravo so mu angleški vojaki vzeli revolver in zapestno uro, ki jo je imel za spomin na starejšega brata Martina, vaškega stražarja, ubitega 1943. na Velikem Osojniku. Ko je bil ujet, mu je partizanka, domačinka, iztrgala iz rok rožni venec in pištolo in ga z njegovo pištolo ustrelila. Bil je oče sinčka in hčerkice, ki se je rodila po njegovi smrti.

Na vetrinjsko polje je Janez prišel med zadnjimi. Tudi njegovi starši, bratje in dve sestri so šli na begunsko pot in delili usodo desetisočev na vetrinjskem polju. Od vse družine je ostala v domovini samo sestra Ivanka, ki je od leta 1937 usmiljenka. Ko so Angleži začeli s transporti domobrancev iz Vetrinja v Jugoslavijo, je bil Janez spet med zadnjimi. Takrat se je že vedelo, kam jih vozijo, zato se je Janez odločil, da v Titovino ne gre. S pomočjo sestre Cilke je pregovoril še brata Jožeta, ki je bil že na kamionu, da se je premislil in ostal v Vetrinju. Tako je tudi njega rešil gotove smrti.

V taboriščih

Janez je naslednjega dne po zadnjem domobranskem transportu iz Vetrinja odšel delat k nekemu slovenskemu kmetu. Ko so zapustili vetrinjsko polje še zadnji begunci, se je pridružil tistim, ki so šli v taborišče Št. Vid ob Glini. To

taborišče so kasneje preselili v Kellerberg, od tam pa v Spittal ob Dravi. A Janez ni živel v špitalskem taborišču, ampak v Steinfeldu, ki leži v sredi med Spittalom in Lienzem. Tam je bil komandant majhnega taborišča, v katerem je število beguncev nihalo med 60 in 120. Poleg tega je delal še v neki tovarni za pohištvo. V Spittalu je živela Ivanka Lampret, s katero se je poznal še iz Vevč. Ob sobotah je hodil k njej „v vas“, 27. januarja 1947 pa ju je gospod Matija Lamovšek poročil v špitalski taboriščni kapeli. Prva hčerka - Cilka - se jima je rodila v Steinfeldu.

Ko so se začeli begunci iz taborišča seliti po svetu, sta se Janez in žena Ivanka odločila za Argentino, čeprav so Janezovi starši, štirje bratje in dve sestri šli v Kanado. 1. januarja 1949 sta odpoštovala iz Spittala s skupino 60 Slovencev, 6. januarja so se vkrcali v Franciji na ladjo „Jamaica“ in 29. januarja 1949 pripluli v Buenos Aires.

V Argentini

Tu je iskal službo in stanovanje za družino z majhnim otrokom, kar ni bilo lahko dobiti. Poleg tega je žena tri mesece po prihodu v Argentino rodila že drugo deklico, Ivanko. Noseča žena z eno leto starim otrokom, sama brezkušenj v novi deželi, brez znanja jezika, pred porodom, je bila popolnoma odvisna od pomoči dobrih ljudi. Janez še danes ni pozabil vseh uslug prijatelja Franca Remica ter njegove rajne tašče in njene prijateljice - obe hrvaškega rodu - ki

Janez Dimnik s sinovi in hčerkami ob svoji 80-letnici

sta njegovi ženi nakupovali, kar je potrebovala, ji bili za tolmača itd. Po deklici Ivanki so bili rojeni v Argentini še Pavle, Marko, Marta in Lojze.

Prvo zaposlitev je dobil Janez v neki mehanični delavnici v Lourdesu, kjer so delali stroje za izdelavo opeke. V tej službi je lahko izkoristil vse, kar se je bil naučil v ujetništvu v Berlinu.

Podjetnik

V začetku leta 1950 sta Janez Dimnik in Jože Mavrič, oče, ki je imel nekaj denarja na razpolago, začela na svoje mehanično delavnico z imenom „Rueda“. Deset mesecev kasneje se jima je pridružil še Janez Jenko. Popravljali so tekstilne stroje in druge vrste strojev, zlasti tiste, ki se rabijo za gradnje in delali nadomestne dele zanje. In popravljali so avtomobile. Vsi trije so ustanovili tudi trgovino z železnino, ki sta jo pa zaradi mnogih obveznosti v delavnici Dimnik in Jenko kmalu prepustila gospodu Mavriču. Po smrti gospoda Mavriča sta sama vodila podjetje 16 let. Nato sta družbo razpustila in šla vsak na svoje. V začetku so Janezu pomagali v delavnici trije sinovi in osem delavcev, trenutno pa podjetje zaposluje 45 ljudi. Podjetje Instalaciones Industriales PELMES S.A., kot se imenuje sedaj, oskrbuje stroje argentinskih podružnic mednarodnih firm za izdelavo avtomobilskih gum, kot: Fate, Firestone in Pirelli.

25. junija 1977 mu je umrla žena

Ivanka. Dva dni prej je obhajala 53. rojstni dan, en dan pred smrtjo pa god. Sinovi in hčere so bili tedaj, hvala Bogu, vsi že odrasli. Rajna žena je trpela dolgo let zaradi ledvic. Zdravnik je menil, da je imela bolne že od rojstva, sama pa je bila prepričana, da se je bolezen začela na posledicah hudega prehlada iz otroških let. Ko se je neko zimo sankala, je po nesreči padla v vodo zamrznjenega ribnika, iz katere jo je ata potegnil zadnji hip.

Janez je bil kljub hudemu življenjskemu udarcu še poln načrtov. Vdan v božjo voljo ni klonil, ampak je storil vse, da bi mu življenje spet teklo lepo in normalno naprej. Zato se je odločil, da si poišče novo spremljevalko za nadaljnjo pot v življenju. 10. decembra 1978 se je poročil s Katico Kovač, dolgoletno učiteljico in voditeljico Šole škofa dr. Gregorija Rožmana v San Martinu.

Janez kljub osmim križem ne miruje in še dela v podjetju. Včasih pet ur, drugič tudi dvanajst, če je treba. Njegovo delo je zdaj bolj na cesti, po bankah ali po trgovinah. V tem njegovem poslu je marsikaj doživel, saj so ga že sedemkrat napadli in nosi v nogi celo kroglo za spomin. Sreča, da je dober šofer, ker pred lopovi je beg mnogokrat najboljša rešitev.

Obiski po svetu in drugi „hobiji“

Janez in Katica sta obiskala Slove-nijo leta 1994 in lani, 1999., za Slomško-

vo proglasitev k blaženim. Tam je od vseh svojih kolegov iz pevskega zbora in godbe našel samo še dva pri življenju. Ko je obiskal enega na domu in sta sedela zunaj pod trto ter se pogovarjala, je Janez opazil, da mu je hotel nekaj povedati, a nikakor ni mogel. Potem pa je vstal, šel do enega vogala hiše na eno stran, nato do drugega vogala na drugo stran, nato pa mu šepnil na uho: „Janez, veš, tlela je še veliko tistih partizanov, ki so domobranci pobijali v Teharjah in Rogu.“

Na obisku pri sorodnikih v Kanadi, kjer ima tudi 23 nečakov, je bil prvič leta 1971, ko je eden od njih - Martin Dimnik - pel novo mašo. Novomašnikov oče Martin je bil - kot že rečeno - ubit kot vaški stražar. Leta 1974 je šel Janez drugič v Kanado, na atov pogreb, leta 1987 pa je peljal tja ženo Katico za njeno rojstno obletnico. Leta 1995 je šel na obisk z ženo, s hčerko in z vnukinjo. Letos pa sta šla tja z ženo na slovesnost zlate poroke sestre Mici in brata Toneta, ki sta se na isti dan poročila.

Ne samo, da si je Janez ustvaril lepo družino in krepko podjetje, ampak je bil tudi vsa leta aktiven in zaveden član slovenske skupnosti v Argentini. Njegov mladostni idealizem ga je spremljal skozi vse življenje v lepih in težkih trenutkih. Kljub tolikim obveznostim je še našel čas za prostovoljno javno delo, za to, da bi rojaki ostali zvesti svojim narodnim in krščanskim koreninam.

Janez je član KA že od leta 1946 naprej in je bil več let tudi predsednik moške zveze KA. Je član in odbornik sanmartinskega Slovenskega doma že 38 let in je bil tri leta njegov predsednik. Vsa leta je član Zedinjene Slovenije in vrsto let njen odbornik. Več let je bil tudi v odboru Slovenske hiše. Od leta 1975 do 1998 se je vozil vsak teden v Slovensko hišo po časopise za ves okraj San Martin. Vsa leta, od prvih začetkov naše skupnosti pa do danes je raznašalec našega tiska za Villa Libertad, Villa Bosch, Progreso in Lourdes. Na predlog Miloša Stareta je bil zadnja leta - dokler je obstajal Slovenski narodni odbor - tudi njegov član.

Najbližji sorodniki so gospodu Janezu pripravili lepo družinsko slovesnost lanskega 22. avgusta za njegovo osemdesetletnico. Tudi naša revija in drugi njegovi znanci iz naše skupnosti imamo ob tem jubileju dovolj razlogov, da mu želimo vse najboljše ter izrazimo iskrene čestitke in zaslužno priznanje

Pogovarjal se je Stane Snoj

Janez Dimnik na farnem pokopališču v Devica Marija v Polju lani. Med imeni njemu poznanih žrtev komunističnega nasilja sta na pločici tudi njegov brat in en bratranec.

IZ OSEBNIH SPOMINOV

jubilanta dipl. jur. Božidarja Finka

Vprašanja stavl Stane Snoj

Rojeni ste bili verjetno v Ljubljani, saj ste tam obiskovali osnovno šolo na Vadnici. Kaj je bila ta šola in kako ste se počutili v njej?

Moj rojstni kraj je Litija ob Savi. Tam je oče po prvi svetovni vojni opravil težavno službo davčnega izterjevalca po vaseh in samotnih kmetijah daleč v okolici. Bilo je veliko pomanjkanje in ljudje so prej verjeli, da v novi državi ne bo davkov. Štiri leta po mojem rojstvu je bil oče premeščen v Ljubljano. Starši so mi hoteli poskrbeti za najboljšo šolo, in kot taka je veljala Vadnica. To je bila štiri-razredna osnovna šola, priključena k učiteljski šoli, v kateri so se učiteljski kandidati mogli pod vodstvom profesorjev praktično pripravljati za poznejše poklicno delo. Ker so bili moji součenci večinoma iz meščanskega višjega sloja, sem tam nisem dobro znašel, povsem pa se je zalomilo v četrtem razredu, ker je učitelj ravnal nepedagoško, pozneje sem izvedel, da tudi diskriminatorno, verjetno iz ideoloških razlogov. Zaradi prenizke starosti za gimnazijo so me dali še v peti razred v „navadno“ šolo na Ledini. Tam je bil učitelj kot oče. Spominjam se, kako se je prestrašil, ko sem na državni praznik prinesel k proslavi zastavico, ki sem jo kupil v papirnici. Nisem vedel, da je bila slovenska. Učitelj mi jo je hitro zvil in mi jo vtaknil nekam pod obleko. To je bila moja prva skušnjava s konfliktom med slovenstvom in jugoslovanskim „jedinstvom“.

Povedali ste zanimiv spomin iz otroških let. Kam ste takrat hodili v cerkev in kje ste imeli vzgojno družbo?

Iz prvih let so mi ostali do zdaj razni vtisi. Iz stanovanja ob takrat še netlakovani Kolodvorski ulici sem opazoval pijansko razposajenost nabornikov, ki so odhajali na služenje vojaškega roka, in spremljal ob prižganih svečah na oknih vsakoletno vstajensko procesijo, ki se je začela v cerkvi Srca Jezusovega na Taboru ob 4^h ponoči, in to mi je vsakokrat vtisnilo močno mistično občutje. Prvo duhovno oblikovanje sem prejemal v Marijinem vrtcu v župnišču pri Sv. Petru. Najbližja cerkev pa nam je bila po preselitvi jezuitska cerkev sv. Jožefa.

Kako vam je tekel čas srednjega šolanja? Obiskovali ste Klasično gimnazijo in ste bili najbrž tudi v kakih organizacijah?

S prihodom na Klasično gimnazijo se mi je odprl nov svet. Šola je bila za „nebotičnikom“ in Narodno galerijo, v poslopju je zdaj osnovna šola, ker je bila klasična gimnazija ukinjena. Učna snov je bila nekaj novega, predvsem latinščina in francoščina. Za vsak predmet smo imeli drugega profesorja. Sošolci so bili iz različnih slojev, profesorji so nas desetletnike vikali, dijaki pa smo jim skazovali spoštovanje, vsaj na začetku. V vseh osmih letih, z vmesno malo maturo, je bilo treba prehoditi pot umskega in tudi moralnega dozorevanja. Učni načrt pa nas ni uvajal v uporabljanje znanja. Morda je bilo premalo praktičnega pouka, na primer pri učenju živih jezikov. Uvajali pa smo se v približevanju kulturi v visokem pomenu tega pojma, predvsem pri predmetih latinščine, grščine, verouka, filozofije in umetnosti, pa tudi slovenščine in zgodovine. Bolj kot za papirnato znanje je šlo za bistrenje uma ter poglobljanje v pojmovanju narave in človeka. Tak je bil namen klasične izobrazbe, a namen seveda ni bil pri nas vseh dosežen do idealne mere. V šoli sem rad sodeloval v pevskem zboru, v višjih razredih v kulturnem društvu Žar, izven šole pa sem pristopil

k jezuitski Marijini kongregaciji in kmalu tudi k dijaški Katoliški akciji. Posebno v tej sem pod vodstvom profesorja Ernesta Tomca dobival vpogled v duhovna gibanja domačega in evropskega okolja ter pojme o organizacijskih sredstvih vplivanja.

Kako gledate na vlogo profesorja Tomca kot vzgojitelja in idejnega usmerjevalca?

Tomec ni bil moj profesor v razredu. Vem pa, da so ga drugi zelo cenili kot učitelja latinščine in tudi kot vzgojitelja, saj je znal buditi zanimanje, celo veselje do predmeta, ter je bil pravičen v ocenjevanju in nepristranski v vseh odnosih z dijaki, ne glede na to, ali so bili v njegovi organizaciji ali ne. V organizaciji KA pa sem ga poznal kot izredno močno osebnost, ukoreninjeno v duhovnosti in trdno stoječo v vsakdanji stvarnosti. Bolj kot kdor koli je tedaj vedel, kaj pomeni komunistična nevarnost, in je spodbujal idejni boj z vcepljanjem zdravih načel in z razkrivanjem posledic zmotnega nauka. V dobi, v kateri je bilo tudi pri slovenskih katoličanih dokaj zmede v pojmi in v ocenjevanju miselnih tokov, je Tomčev nastop pobujal dejavnosti, ki so se pozneje izkazale kot neposredna priprava na odpor in mučeništvo. Osebnost pa nam je bil Tomec bolj varen vodnik kot dobronameran voditelj. Pomenljivo je, da nam je že takrat za primer, če bi nam v Sloveniji grozilo preganjanje, svetoval umik v Argentino.

Kakšne spomine imate z ljubljanske univerze?

Večinoma prav dobre. So pa to bili časi vrenja in spreminjanja. Z zadovoljenjem sem sodeloval v Akademskem pevskem zboru in z zavzetostjo spremljal vrvenje študentskih idejnih skupin. Vmes je udarila italijanska okupacija in domača revolucija. Vpisal sem se torej na pravni fakulteti Univerze kralja Aleksandra, čez štiri leta pa mi je bila izdana diploma z italijanskim državnim grbom, čeprav podpisana po slovenskih univerzitetnih oblasteh. Po diplomi sem se vpisal v doktorski kurz za kazensko-pravno specializacijo, a je general Rupnik po enem semestru zaprl univerzo. Opravil sem pripravniško prakso na ljubljanskem apelacijskem sodišču. Po vojni pa univerzitetna diploma ni bila priznana ne v Sloveniji, ker je bila izdana v času po OF zapovedanega „kulturnega molka“, ne v Italiji, ker je bila priključitev Ljubljanske pokrajine Italiji v nespornju z mednarodnim vojnim pravom. Zdej

imam uradno potrdilo, da mi diploma ni bila nikoli razveljavljena.

Študij so vam prekinjali tudi nekateri drugi dogodki. Zanima nas, kako ste se nanje odzivali.

Neposredno pred nemškimi napadom je bil pri nas splošen občutek, da se je treba zavarovati pred nacistično brutalnostjo. Študentski mladini se je zdelo pod častjo, da bi šla zgolj v skrivaštvo. Ker smo vedeli, da je nacizem sovražen slovenstvu in krščanstvu, smo se tiste dni množično prijavljali v jugoslovansko vojsko kot prostovoljci, in to celo skupaj z levo usmerjenimi skupinami. V zagrebški vojašnici nas je prehitel bliskoviti nemški vdor in smo bili zgroženi nad ustaško izdajo. Po sreči in z odločilno pomočjo prijateljev sem se po nekaj dneh vrnil v okupirano Ljubljano. Preteklo je potem še nekaj časa, da so se razmere ustalile in je univerza spet lahko delovala. Druga prekinitev je bila z odpeljavo v italijansko internacijo v Gonarsu. Na srečo sem bil tam le malo mesecev, a sem v tem času pridobil nekaj koristnih življenjskihkušenj. Prijateljska skupina v šotoru je preganjala dolgočasno brezdelje z debatami o duhovnih in kulturnih vprašanjih. Brali smo Prešernove poezije in latinski žepni misal, ki nam ga je dal italijanski vojaški kurat. Skusil sem plemenitost tovariša, ki je prejemal pakete od sorodnikov iz Trsta. Vsebinsko je natančno razdelil med vsemi, ki smo bili z njim v skupini, in to celo tako, da smo delili drugi, ne on. Tam sem tudi mogel občutiti zavzetost prijatelja, ki je uporabil vsak košček papirja za skiciranje prizorov v taborišču. Pozneje je postal uveljavljen slikar in profesor.

Bili pa ste tudi vaški stražar. Kaj vas je nagnilo k temu in kaj ste tam doživljali?

Ob partizanskem divjanju nekateri nismo vzdržali, da ne bi kljub prepovedi v KA dejavno pristopili k obrambi. Pozneje je tudi organizacija v tem popustila, ker so postajale razmere nevzdržne in se ni bilo več mogoče omejevati na idejni boj. Z vojaškim nastopom se pa KA ni nikoli poenotila. Ponudeno mi je bilo, da prevzamem službo obveščevalca in propagandista pri skupnem poveljstvu posadk vaše straže v Šent Joštu, Rovtah, Zaplani in Hotedršici. Ponudbo sem sprejel tudi zato, ker mi je bilo rečeno, da se ljudje zunaj Ljubljane čutijo zapuščene od meščanov, ki tičijo zavarovani za utrjenimi bloki. De-

loma sem se udeleževal akcij, med njimi pohoda od Rovt nad Logatcem na partizansko postojanko na Ključu, nato čez Toško čelo vse do Ljubljane. Sicer pa sem pomagal v poveljstvu bataljona ter pripravljal in razmnoževal propagandno gradivo, ki se je potem razdeljevalo po okoliških krajih. Pri voditeljih in pripadnikih vaških straž sem vedno videl duha služenja skupnim vrednotam in plemenito tovarištvo. Ker mi je bilo treba opraviti samo zadnje izpite za diplomu, sem se vrnil v Ljubljano ter sem po kratki, a zelo intenzivni pripravi vse srečno dovršil. Kmalu potem je kapitulirala Italija.

Kje ste bili v domobranstvu in kakšne naloge ste v njem opravljali?

Po diplomi in nekajmesečnem pripravljanju na ljubljanskem apelacijskem sodišču sem se kmalu prijavil v domobranstvo, ki se je šele organiziralo. Kot pravnik so me razporedili v strokovni oddelek in mi določili službo vojaškega izslednika pri 2. in 4. bataljonu na Vrhniki. Čez pol leta sem bil premeščen v Ljubljano k sodnemu odseku Organizacijskega štaba. Odsek je imel dolžnost pomagati poveljstvu in vseh pravnih zadevah, med drugim tudi pripravljati ženinna dovoljenja za vojaške osebe. Največ pa se je ukvarjal z disciplinskimi in kazenskimi zadevami znotraj domobranskih vrst. Odrejen sem bil za ta del službe. Tako so mi prihajale na mizo raznovrstne pritožbe in ovadbe proti domobrancem vseh vojaških stopenj. Poleg dela v uradu je bilo treba opravljati poizvedbe in preiskovalna dejanja na terenu ter pripravljati šefu Organizacijskega štaba predloge za kaznovanje in druge ukrepe. Naj povem, da smo delali izključno po jugoslovanskih vojaških pravilih in kolikor mogoče v soglasju s civilno prakso. Nemškega disciplinskega in sodnega reda sploh nismo poznali in nemški svetovalec se nam je pokazal menda samo enkrat. Delo v tej moji službi se je dejansko nehalo šele v Vetrinju, potem ko je bilo povsem razkrito vračanje v Jugoslavijo.

Ko že omenjate Vetrinj, nam povejte še kaj o svojem odhodu iz Slovenije in poznejših doživljajih.

Iz Ljubljane sem odšel zadnjega še možnega dne, 8. maja 1945, skupaj s člani sodnega odseka, in to peš vse do Vetrinja. Tam pa sem imel nalogo razkrivati mreže, ki bi hotele slabiti vojaško moralo, posebno potem, ko so se pojavili glasovi o vračanju. Domnevali smo

namreč, da gre za razkrajalni načrt, ki ga je treba onemogočiti. Ko se je odkrila resnica, sem bil razrešen dolžnosti in discipline. Da nisem bil vrnjen, ni bilo po moji volji. Ostal sem, ker po razporedu odvažanja nisem bil prej na vrsti, zadnji dan pa zaradi bolezni nisem mogel priti do tovrnjakov. Še nekaj časa potem me je preganjal občutek krivde in nezaluženega privilegija, obenem pa sem hvaležen, ker sem bil obvarovan usode večine sobojevnikov. Tako morem vsaj nekaj pomagati pri ohranjanju njihovega spomina in časti.

Kakšna je bila potem vaša pot do preselitve v Argentino?

Kot civilni begunec sem v Vetrinju pomagal pri razporejanju, da so ljudje iz istih okrajev in občin ostajali kolikor mogoče skupaj za preselitev v begunska taborišča, še prej pa sodeloval pri organiziranju taboriščnega vodstva oziroma predstavništva. Zaposlovali so me pri redakciji začasnih pravilnikov. Po preselitvi sem bil le malo časa v taborišču pri Lienzu, nato pa sem odšel z bratom in prijateljem čez hribe v Italijo, v taborišče pri Monigu. Z občudovanjem se spominjam dobrosrčnih ljudi po raztresenih gorskih kmetijah v Avstriji in potem na italijanski strani, ki so nam pomagali, kot če bi bili njihovi najožji prijatelji. V Monigo sem se sešel z družino in zaročenko. Od tam so nas selili v taborišča Forli, Servigliano in Senigallio. Kakšno je bilo taboriščno življenje, je dovolj znano, preučujejo ga tudi v Sloveniji sociologi in kulturni zgodovinarji. Zase povem, da me je pred potrtostjo poleg mladosti reševala razgibana organizacijska in kulturna dejavnost. Obenem sem se prizadeval za strokovno ohranjanje in spopolnjevanje, čeprav razmere niso bile ugodne za pridobivanje ustrezne literature. Nekaj sem je dobil od švicarskih uradnih organov, nekaj od cerkvenih virov in še od kod. Na življenje v taboriščih imam povečini svetle spomine, ne samo, ker sem se tam poročil in mi je bil rojen prvi sin. Preselitev v Argentino je pa bila zapletena. Ker sem bil na črni listi, sem se moral preimenovali, ločiti od žene in otroka ter oditi čez morje v skupini italijanskih delavcev. V Argentini sem potem čakal dvajset mesecev na osebne dokumente, ker je moralo sodišče ugotavljati mojo istovetnost. Žena in sin sta na srečo kmalu prišla za menoj.

Kako ste potem tukaj našli delo in stanovanje?

Hvaležen sem bil Društvu Slovencev, ker mi je priskrbelo zaposlitev v veliki delavnici za „recikliranje“ razbitih zavezniških vojaških vozil, ki jih je Argentina uvažala iz Evrope kot staro železo. Tovornjakom sem odpiral in zapiral velika vrata. Ko sem se malo priučil novemu jeziku, so me sprejeli v pisarno, kjer sem vodil vpisnike, zraven pa kot popolnoma nevešč obvezoval poškodbe in spiral oči, kadar je koga obrizgalo rabljeno avtomobilsko olje ali barva. Ob sobotah sem učil latinščino novince pri šolskih bratih. Čez tri leta, ko se je končalo delo z razbitimi tovornjaki, sem našel zaposlitev v cementnem podjetju. Tam sem menjaval službene položaje in se po tridesetih letih upokojil. Zdaj sem v tem zavidljivem statusu že osemnajst let. Stanovanje smo pa imeli najprej v prav majhni podstrešni sobici. Potem sem najel skromno predmestno hišo z ognjiščem na oglje in ročno vodno črpalko. Najemnina mi je vzela celo mesečno plačo, a smo si pomagali tako, da smo se v hišo vselili skupaj z mojimi starši, bratoma in sestrami, nekaj časa tudi s svakinjama. Osem let pozneje pa se je moja družina preselila v lastno hišo, ki smo jo zgradili z ugodnim bančnim posojilom. Tu nama je odraslo šest otrok, zdaj pa v njej sama uživa mir in sva seveda vesela živahnih obiskov otrok in vnukov.

Vsi otroci pa vaju ne morejo obiskovati pogosto.

Kar precej so se razkropili. En sin in hči sta ostala v okolici Buenos Airesa, a ne v neposredni bližini. Z njima in tremi vnuki imava redne stike. Druga hči ima družino v Mendosi, s štirimi otroki. Spet druga je v ZDA in ima sina, ena v Avstriji z dvema otrokoma, sin pa je v Ljubljani in ima hčerko. Vsak od otrok je svet zase in tudi vnuki so različni med seboj. Vsi pa so nama v veselje, saj so naši odnosi, tudi z vsemi zeti in snahami, vedno prisrčni in imamo srečo, da se vsaj na daljavo povezujemo s sedanji-mi modernimi sredstvi.

Ob koncu naj vas prosim še za mnenje o naši zgodovini in zgodovinarjih. Ali bo naša bližnja zgodovina kdaj objektivno napisana?

Zgodovina kot tok idej in dogodkov je objektivno dejstvo. Zgodovinarji, to je popisovanje in povezovanje mišljenja in ravnanj, pa ne more biti drugačno, kot da je osebnost obarvano. Saj dogajanje ni mogoče zaobsegati v vsej celoti in nagibi so deloma nepreverljivi. Vendar se

RABIN BERGMAN

Eden najstarejših argentinskih dnevnikov, *La Prensa*, je pred nekaj tedni posvetil osrednje stolpce pogovoru z mladim judovskim rabinom Sergijem Bergmanom. Ta 37-letni judovski mislec, ki živi v Argentini, je opravil rabinske študije v Jeruzalemu, pred tem pa je diplomiral kot inženir biokemije na buenosaireški univerzi. Bergman je mnenja, da sodobna družba lahko najde izhod iz socialno moralne krize, ki jo doživlja, po poti *identitete, spomina in resnice*. To pot pa je mogoče najti le s pomočjo vzgoje duha. Naj povzamemo za bralce Dž iz omen-

družba ne sme odreči zgodovinskemu presojanju dogodkov, ki so v dobrem ali slabem zaznamovali skupno pot, ne sojenju za hudodelstva. O naši bližnji zgodovini bomo še dolgo pisali eni in drugi. Pomislimo na še vedno prisotne debate o španskem osvajanju Amerike pred petimi stoletji ali o francoski revoluciji pred dvema stoletjema. Takrat nastala dejstva so sprejeta; ravnanja, po katerih je prišlo do njih, pa so še zdaj vprašljiva ter jih del zgodovinarjev in celo političnih aktivistov zavrača. Tudi o našem vojnem in poznejšem obdobju ne bodo zamrla nasprotujoča si stališča. Mi smo prepričani, da je bila pravica na naši strani, ter smemo in moramo spodbijati interesno naravnano verzijo, ki jo je nasilno uveljavljala prejšnja oblast, ter v duhu pravičnosti odkrivati še zdaj deloma zakriti del stvarnosti, odpravljati

jenega pogovora nekaj misli, ki utegnejo biti v luči izkušenj in preizkušeni slovenske diaspore zanimive tudi za nas.

Kaj bi bilo potreba, da bi se različni deli družbe bolje povezali in si pomagali med seboj?

Naša skupnost večkrat zamenjuje asimilacijo z integracijo. S tem ko priporočam odprtost, ne zagovarjam asimilacije, opustitve tega, kar si, poizkusa, da bi se stopili v neko celoto. Ni bolj avtentičnega načina, da si, kar v resnici si, kot je integracija v celoto. Zato je model rasnega topilnega lonca katastrofa in tragedija. Morda je bil tak model kdaj primeren za doseganje enotnosti. Vendar pomen enotnosti bi zahteval globljega razmišljanja. Danes paradigma ni več rasni lonec, temveč mnogobarvni mozaik. Ko smo del mozaika, ni važno, v kakšnem proporcu smo prisotni, v vsakem primeru ostaja v njem tvoja barva, ki se ne izgubi. Nasprotno pa je stapljanje v topilniku ognjeno nasilje. V tem primeru asimilirani ni več to, kar je bil, in se spremeni v homogeno maso. V takem modelu nastane neko novo nacionalno, patriotično bitje. Vendar se tako ne oblikujemo po božji podobi, temveč v skladu z neko kulturo, ki je neredko reakcionarna, nestrpna do razlik in pod vidikom biorazličnosti - malokulturna. To ni vprašanje rase. Etničnost je le eden od delov celote, kot so vera, jezik, izražanje, izvor, emigracijski tokovi in druge komponente.

Ali pri naši družbi morda ne prejšemo spomina?

Vprašanje spomina ni nekaj naivne-

krivično stanje na časti in imetju ter tudi zahtevati družbeno obsodbo povzročiteljev očitnega zla. Pri tem se ne smemo zanašati na samo zgodovino, ki da je najboljša učiteljica. Z zgodovinskimi skušnjami je tako kot z razbeljenim železom. Nanj lahko ne mislimo in se ohladimo, lahko ga obdelamo v koristen predmet, moremo pa se ob njem tudi opečiti. Čas bo svoje zares prispeval, a to samo tedaj, če bomo osvetljevali naš pogled na zgodovinsko stvarnost. Upajmo, da bo to bolj uspešno, kot je pri španskem osvajanju in francoski revoluciji, saj pri nas zgodovinski potek ni upravičil začetnega nasilja in se je komunistična stavba podrla sama od sebe. Če bomo imeli to zavest in tako pripravljenost, bomo lahko zaupali, da nam bo sodba zgodovine pravična.

ga. So ljudje, ki delujejo z namenom, da bi se spomin izgubil. Tako stanje je treba aktivno preusmeriti. Treba je ponovno aktivirati spomin, da doprinese, kar smo na tem polju zamudili. Treba je narediti toliko skupin aktivnega spomina, kolikor je nekaznovanih zločinov...

Ali se ne širi med nami nekaka epidemija nekaznovanosti?

To je kulturni problem, ki ga je mogoče rešiti le s pogledom v prihodnost. Brez vizije nimamo kam iti. Obzorje ni nekaj, kamor je treba priti, temveč smer, proti kateri moramo kreniti. Sicer le krožimo brez cilja... Treba je sejati, čeprav ne bomo videli drevesa in sadu. To je stvar upanja, ne dobička. Kadar pa sejemo in ne gledamo na sad, marveč mislimo pri tem na ostale, je to znak veličine.

Ali imamo težave z duhovnostjo?

Res, z duhovnostjo imamo težave. Pri tem ne zamenjajmo duhovnosti z religioznostjo, ki je ena od oblik duhovnosti... Bodisi, da veruješ ali ne, mišico svoje duhovnosti moraš stalno uporabljati in utrjevati, da ti ne odpove, ko jo boš najbolj potreboval... Potreba je, določiti neki minimalni seznam vrednot, ki naj Argentini, ki jo si jo želimo, oblikujejo duha. Če si izbere neka družba kot glavno vrednoto monetarno konvertibilnost, potem smo res v težavah.

Imate vtis, da nekatere osebe iz vaše judovske skupnosti niso storile vsega potrebnega za razčiščenje atentata na AMIO?

Položaj v skupnosti je odsev družbe, v kateri živimo. Ni mogoče razumeti tukajšnjega judovstva razen v odnosu z okoljem, ki ga obdaja. Ne sme nas presenetiti, ko vidimo, da se stvari, ki jih obsojamo zunaj naše skupnosti, dogajajo tudi med nami. Zato moramo najprej reševati probleme v lastni skupnosti.... Potreben je dialog. Talmud priporoča stalno razpravljanje, pri katerem sprejemamo drugega z njegovimi idejami in skušamo najti dogovor. Če pa to ni mogoče, je treba jasno povedati.

Kdaj bomo, po vašem mnenju, v Argentini dosegli spoštovanje pravice?

Menim, da obstaja popolna, Božja pravica, katere ne moremo dojeti. Je pa tudi človeška in zato nepopolna pravica. Ta je večkrat počasna in včasih sploh ne pride... Važno je, da za pravico delamo. Pravica je sad drevesa, o katerega semenu se zdaj pogovarjamo. A tudi

Goske neumne!

Zgledujmo se po njih!

MARITZA CRESPO

Medtem ko sem študirala za doktorat v Združenih državah, nam je eden od profesorjev prebral esej neznanega avtorja. Ta spis je močno pretresel mišljenje naše študentske skupine. Prosil sem za kopijo in ga prevedla v španščino. Glasi se:

„Ko boš jeseni videl divje gosi, ko se selijo zaradi zime na jug, boš opazil, da letijo v obliki črke V. Morda te bo zanimalo, kar je odkrila znanost o razlogih za tak način letenja. Dokazano je, da plahutanje peruti vsakega ptiča povzroči tak zračni val, da olajša polet ptiču, ki leti za njim. S poletom v obliki V poveča jata svojo zmogljivost za najmanj 71 odstotkov v primeri s posamičnim poletom ptiča. Podobno osebe, ki gredo v isto smer in imajo smisel za skupnost, lahko pridejo, kamor želijo, laže in hitreje, če si med seboj pomagajo.“

„Če divja goska zapusti formacijo, v trenutku začuti zračni upor in se zave, da teže leti sama. Zato se hitro vrnejo v formacijo, da si pomagajo s poletom tovariša pred njimi. Če bi tudi mi imeli inteligenco ene goske, bi se

najboljše seme ne vzklije, če je zemlja gnila. Zato je treba najprej obdelati zemljo..., da bo skalilo seme pravice. Med lastnostmi in dolžnostmi državljanov je treba obdelovati predvsem spomin. Brez spomina ni pravice. Spomin pa niso institucije, temveč ljudje. Če radi pozabljam, s tem omogočamo odsotnost pravice. In kadar nam družba ne da pravice, naj nam vsaj ne jemlje spomina. To je predvsem naša dolžnost. Judovska tradicija nas uči, da sloni svet na treh stebrih: na resnici, na pravici in na miru. Če ni resnice, če ne vemo ne kaj in ne kako, potem smo v težavah. Spomin sloni na resnici. Ali dovolj trdno hranimo v spominu, kaj v resnici smo? Če imamo spomin in poznamo resnico, bo pravica gotovo prišla. Če se spominjamo resnice in pravice, potem smo v miru. Mir je v hebrejščini Shalom, kar pomeni Shalem, to je - polnost.

držali tistih, ki gredo v isto smer kot mi.“

„Ko se prva gos v formaciji utruji, se postavi na eno zadnjih mest, vodilno mesto pa zasede spočita goska. Pridejo do boljših rezultatov, ker se pri težkem delu vrstijo. Goske, ki letijo zadaj, proizvajajo posebne glasove, s katerimi opogumljajo gosko na vodilnem mestu, da ohranja hitrost. Beseda korajže je velikanskega pomena.“

„Kadar pa divja gos zboli ali pade zaradi strele, dve drugi gosi zapustita formacijo in gresta za njo, da ji pomagata in varujeta. Spremljata jo toliko časa, da je spet zmožna leteti ali pa dokler ne pogine. Šele tedaj se obe spremljevalki vrtneta k svoji jati ali pa se pridružita drugi. Tako bi tudi mi, če bi imeli pamet ene goske, ostali drug ob drugem, se spremljali in si pomagali med seboj.“

Ko sem spet in spet prebiral ta zgodbo, nisem mogla mimo znane Jezusove prilike in si jo prikrojila za ta primer: „Poglej divje gosi, ne obiskujejo univerze in ne poznajo krščanstva, a še Salomon v svoji modrosti ni ravnal tako pametno, kot katera od njih.“

MISLI

BL. ANTONA MARTINA SLOMŠKA

- Bodimo modri pri presojanju dogodkov tega časa in se v besedi in dejanju varujmo pred vsako prenačlenjenostjo.
- Dve kratki, pa zlati besedi: Moli in delaj; vse obsegata, kar nam je za časno srečo in zveličanje potrebno.
- Ne molčite, kadar hudobni jezik med vašo družino pohujšanje troši.
- Čim večja je naša svoboda, tem večja je naša odgovornost pred Bogom.
- Ohranimo zvesto in varno svete vere dar, branimo svete katoliške Cerkve nauk kakor zvezdo svojih oči...
- Vse, kar daje svet, nam je lahko odvzeto, dobrine od zgoraj - resnica, milost in krepost - so svobodne.

ZDRAVNIK SVETUJE

Piše dr. Anton Prijatelj, spec. medicine dela

KRHKE KOSTI - OSTEOPOROZA

Le na mizo se je naslonila in si je že zlomila rebro, so pripovedovali o zlomu reber pri nekoliko starejši ženski.

Znano nam je, da so kosti starejših ljudi bolj krhke kot pri mladih. Včasih vidimo hūd padec otroka, ki je brez posledic. Če bi se pa to zgodilo starejšemu človeku, bi bile kosti že polomljene. Zlomi kosti so pogostejši pri ženskah kot pri moških. Bolezen krhkih kosti imenujemo **osteoporozo**. Zaradi nastale krhkosti se kosti lažje zlomijo. Zlomi prizadenejo največkrat kolk, roke nad zapestjem in vretenca. Tej bolezni v zadnjem času namenjamo večjo pozornost. Nekje sem prebral, da si na svetu zaradi osteoporoze zlomi kolk 1,7 milijona ljudi. To je zelo veliko število. Podatki kažejo, da 20% starejših ljudi, ki so si zlomili kolk, umre še v istem letu.

V začetku osteoporoza nič ne boli. Šele ko si človek zlomi kost, je jasno zakaj! Vedeti moramo, da se da bolezen upočasniti, celo preprečiti. Bolezen je bolj pogostna pri ženskah, ki so v meni. Zakaj? Jajčniki proizvajajo hormon estrogen, ki poleg drugih funkcij pomaga, da kosti postanejo čvrste. V meni se količina estrogena zmanjša, zato postaja

- Kar nam molitev pripravi, nam kletev zapravi.
- Blagor otrokom, ki imajo skrbne in boguvdane starše, rastle bodo kakor rodovitno drevje za potokom božje milosti, ki v svojem času rodi obilno sadu.
- Sveta vera in pa beseda materina sta tudi nam pravega napredovanja nogi in roki.
- Z unčo dobrega zgleda bomo bolj koristili kakor s centov dobrih besed.
- Kdor svoj materni jezik pozabi, malopridno svoj talent zakopje.
- Dobra, krščanska vzgoja otrok mi največ na srcu leži.
- Vsak človek rad pozabi, vse pozemeljsko lahko izgubi, le materin nauk pa očetova svaritev mu ostane vse žive dni.
- Kdor svojo domovino resnično ljubi... bo večkrat zanjo presrčno molil.

nejo kosti krhke in šibke.

Tako pri ženskah kot pri moških pospešujejo osteoporozo naslednji dejavniki: pomanjkanje gibanja, kajenje, pitje večjih količin alkohola, hrana, ki ji primanjkuje kalcij, družinska obremenjenost - sorodniki z osteoporozo, majhna telesna teža in vitka postava, dolgotrajno zdravljenje s kortikosteroidi in nekatere bolezni: preveč aktivna ščitnica, jetrne bolezni, anorexia nervosa, Cushin-gov sindrom.

Danes lahko odkrijemo osteoporozo z merjenjem kostne gostote. S posebnim aparatom z rentgenskimi žarki izmerimo gostoto kosti: z enim aparati na petah, z drugimi v stegnici in ledvenih vretencih. Merjenje ni nevarno, ker je količina rentgenskih žarkov zelo majhna.

Komu priporočamo merjenje kostne gostote? Vsem ljudem, moškim in ženskam, ki so si zlomili kost pri manjšem padcu ali manjši poškodbi. Vsem bolnikom, ki so dalj časa jemali kortikosteroide. Merjenje priporočamo ženskam po operaciji maternice ali po operaciji, kjer so jim odstranili jajčnike, ženskam z neredno menstruacijo, še zlasti tistim, ki so imele prekinitve pol leta in več, pa tudi ženskam, pri katerih se je mena začela pred 45. letom starosti.

Da se izognemo nevarnosti, pa moramo spremeniti tudi način življenja. Ena prvih zahtev zdravega načina življenja je, da prenehamo kaditi in piti. Danes sicer pišejo, da majhne količine alkohola, zlasti črnega vina niso nevarne, ampak celo, da so zdrave. Vendar nas to ne sme zapeljati, da bomo mislili, da je pretirano uživanje alkoholnih pijač primerno. Držimo se nasvetov blaženega škofa Antona Martina Slomška, ki je sicer pisal in pel lepe pesmi o vinu, žganje pa je preklel do konca. Potrebno je uživati zdravo prehrano bogato s kalcijem, mleko, sir. Gibanje nam je potrebno in redni sprehodi nam koristijo bolj kot zelo intenzivna telovadba. Torej: peljite psa na sprehod, tudi če ga nimate!

VODA SE MU JE USTAVILA

Zelo hudo je, če se moškemu nenadoma voda zapre, če ne more na vodo. Dokler nas to ne doleti, ne moremo vedeti, kako hudo je, kakšne hude bolečine so. Takoj moramo iskati zdravniško pomoč, kajti to težavo lahko odpravimo le s katetiziranjem.

Vzrok za zaporo vode je navadno prostata, trden, kostanju podoben organ, ki pri moškem oklepa prvi del sečnice. Leži tik pod mehurjem in pred danko. Prostata je ob rojstvu majhna in tehta le nekaj gramov. V puberteti začne rasti in je največja v 20. letu starosti. To velikost obdrži do 40. ali 50. leta. Takrat se prostata poveča zaradi sprememb v žlezah z notranjim izločanjem in motnjo v ravnotežju med androgeni (moškimi spolnimi hormoni) in estrogeni (ženskimi spolnimi hormoni). Benigno povečanje prostate imenujemo **adenom prostate** in se pojavlja pri moškem med 60. in 80. letom starosti. To povečanje se izraža z zaporo (obstrukcijo) izhoda urina iz mehurja.

Prvo znamenje težav s prostato je uriniranje ponoči. Čakanje na začetek uriniranja in slabši curek urina pomenita hujšo zaporo. Iz tega lahko nastane opisana popolna zapora urina. Če se pojavi popolna zapora urina, bolnika močno žeja, boli ga glava, zaspan je, iz ust mu diši po urinu. Nad sramno kostjo in popkom se pojavi izboklina. Bolečine so navadno zelo hude in zdravnik mora nujno opraviti katetizacijo mehurja ali pa mora celo punktirati mehur nad sramno kostjo.

Opisal sem komplikacije, ki nastanejo zaradi povečane prostate. Seveda pa lahko bolnika začnemo zdraviti že kmalu po prvih znakih povečane prostate. Obstajajo zdravila, ki zavirajo oziroma preprečijo povečanje prostate. Pri nas je to zdravilo prostid, ki ga predpiše lečeči zdravnik ali urolog.

Ponovimo osnovne znake povečane prostate: povečana potreba po uriniranju, pogostejše nočno uriniranje, nepopolno praznjenje mehurja, izguba nadzora nad uriniranjem. Zdravljenje je lahko tudi operativno. Tudi pri operacijah so se metode izboljšale in so manj agresivne.

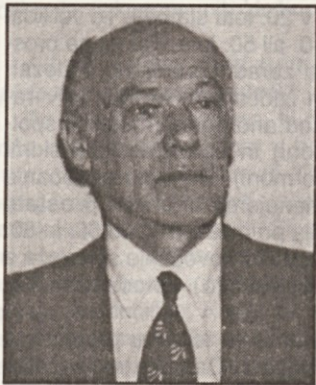
Mnogo bolj nevaren kot benigno povečanje prostate pa je **rak na prostati**. Po statističnih podatkih umre 2-3% vseh umrlih moških zaradi raka na prostati. Težava je v tem, da se začetni znaki med povečano prostato in rakom na prostati ne razlikujejo prav mnogo. Pomembno je, da bolnik že ob začetnih težavah s povečano prostato poišče zdravniško pomoč. Če je bolezen napredovala, lahko povzročajo hude motnje metastaze (razsevki) v kosteh kjer koli v telesu.

Zdravljenje je operativno, temu lahko sledi obsevanje ali kemoterapija.

Zgodnje odkrivanje bolezni je zelo pomembno, kajti z njim lahko preprečimo najhujše.

+ ODŠLI SO +

Stanislav Zupančič

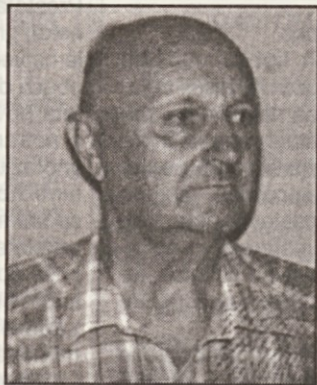
Umril je 25. maja 2000 v San Martinu nenadne smrti. Že dolgo je bolehal na srcu. Samo nekaj dni pred tem smo ga videli v Domu živahnega kot vedno.

Rodil se je v Ljubljani 1. 1921. Oče Jože in mati Terezija Zadnikar sta imela 5 otrok, 4 fante in 1 deklico. Bil je drugi otrok v družini. Živel je na lžanski cesti. Doma je končal trgovsko šolo. S starejšim bratom Jožetom sta bila pri rakovniški godbi. Bil je domobranski poročnik.

Leta 1945 se je umaknil v Trst. 1948 je prišel v Argentino. Z bratom sta se zaposlila pri trgovski mornarici. Potem pa je postal samostojen trgovski posredovalec, prodajal je hiše in zemljišča. Kasneje se je poročil z učiteljico Nidjo Elso Pinasco. Imata hčerko Adriano in sina Aleksandra, oba poročena. Bil je nekaj časa predsednik Sanmartinskega doma. Prav takrat so pri Domu ravno zidali in je pomagal pri gradbi. Dvakrat je šel domov na obisk, bil je vnet šahist in rad je zahajal v naš Dom. Naj počiva v miru!

Janko Lesar

23. junija je umrl v San Justu Janko Lesar. Rojen je bil 28. oktobra 1926 v Ljubljani kot edini sin v družini. Po ljudski šoli je študiral v gimnaziji za Bežigradom, deloval v katoliških mladinskih organizacijah, med komunistično revolucijo je bil pri policiji. Maja 1945 se je umak-

**Milka Rogina,
roj. Gnezda**

nil na Koroško, kjer je na taboriščni gimnaziji v Lienzu končal srednjo šolo. Po prihodu v Argentino je bil vključen v slovenski skupnosti v San Justu. Redno se je udeleževal tudi prireditve v Zavetišču škofa dr. Gregorija Rožmana. Vse življenje je globoko cenil slovensko besedo in slovensko pesem in vse slovensko. Pred smrtjo je prosil slovenskega dušnega pastirja za prejem zakramentov.

Dne 6. julija je umrla na svojem domu v Villa Adelini po kratki in neozdravljivi bolezni, stara 76 let. Pokojna je bila rojena v Idriji, ki je bila takrat pod Italijo, v družini z desetimi otroki: od teh je pet deklet in pet fantov razveseljevalo verno in zavedno slovensko družino. Ker so bile zaradi fašističnega nasilja gospodarske in politične razmere za Slovence neznošljive, se je družina preselila v osrčje Slovenije, kjer je oče kupil v Ihanu blizu Domžal zaostalo posestvo. Tam je družina naraščala, domačija pa se dvignila z velikim trudom vseh. Otroci so doraščali, imeli so lepo bodočnost pred seboj, a začela se je vojna in z njo nemška okupacija v tem delu Slovenije. Med okupacijo se je začela pod krinko „osvobodilnega boja“ komunistična revolucija in kdor se ni strinjal z njo, je bil takoj osumljen, zaznamovan in obsoben kot narodni izdajalec. Nemci so kot okupatorji ozemlja

tujino.

Družina se je znašla v Vertrinu med drugimi tisoči beguncev. Od tam so odšli Gnezdovi najprej v lienško, nato pa v špitalsko taborišče, kamor je prišel iz Slovenije tudi mož starejše sestre. Leta 1949 so se odločili za odhod v Argentino, le sin Matevž je pozneje odšel v Severno Ameriko. V Argentini so se naselili v kraju Villa Adelina po posredovanju znancev iz Idrije, ki so jim nudili stanovanje in preskrbeli službe. Vse hčerke so se zaposlile v tekstilni stroki, kakor tudi Milka, dokler se ni poročila z rojakom in bivšim nemškim mobilizirancem Ivanom Rogina pri Ptuju. V Villa Adelini sta ustanovila lep dom, kjer sta dve hčerki in sin napolnili srečno družino.

Kot vsi Gnezdovi, je bila tudi pokojna Milka globoko verna, kar je pokazala z dejanji. Bila je v veliko oporo svoji preizkušani družini in v pomoč sestri Marici, ki ji je že pred leti vid popolnoma opešala. Ko je obležala na bolniški postelji, ni toliko trpela zaradi telesnih bolečin kot ob zavesti, da svojim ne more več nuditi potrebne pomoči.

Dolgo vrsto let je bila članica Živega rožnega venca in se je rada udeleževala molitvenega srečanja. Na mrtvaškem odru je ležala v Slovenskem domu v Carapachayu, kamor je rada zahajala, bodisi k nedeljskim mašam ali pa na druge prireditve. Ob lepi udeležbi sorodnikov, rojakov in sosedov je bila pogrebna maša, ki jo je opravil župnik Franci Cukjati in nato spremljal pogreb na pokopališče v Boulogne. Tam je že pokopana njena mama, sestra in pred kratkim umrli brat Ivan. Verujemo, da zdaj skupaj uživajo plačilo pri Njem, kateremu so bili v življenju vedno zvesti.

Ivan Fajfar

13. julija zjutraj se je po daljši bolezni izteklo življenje Ivanu Fajfarju, ki je vsa leta v Argentini preživel v Ramos Mejiji. Rodil se je 19. maja 1935 v vasi Dražgoše (45 hiš, 850 m nad morjem) v Selški dolini. Bil je najmlajši v družini, kjer se je rodilo 11 otrok. Od teh jih je umrlo pet v najnežnejši dobi. Ko je bil Ivan v sedmem letu sta

mobilizirali tri Gnezdove sinove. To je bilo že preveč za komunistične revolucionarje, ki so leta 1943 že popolnoma ustrahovali nezaščiteni narod. Nekega večera je prišla skupina partizanov po očeta Frana Gnezda, ki je prej trpel pred fašisti, da mora iti z njimi na razgovor, češ da se bo kmalu vrnil. Odvedli so ga v bližnji gozd in ga tam brez vsake sodbe pobili, ne da bi ga ustrelili in s tem prikrajšali trpljenje.

Priča zločina je bil sosed iz vasi, ki so ga partizani nekaj dni prej nasilno mobilizirali. Moral je prisostvovati umoru, ker so na ta način usposabljali novice za njihove zločinske posle. Sosed je naslednje dni na skrivaj sporočil domačim, kaj se je zgodilo in kje so ga zagrebli. Domačini so truplo odkopali in ga po pogrebni slovesnosti prenesli na ihansko pokopališče. Pokojna Milka je bila kasneje vpoklicana na obvezno delo, imenovano „Arbeitsdienst“, na avstrijsko-madžarski meji. Tako je morala mama z nedoraslimi otroki prevzeti nase vso skrb za družino in posestvo.

Toda za Gnezdove s tem še ni bilo konec gorjã. Iz Nemčije je prišlo sporočilo, da sta na ruski fronti padla dva sinova. Ko je tretji sin, Matevž, prišel domov na dopust, se ni hotel vrniti na fronto, raje se je skrival doma do padca Hitlerjeve Nemčije, ki so ji že bile štete ure. Toda konec vojne ni prinesel rešitve, ampak novo gorje: preostali družinski člani so morali že vdrugeč zapustiti svoj dom in se zaradi partizanov, ki so s politično pomočjo mednarodnega komunizma in sovjetsko vojaško pomočjo zasedali Jugoslavijo, podatni na begunsko pot v

rosti - za novo leto 1942, v času nemške okupacije - je doživel nekaj dni trajajočo partizansko zasedbo Dražgoš in temu sledečo borbo med partizani in Nemci. Končni rezultat tega „osvobodilnega“ izzivanja je bil: partizanska rešitev s pobegom in kritjem v gozdovih in maščenjanje Nemcev nad nedolžnimi vaščani Dražgoš: ustrelitev 49 mož in fantov, nekaterih celo mladoletnih, izselitev preostalih vaščanov in porušenje vasi do tal, s cerkvijo, Sokolskim domom in Prosvetnim domom vred. Kot drugi Dražgošani, je bila tudi Fajfarjeva družina šest tednov zaprta v Škofovih zavodih v Šentvidu, potem so jih pa izpustili. Fajfarjev oče je našel prazno hišo pri sv. Tomažu v Selški dolini, da so se začasno lahko vanjo naselili. Ivan je od tam začel hoditi v osnovno šolo na Bukovici. Ko se je družina kasneje preselila v Škofjo Loko, je potem tu nadaljeval šolanje. Fajfarjevi so zapustili Škofjo Loko 8. maja 1945, ko so se podali na begunsko pot proti Ljubelju. Ivanov starejši brat Ludvik je bil namreč domobranec. V Ljubljani pri teti je ostala samo Rezka, vsi ostali so pa odšli s staršema na Koroško. A Ivan je že v Vetrinju izgubil malo starejšega bratca Nikota, ki je tam umrl. Iz Vetrinja so šli Fajfarjevi najprej v Lienz, kasneje pa v Spittal ob Dravi. V tem taborišču jim je umrla še Barbka. Tu je Ivan tudi dokončal osnovno šolo. Ko so se begunci začeli razhajati po svetu, so se vsi Fajfarjevi, razen Micike, ki je šla v ZDA, odselili v Argentino.

Tu se je Ivan zaposlil najprej v mehanični delavnici, kasneje pa je 38 let delal v tovarni za je-

IZ NAŠE KRONIKE

Osrednja domobranska proslava je na prvo nedeljo v juniju v Slovenski hiši, naslednje nedelje v juniju pa še v vseh krajevnih središčih; najprej je bila povsod sveta maša za žrtve komunistične revolucije, po maši pa akademija: recitacije, petje in govor; letos je v Slovenski vasi govoril inž. Jernej Dobovšek, v Carapachayu prof. Franci Žnidar, v Castelarju dr. Lojze Kukovica, v San Martinu Lojze Rezelj, v Slomškovem domu je Kremžarjevo besedilo bral Marjan Jože Loboda, v San Justu Stane Mustar, v Mendoza pa prof. Vinko Rode.

Slovensko planinsko društvo Bariloche je imelo 16. junija redni letni občni zbor; po poročilih je bil izvoljen novi odbor: predsednik arh. Andrej Duh, podpredsednik Matjaž Jerman, tajnica lic. Klavdija Kambič, namestnica tajnice prof. Alenka Arnšek, blagajnik prof.

kla. V mladih letih se je veliko posvečal športu - nogometu, odbojki in namiznemu tenisu - nastopal pa je tudi kot igralec na naših odrih in pel pri cerkvenem zboru v Ramos Mejiji in v San Justu ter dolga leta pri Gallusu. Spoznal se je z Nado Skvarča in leta 1961 ju je poročil salezijanec Janko Mernik v cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Rodili so se jima trije otroci.

Ivanu se je pojavila bolezen na pljučih, ko se je vrnil z Gallusove pevske turneje po Sloveniji. Zaradi bolezni, ki jo je povzročilo nezdravo delo v tovarni, se je moral dvakrat internirati. Zadnjih štirinajst dni je bil ponovno v sanatoriju in tam je tudi umrl. Pogrebno mašo je opravil prelat Jože Škerbec v kapeli privatnega pokopališča Los Ceibos na Ruti 3, v katerega zelenem parku počivajo zdaj Ivanovi zemski ostanki. Naj mu dobri Bog poplača vse trpljenje, ki ga je doživljal zaradi vojne, revolucije in begunstva že od mladih let naprej. Ob težki izgubi izrekamo njegovim domačim iskreno sožalje!

Marjan Grohar, namestnik blagajnika Marjan Mavrič, športni referent Boris Kambič, kulturni referent Milan Magister ml., odborniki Marija Eiletz in Milenka Razinger, namestnika Marija Arnšek ml. in Ivan Arnšek, v nadzornem odboru Božo Eiletz in Ivan Drajzibner, namestnik Blaž Drajzibner.

Veleposlanik RS prof. dr. Janez Žgajnar je za praznovanje Dneva državnosti priredil 23. junija v svoji rezidenci sprejem, na katerega je povabil predstavnike slovenskih izseljencev.

Na mesečnem sestanku Zveze slovenskih mater in žena je 5. julija predavala prof. Metka Mizerit o negi bolnikov.

Slikarka Andrejka Dolinar je od 4. do 15. julija razstavljala akrole v galeriji Asiatic Arte (Arenales 3170, Buenos Aires).

Pobožnost prvih petkov opravljamo v vseh verskih središčih: na večer pred prvim petkom v cerkvi Marije Pomagaj (dušna pastirja Jože Škerbec in Dane Vrečar), v Berazateguiju (Jože Guštin), v San Justu (Toni Bidovec, Jure Rode in Franci Šenk), v Carapachayu (Franci Cukjati in Albin Avguštini), v petek zvečer v Slomškovem domu (Jože Škerbec, Jože Guštin in Dane Vrečar), v Castelarju (Lojze Kukovica in Toni Bidovec) in v San Martinu (Franci Šenk in Franci Cukjati); najprej je molitvena ura in spovedovanje, nato pa sveta maša z zastolnim svetim ohajilom.

Na prve sobote je v cerkvi Marije Pomagaj molitvena ura za duhovne poklice in blagoslov delu dušnih pastirjev, ki jo vodi Nace Grohar, po njej pa sveta maša.

Pri uri duhovnosti v cerkvi Marije Pomagaj je v nedeljo, 9. julija, govoril dr. Jure Rode o jubilejnem letu in pričevalcih za Kristusa.

Tombolska prireditev je bila v nedeljo, 9. julija, v Našem domu v San Justu.

32. mladinski dan v Slovenskem domu v San Martinu je bil v nedeljo, 16. julija; najprej je bila mladinska maša, nato športno tekmovanje, kulturni program in nazadnje družabni program.

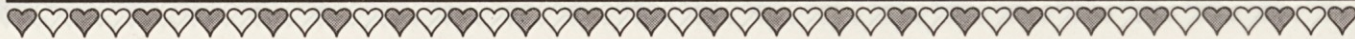
Andrej Poznič, duhovnik ljubljanske nadškofije, rojen v Argentini, ki od vstopa v semenišče živi v Sloveniji, je 1. junija doktoriral iz moralne teologije na Akademiji Alfonzijani v Rimu z doktorsko tezo: „Prihodnost naroda v Evropski zvezi, etično-moralni predlog“.

Dr. Andrej Poznič je na kulturnem večeru SKA v soboto, 22. julija, v Slovenski hiši predaval o prihodnosti naroda v Evropski zvezi.

Na občnem zboru Slovenskega podpornega društva Triglav (Porcel de Peralta 1458, B.A.) je bil izvoljen novi odbor: predsednik Fernando R. Leskovec, podpredsednica Elena Verónica Mermolja de Pernarčič, tajnica Ana Marija Vrabec, namestnik tajnice Eduardo Kjuder, blagajnik José Bergoč, namestnica blagajnika Dora Brezavšek, odborniki: Juan Medved, José Kjuder, Inés G. Fornazarič, Boris Košuta, Susana Bellorio Clabot, Ciril Kren; namestniki odbornikov: Magdalena Volčič, Marta Ana Volčič, Sonja Vodopivec; nadzorni odbor: Elsa Ana Okretič, Hilda Liliana Škof, Juan Luis Anfieri; častno razsodišče: Roberto Giromini, Gabrijela Krivec in Carlos A. Pernarčič.

Člani mladinske misijonske skupine Francka Grilj, Cecilija in Itatf Grbec, Pavel Erjavec, Luka Skale, Karla Skvarča in Sandi Žužek so bili od 21. do 27. julija na misijonski akciji v otroškem zavodu sveti Frančišek v kraju San Pedro v provinci Misiones.

Na duhovniškem sestanku na zadnjo sredo v juliju je govoril dr. Andrej Poznič o vsebini svoje doktorske disertacije, o prihodnosti naroda v Evropski zvezi.

malo za šalo...

V NEBESA - „Gotovo bom šel v nebesa,“ se pohvali Gregor. „Šel bom k nebeškim vratom in jih odprl, zaprl, odprl, zaprl. Tedaj bo prišel sveti Peter in zavpil: 'Ven ali noter!' In jaz bom šel noter.“

NAPAČNO VPRAŠANJE - „Nekaj bi vas rad vprašal,“ pravi dvomljivec duhovniku. „Kako bom v nebesih oblekel srajco čez krila?“ Duhovnik: „Napačno vprašanje! Vaš problem bo, kako pokriti klobuk čez vaše rožičke.“

DOMIŠLJIJA - „Vem, da Tončkov pravopis nekoliko šepa, vendar pa fant nadoknadi s svojo bujno domišljijo,“ zagovarja mati svojega sina šolarja pri govornih uri. - „Gospa, žal pa vaš sin svoje domišljije ne pokaže pri slovenščini, ampak pri matematiki.“

MODERNI OTROCI - Nesrečna mati toži: „Prej smo svoje otroke spravljali spat z zgodbicami za lahko noč. Zdaj pa pridejo otroci domov ob uri, ko je treba iti spat, in pripovedujejo take reči, da sploh ne moreš zaspati.“

NAJLEPŠI POKLIC - „Ko bom postala velika, bom učitel-

jica, kajti njim se najbolje godi.“ - „Zakaj?“ - „Dopoldne imajo vedno prav, popoldne pa vedno prosto.“

PLAČA - „Gospod šef, tri velika podjetja me silijo, naj zahtevam zvišanje plače.“ - „Zanimivo, katera podjetja so to?“ - „Vodovod, plinovod in elektro.“

ARTISTI - Dva artista, ki nastopata v cirkusu kot akrobata, se poročita. Med pridigo pravi duhovnik: „Želim, da bi bila roka Vsemogočnega vedno nad vama!“ Nevesta zašepeta: „Pod nama, gospod župnik!“

VOZNIŠKA - „Ali si vozil avto že prej, preden si se poročil z mano?“ - „Seveda!“ - „Kdo ti je pa takrat povedal, kako moraš voziti?“

POUČNO - „Mama, učitelj je včeraj poslal Tomaža domov, ker se ni umil.“ - „No, ali ste se iz tega česa naučili?“ - „Seveda smo se: danes se polovica razreda ni umila!“

PRI ZDRAVNIKU - „Slecite se že vendar!“ pravi zdravnik mlademu pacientu. - „Oprostite,“ pravi ta, „prišel sem zato, da bi vas prosil za roko vaše

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Ni prav, da bodo prvi odšli nazadnje.
- Kratek spomin je pogoj za dolgo kariero.
- Pri nas se veter obrača po plašču.
- Partija sestopa navkreber.
- Karierist misli s komolci.
- Spomeniki ostajajo, revolucija gre naprej.
- Ni vselej dobro vse, kar je novo, vselej pa je novo vse, kar je dobro.
- Denar ne smrdi, devize pa celó lepo dišijo.
- Bil sem kolaboracionist, petinštirideset let sem sodeloval s komunisti.
- Čas je sodnik, ki sodi sodnikom.
- Enakopravni smo, vendar so med nami tudi bolj enakopravni.
- Ni je bolj zveste spremljevalke od naše grde preteklosti.

hčerke.“ - „A tako!“ reče zdravnik. „Potem se pa najprej pošteno oblecite!“

SREČNI ČASI - Na praznik Marijinega rojstva so nekaj v evangeliju brali Jezusov rodnik, ki se je pričenal takole: „Abraham je rodil Izaka, Izak je rodil Jakoba...“ Neka noseča žena je ob tem zavzdihnila: „Srečni časi, ko so rodili možki!“

PRI BRIVCU - „Ali sem vas že kdaj bril?“ pravi brivec, ko nekaj časa ogleduje obraz moža, ki sedi na stolu. - „Ne,“ ga pomiri ta, „brazgotine imam iz vojne.“

KDO JE MOČNEJŠI - Učitelj vpraša: „Kaj je močnejše: pero ali meč?“ - „Pero,“ pravi eden od učencev. „Z mečem ne moreš podpisati čeka!“

KJE JE KAJ

O Sveti Trojici	225
V poganskem svetu -	
Marko Kremžar	226
Slomšek za danes -	
Jure Vombergar	227
Umestitev delegata dr. Jureta	
Rodeta	230
Materni jezik bodi vam luč -	
Milena Ahčin	231
Nekateri prazniki v septembru -	

Silvester Čuk	232
Glavni svetniki v septembru ..	234
47. svetovni evharistični kongres	
v Rimu - Anton Nadrah	235
„Zakaj, če sem zaveden kristjan,	
naj bi bil zaveden Slovenec -	
Alojz Rebula	236
Trojni Marijin klic k pokori	237
Jezus ozdravi gobavca -	
Wilhelm Hünermann	238
„V nebesih sem doma...“ -	
Nadislava Laharnar	239
Slovenija danes -	

Branko Rozman	240
Ob slovesu - Sestri Lavrencija	
in Erika - Jože Škerbec	242
Janez Dimnik - 81-letnik -	
Stane Snoj	246
Iz osebnih spominov jubilaranta	
dipl. jur. Božidarja Finka -	
Stane Snoj	249
Rabin Bergman	251
Goske neumne!	252
Zdravnik svetuje	253
Odšli so	254
Iz naše kronike	255

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljene, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: (54-11) 4307-1044 - Fax: 4307-1953 - E-mail: vilko@ciudad.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. **ZDA:** Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. **KANADA:** Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. **ITALIJA:** TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italija. **GORICA,** Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italija. **AVSTRIJA:** Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2000: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod U\$S 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

Od zgoraj in od leve:
XXI. FIESTA DE LAS COLECTIVIDADES
EUROPEO-ARGENTINAS 2000 V BARILOCHAH
7., 8. IN 9. JULIJA 2000.

1. in 2. Nastop folklorne skupine s Pristave pod vodstvom prof. Héctorja Aricója na letni bariloški prireditvi. - Foto M. Čeč.
30. MLADINSKI DAN V SLOMŠKOVEM DOMU.
3. Nogometna tekma med moštvi iz Slovenske vasi in San Justa - 4. in 5. Folklorni plesi
6. in 7. Nastop z baklami in zastavami.

Foto: Marko Vombergar

Od zgoraj in od leve:

1. Mendoški pevski zbor je v družbi dušnega pastirja Jožeta Horna obiskal zlatomašnika prelata Janeza Ogrina v mestu Quines v sanluisški provinci
2. Mendoški mladinci za zimske počitnice v Slovenski koči v Los Penitentes
3. Drug posnetek z njihovih počitnic v Andih Pod okriljem SKA je bil v soboto, 29. julija, v Dvorani škofova Rožmana vokalni koncert treh solistov.
4. Nastop mezzosopranistke Bernarde Fink
5. Poje bas-bariton Marko Fink
6. Nastopa mezzosopran Veronika Fink
7. Vse tri je spremljal pianist Ivan Vombergar.

Foto: Marko Vombergar

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición, armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina

Correio Argentino
Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560